

INTEGRAAL BEHEERPLAN

OPENBARE RUIMTE & GEBOUWEN

2018-2021

*Op weg naar een stabiel beheer
van de gemeentelijke kapitaalgoederen*

The bottom half of the page features a large, abstract graphic design. It consists of three main curved shapes that meet at a central point. On the left is a large red shape, on the right is a large green shape, and at the bottom center is a smaller dark red shape. The overall effect is a stylized, modern background element.

Colofon:

Integraal beheerplan openbare ruimte en gebouwen 2018-2021

Status: Definitief

Uitgave

Gemeente Hollands Kroon

19 december 2017

W: www.hollandskroon.nl

E: info@hollandskroon.nl

Ambtelijk Opdrachtgever:

Directie Gemeente Hollands Kroon

Redactie

Team Areaalbeheer, gemeente Hollands Kroon

Fotografie

CycloMedia Technology B.V.

Gemeente Hollands Kroon

Disclaimer

Alle teksten en illustraties in dit plan zijn, voor zover bij ons bekend, vrij van rechten. Mocht u toch menen rechten te ontlelen aan bepaalde teksten en illustraties, neemt u dan contact met ons op

Hoeveelheden en data genoemd in deze rapportage zijn dynamisch en aan veranderingen onderhevig. Er kunnen derhalve geen rechten aan worden ontleend.

Voorwoord

Direct na de gemeentelijke fusie in 2012 was het nog onduidelijk hoe het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en onze gebouwen het beste kon worden uitgevoerd. Het te beheren areaal en de bijbehorende budgetten waren nog niet goed inzichtelijk, de gemeentelijke buitendienst werkte nog op de oude vertrouwde wijze en er waren diverse beheer- en onderhoudsplannen in omloop.

De afgelopen vijf jaar zijn er grote stappen gemaakt om te komen tot een effectiever beheer van de openbare ruimte en onze gebouwen. Het in 2013 vastgestelde Kwaliteitsplan Openbare Ruimte was de eerste aanzet daartoe. Ook is in 2013 het beleidsplan bruggen vastgesteld waarmee uitvoering wordt gegeven aan het vervangen van groot aantal van deze kostbare kunstwerken. Met de ontwikkelingsvisie Partners in Beheer (2014) is de buitendienst gereorganiseerd tot een meldingenteam (MOR) en een beheerteam (BOR). Ook heeft team kernbeheer zijn intrede gedaan als aanjager van inwonersparticipatie in de openbare ruimte. De binnendienst is omgevormd tot team areaalbeheer en areaalprojecten. Daarnaast zijn er diverse beheerplannen geactualiseerd en geharmoniseerd en ook heeft het accommodatiebeleid gezorgd voor een doelmatiger beheer van ons vastgoed.

Het voorliggende integraal beheerplan is een volgende stap om te komen tot een effectieve inzet van onze middelen om onze leefomgeving in de toekomst duurzaam en efficiënt te onderhouden. Het is een document waarin informatie is te vinden hoe Hollands Kroon het beheer heeft geregeld. Naast de kwantiteit van het areaal geeft het ook inzicht in de kwaliteit, de kosten en hoe en wanneer het onderhoud moet worden uitgevoerd. Naast dit uitgebreide naslagwerk met alle relevante informatie is er ook een e-magazine beschikbaar voor de snelle en digitale lezer.

Met vriendelijke groet

Theo Groot

wethouder openbare ruimte

Inhoudsopgave

<i>Inleiding</i>	<i>7</i>
DEEL 1: ALGEMEEN	11
1. <i>Organisatie.....</i>	<i>13</i>
2. <i>Beheer.....</i>	<i>15</i>
3. <i>Areaal.....</i>	<i>23</i>
DEEL 2: BEHEERPLANNEN	29
4. <i>Riolering</i>	<i>31</i>
5. <i>Infrastructuur.....</i>	<i>43</i>
6. <i>Openbare verlichting.....</i>	<i>55</i>
7. <i>Civiele kunstwerken.....</i>	<i>63</i>
8. <i>Openbaar groen</i>	<i>71</i>
9. <i>Speelplaatsen en terreinmeubilair</i>	<i>79</i>
10. <i>Water</i>	<i>85</i>
11. <i>Gebouwen</i>	<i>93</i>
12. <i>Havens.....</i>	<i>101</i>
13. <i>Begraafplaatsen.....</i>	<i>109</i>
14. <i>Overige objecten</i>	<i>112</i>
15. <i>Afvalbeheer</i>	<i>117</i>
16. <i>Energiebeheer</i>	<i>121</i>
DEEL 3: PROJECTEN	123
17. <i>Projecten openbare ruimte en gebouwen.....</i>	<i>125</i>
18. <i>Projectontwikkeling.....</i>	<i>135</i>
19. <i>Overige projecten.....</i>	<i>139</i>
BIJLAGEN	
1. <i>Tabel vervangingswaarde</i>	
2a. <i>Tabel budgetten</i>	
2b. <i>Tabel stand van zaken reserves en voorzieningen</i>	
3. <i>Inventarisatie bermverhardingen</i>	
4. <i>Overzichtstekening projecten</i>	
5. <i>Communicatieplan projecten</i>	

Inleiding

Algemeen

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte en gebouwen is een kerntaak van de gemeente en draagt bij aan het welzijn en de veiligheid van onze inwoners. Met dit integraal beheerplan Openbare Ruimte en Gebouwen (IBP) wordt duidelijk hoe en wanneer de gemeente Hollands Kroon haar middelen inzet om haar kapitaalgoederen in stand te houden en hoe de beleidsdoelstellingen met betrekking tot de leefomgeving worden gerealiseerd.

Middels het IBP wordt ook invulling gegeven aan de verplichting van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Vanuit het BBV dient te worden aangegeven om welke kapitaalgoederen het gaat, wat het ambitieniveau daarbij is en hoe het beheer, zowel operationeel als financieel, wordt uitgevoerd.

Doelstelling

Met het IBP wordt inzicht gegeven in de kwantiteit en kwaliteit van het gemeentelijk areaal en op de wijze waarop het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd.

Het opstellen van het IBP geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Wat heeft de gemeente Hollands Kroon in beheer?
2. Wat is de kwaliteit hiervan?
3. Wat is het benodigde budget om te voldoen aan de beoogde kwaliteit?
4. Welke onderhoudsmaatregelen zijn noodzakelijk?
5. Wanneer moet het onderhoud worden uitgevoerd?
6. Welke knelpunten en risico's zijn er?
7. Welke ontwikkelingen spelen er?

Vertrekpunt

De [Omgevingsvisie Hollands Kroon](#) (2016) geldt als vertrekpunt van het IPB. De daarin opgenomen uitgangspunten vormen de basis voor de verdere uitwerking in dit beheerplan. Hieronder zijn enkele speerpunten uit de omgevingsvisie genoemd die raakvlak hebben met dit beheerplan:

- Uitgroeien tot de duurzaamste gemeente Nederland
- Uitgroeien tot de meest aantrekkelijke woon- / leefgemeente van Noord-Holland Noord
- Een veilige en kwalitatief goede inrichting van de openbare ruimte
- Uitgangspunten van het kwaliteitsplan openbare ruimte handhaven
- Maximale ruimte voor zelfbeheer
- Groei naar eigen verantwoordelijkheid accommodaties binnen de grenzen van Hollands Kroon

Filosofie

Op gebied van beheer en onderhoud wordt gewerkt vanuit de filosofie sober, doelmatig en duurzaam. In het kort wil dit zeggen dat het beheer tot doel heeft om aan de geldende normen te voldoen waarbij de

functie en de levensduur worden geoptimaliseerd tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten en risico's.

Waarom integraal?

Door een integraal beheerplan op te stellen worden de volgende doelen verwezenlijkt:

1. Vergroten efficiëntie
2. Kostenbesparend werken
3. Beperken overlast inwoners
4. Tegengaan versnippering van beleid en beheer

Er wordt gewerkt vanuit het principe integraal, tenzij. Het is geen doel op zich en vindt zijn toepassing vooral bij projecten waarbij de (ondergrondse) infrastructuur moet worden vervangen. Dan is het tijdstip rijp om alle onderdelen, indien mogelijk en indien nodig, mee te nemen zodat de bovenste doelen worden gerealiseerd. Daarnaast wordt ook gekeken of het zinvol is om bepaalde onderhoudsmaatregelen te combineren zonder daarbij de praktische haalbaarheid uit het oog te verliezen. Voorbeelden zijn het tegelijkertijd opknappen van een trottoir en het vervangen of verwijderen van bomen (wortels). Ook het combineren van diverse maatregelen die te maken hebben met het schoonhouden van de leefomgeving zoals onkruidbeheersing, het vegen van goten en het reinigen van kolken is hiervan een goed voorbeeld.

Status en reikwijdte

Het IBP is een operationeel beheerplan. Het beschrijft voornamelijk hoe het onderhoud van de huidige gemeentelijke kapitaalgoederen is geregeld op gebied van heel, schoon en veilig. Het IBP volgt hiermee o.a. het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013 op. Daarnaast is er een aantal bestaande plannen die in meer of mindere mate raakvlak hebben met dit IBP zoals:

- Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2016-2025
- Beleidsplan Bruggen 2013-2017
- Baggerplan 2016-2025
- Handboek Inrichting Openbare Ruimte (2012)

Deze plannen blijven in principe van kracht totdat ze worden geactualiseerd. Per plan wordt vervolgens gekeken hoe deze in het IBP kan worden geïntegreerd. Het IBP is dus vooral gericht op het beheer van de huidige fysieke leefomgeving. Er wordt daarbij ook beknopt ingegaan op relevante ontwikkelingen op technisch, bestuurlijk en maatschappelijk vlak.

Looptijd

Dit integraal beheerplan is een dynamisch plan dat een theoretische looptijd heeft van 4 jaar (van 2018 t/m 2021). Kleine wijzigingen op beleidsmatig of financieel gebied worden in principe in real-time doorgevoerd zodat het plan altijd actueel is. Een wijziging met grote financiële of beleidsmatige gevolgen wordt via de algemene beleidscyclus opgenomen in het IBP. Een herziening van het IBP vindt in principe plaats in 2022.

Aanpak

Het IBP bestaat uit drie delen. Deel 1 bevat algemene informatie. In deel 2 komen de verschillende disciplinaire beheerplannen aan bod en in deel 3 worden de integrale projecten beschreven. Onderstaand wordt per onderdeel een korte toelichting gegeven.

1: Algemeen

Hierin is op hoofdlijnen omschreven wat het doel van het IBP is, welke processen van belang zijn en hoe de organisatie en de verantwoordelijkheid is geregeld. Daarnaast wordt beknopt ingegaan op het areaal, de kwaliteit en de bijbehorende financiën.

2: Beheerplannen

In deze beheerplannen is per discipline verwoord wat Hollands Kroon in beheer heeft en hoe het areaal wordt onderhouden. Er wordt ingegaan op wettelijke eisen, beleidskaders, normen, richtlijnen en de kwaliteit en kwantiteit wordt inzichtelijk gemaakt. Daarnaast wordt per discipline kort weergegeven welke risico's er spelen en welke toekomstige ontwikkelingen er gaande zijn.

3: Projecten

Hieronder vallen alle herinrichtingsprojecten en nieuwbouwprojecten die de komende periode worden uitgevoerd.

Om de integraliteit van herinrichtingsprojecten te optimaliseren wordt er geschoven in het moment van uitvoering van de maatregelen, zodat de verschillende beheerdisciplines op hetzelfde moment onderhoud behoeven. Er vindt hierbij altijd een zorgvuldige afweging plaats tussen efficiëntie, risicobeheersing, kostenbeheersing en maatschappelijke overlast.

Binnen de gemeente Hollands Kroon worden ook diverse nieuwbouwprojecten ontwikkeld. Om de openbare ruimte na realisatie uiteindelijk goed te kunnen onderhouden is het essentieel dat er tijdig goede afspraken worden gemaakt met de uitvoerende projectontwikkelaars. De wijze waarop dit gebeurt komt ook aan bod in dit onderdeel.

Foto: Zuiderdijkweg in de Wieringermeer (bron: CycloMedia Technology B.V.)

DEEL 1: ALGEMEEN

In dit onderdeel wordt op hoofdlijnen ingegaan op de organisatie, de beheerprocessen, het te onderhouden areaal en de richtlijnen op gebied van kwaliteit.

Foto: Dorpsstraat Nieuwe Niedorp (bron: CycloMedia Technology B.V.)

1. Organisatie

Taken en bevoegdheden

Om het proces met betrekking tot de uitvoering van het IBP goed te laten verlopen is het noodzakelijk de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden inzichtelijk te maken. Hollands Kroon is een zelfsturende organisatie met teams die ieder hun eigen taken en verantwoordelijkheden hebben. In onderstaand schema zijn de belangrijkste partijen in dit kader weergegeven met de bijbehorende taken en bevoegdheden in relatie tot dit plan.

Wie?	Taken / bevoegdheden
Gemeenteraad	Vaststellen kaders d.m.v. beleid en vrijmaken financiële middelen
College	Uitvoering geven aan de door de raad vastgestelde kaders
Directie	Aansturen van de gemeentelijke organisatie
Team Omgevingsontwikkeling	Initiator van omgevingsvisie en gebieds-/omgevingsplannen
Team Projectregie	Uitvoering van bestuurlijke projecten / programma's
Team Ruimte	Toestemming verlenen voor ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving
Team Inkoop	Begeleiden van het inkoopproces
Team Vastgoed en Grondzaken	Verkoop / verhuur van gemeentelijke eigendommen
Team Arealbeheer	Initiator van planmatig beheer, groot onderhoud en vervanging
Team Arealprojecten	Uitvoering geven aan projecten in de openbare ruimte
Team HIT	Toezicht groot onderhoud en vervanging
Team Kernbeheer	Faciliteren van zelfbeheer- en participatieprojecten
Beheerteam (BOR)	Ondersteuning beheer en toezicht openbare ruimte en gebouwen
Meldingenteam (MOR)	Oplossen meldingen en klachten openbare ruimte en gebouwen
Team Vitaliteit	Ondersteunen toeristische, recreatieve en economische ontwikkelingen
Team Consult	Advisering financiën en communicatie
Team Databeheer	Up to date houden van geo-informatie i.c.m. beheersysteem
Team Data	Analyse van beschikbare data en open data

Partners in beheer

Reeds in 2013 is gestart met de ontwikkelingsvisie Partners in Beheer. Dit betrof vooral de reorganisatie van de voormalige buitendiensten tot het huidige Meldingenteam en Beheerteam. Daarbij heeft tevens het team Kernbeheer zijn intrede gedaan als facilitator van inwonersparticipatie in de openbare ruimte. Wat voorheen de binnendienst was, is bij de ontwikkelingsvisie omgevormd tot een team Arealbeheer dat verantwoordelijk is voor het planmatige onderhoud en een team Arealprojecten dat verantwoordelijk is voor het uitvoeren van projecten in de openbare ruimte.

Beleidscyclus

De basis van de gemeentelijke organisatie wordt grotendeels bepaald door de beleidscyclus (voorheen de planning & control cyclus). Het is voor zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie het proces waarin het beleid en de financiële gevolgen vorm worden gegeven. De beleidscyclus in Hollands Kroon bestaat uit de volgende vier onderdelen:

Kadernota (Plan)

In de kadernota worden door de gemeenteraad de grove kaders voor het komende begrotingsjaar uitgezet.

Begroting (Uitvoering)

In de begroting worden de beleidsuitgangspunten en doelstellingen geformuleerd met de daarbij horende financiële gevolgen.

Bestuursrapportage (Controle)

Dit is een tussentijdse evaluatie om te kijken of de beoogde doelstellingen worden gehaald.

Jaarrekening (Evaluatie)

Dit is de eindevaluatie waarin wordt gekeken in hoeverre de beoogde resultaten zijn behaald.

Relatie IBP en beleidscyclus

Het IBP kan grote gevolgen hebben voor de gemeentelijke begroting. Keuzes door de gemeenteraad, risico's voortkomend uit inspecties of andere onvoorziene zaken die een rol spelen bij het beheer van de kapitaalgoederen dienen daarom altijd tijdig te worden opgenomen in de beleidscyclus. Naast de reguliere programma's in de begroting vormt hierbij ook de paragraaf kapitaalgoederen een belangrijk onderdeel.

2. Beheer

Proces

Er wordt beheerd volgens een bepaald proces dat hieronder globaal is weergegeven. De situatie voor cyclisch beheer en projecten is enigszins verschillend van aard. Dit schema moet dan ook worden gezien als leidraad. De situatie voor projecten wordt ook toegelicht in deel 3 bij de projectenplanning.

Fase	Omschrijving	Verantwoordelijke teams
Inspectie	<i>Periodieke kwaliteitscontrole van objecten in de openbare ruimte en gebouwen</i>	<i>Areaalbeheer</i>
Planning	<i>Op basis van de gegevens uit de inspectie wordt een meerjarenplanning opgesteld</i>	<i>Areaalbeheer</i>
Plan	<i>Op basis van de gegevens uit de inspectie wordt een (onderhouds)plan opgesteld</i>	<i>Areaalbeheer (onderhoud) Areaalprojecten (project)</i>
Contract	<i>Het plan wordt omgezet in een contract</i>	<i>Areaalbeheer, areaalprojecten, inkoop</i>
Uitvoering	<i>Het betreffende onderhoud of project wordt uitgevoerd</i>	<i>Areaalbeheer (onderhoud) Areaalprojecten (project)</i>
Toezicht	<i>Bij de uitvoering wordt gekeken of het contract goed wordt nageleefd</i>	<i>HIT (groot onderhoud, projecten) Beheerteam (cyclisch onderhoud)</i>
Evaluatie	<i>Actualiseren gegevens</i>	<i>Areaalbeheer en databeheer</i>
Nazorg	<i>Nieuwe situatie opnemen in bestaande onderhoudsplannen</i>	<i>Areaalbeheer</i>

Onderhoud

Er zijn verschillende soorten onderhoud te onderscheiden in het beheer van de openbare ruimte en gebouwen. Op hoofdlijnen wordt onderscheid gemaakt tussen schoon, heel en veilig. Daarnaast speelt het afhandelen van meldingen een belangrijke rol. Hieronder zijn de verschillende onderhoudswerkzaamheden gedefinieerd met enkele voorbeelden ter verduidelijking.

Schoon

Onder schoon valt het onderhoud die de verzorging en het aanzien van een areaal of object ten goede komen. Hoofdzakelijk gaat het daarbij om zwerfafvalbeheersing, onkruidbeheersing en het schoonhouden van diverse objecten zoals gebouwen, bruggen, banken en speeltoestellen. De technische constructie of functie blijft ongewijzigd.

Heel

Onder heel vallen de maatregelen die moeten zorgen voor het instandhouden van een areaal of object. Het onderhoud heeft als belangrijkste doel het verbeteren van de huidige conditie of het zodanig verlengen van de levensduur dat het areaal of object blijft functioneren waarvoor het is bedoeld. Soms is het onderhoud eenvoudig, zoals het herstraten van een trottoir. We spreken dan van klein onderhoud. Soms is het onderhoud ingrijpend en wordt een deel van de constructie vervangen. We spreken dan van

groot onderhoud. Bij het compleet vervangen van een object, zoals een brug of gebouw, spreken we van een vervanging.

Veilig

Veilig kan in dit kader worden gezien als een resultante van schoon en heel. Indien iets voldoende schoon en heel is, is het in principe ook veilig. Hiervoor dienen er wel regelmatig kwaliteitsinspecties plaats te vinden. Voorbeelden zijn het controleren van bruggen, wegen, damwanden en de riolering. Maar ook lichtmasten, speeltoestellen en bomen moeten regelmatig worden nagekeken of ze nog voldoen aan de geldende veiligheidseisen. Als een object niet veilig is moet er onderhoud plaatsvinden om het weer in een veilige staat te brengen.

Er zijn ook specifieke onderhoudsmaatregelen, zoals gladheidsbestrijding, die sec worden uitgevoerd om de (verkeers-)veiligheid te vergroten. Naast gladheidsbestrijding moet hierbij ook worden gedacht aan calamiteitenonderhoud bij onvoorziene omstandigheden (extreem weer, ongelukken, vandalisme). Dit is maatwerk waarbij het belangrijkste uitgangspunt is dat de situatie zo snel mogelijk weer veilig is.

Meldingen Openbare Ruimte

Als een inwoner of gebruiker van de openbare ruimte iets signaleert wat in zijn ogen niet schoon, heel of veilig is, kan dit worden gemeld bij de gemeente. Dit kan telefonisch, per brief, per mail maar sinds 2016 ook met een speciale app (Fixi). Het meldingenteam heeft de taak een melding binnen een bepaalde tijd af te handelen.

Hieronder is een overzicht gegeven van het aantal meldingen van de afgelopen jaren per discipline. De cijfers voor 2016 zijn hier louter ter indicatie weergegeven. Het ontbrak de organisatie destijds aan een goed werkend meldingssysteem. De stijging van het aantal meldingen vanaf 2016 is waarschijnlijk het gevolg van de invoering van de Fixi-app. Inwoners kunnen sindsdien sneller en eenvoudiger een melding maken en de meldingen worden tevens beter vastgelegd.

Op basis van deze data is het doel om in de toekomst beter te kunnen achterhalen waar en wanneer bepaalde meldingen zich voordoen. Dit dient vervolgens proactief in het (cyclisch) onderhoud te worden opgenomen zodat het aantal meldingen mogelijk afneemt.

Discipline	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Riolering	342	274	845	1293	993	839
Infrastructuur (incl. bebording)	583	637	1242	1222	1831	1477
Openbare verlichting	612	750	946	998	1131	861
Openbaar groen	730	882	1451	1936	2089	1849
Speelplaatsen & Terreinmeubilair					399	309
Water (na 2016 incl. bruggen)	39	47	115	164	149	169
Afval	853	173	482	524	1131	947
Overig	167	172	487	490	583	617
TOTALEN	3326	2935	5568	5809	8306	7068

(* 2017 t/m 4 november)

Inwonersparticipatie

In de participatiesamenleving krijgt de burger meer ruimte om zelf initiatieven te nemen. Dit geldt ook voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en gebouwen. Inwonersparticipatie kent in de gemeente Hollands Kroon diverse vormen. Dit hangt grotendeels af van het soort onderhoud (schoon, heel, veilig) en de betreffende discipline (groen, infrastructuur, riolering etc.). In de tabel hieronder is dit schematisch weergegeven.

Discipline	Schoon	Heel	Veilig
Riolering			
Infrastructuur			
Openbare verlichting			
Civiele kunstwerken (bruggen)			
Openbaar groen			
Speelplaatsen & Terreinmeubilair			
Water			
Afval (zwerfafval)			

	Meedoen!
	Informatie halen
	Informatie brengen
	Niet van toepassing

Eenvoudige maatregelen, zoals het verwijderen van onkruid, zwerfafval, lichte maai- en snoeiwerkzaamheden kunnen uitstekend samen met bewoners worden opgepakt. Bij gespecialiseerde en zware werkzaamheden is dit minder eenvoudig. Uitgangspunt is dat bij onderhoud en inspectie de inwoners goed en tijdig worden geïnformeerd (informatie brengen). Bij vervanging (bijvoorbeeld van een riool, een brug of een complete weg) is het uitgangspunt dat juist informatie bij de belanghebbenden wordt gehaald zodat een plan ontstaat met voldoende draagvlak. Lokale informatie en wensen van de inwoners zijn daarbij onontbeerlijk.

Kernbeheer

Team Kernbeheer vormt een essentiële schakel in de relatie tussen inwonersparticipatie en het reguliere onderhoud van de openbare ruimte. Naast zelfbeheerprojecten (vooral in het groen) draagt het team bij aan de benodigde flexibiliteit om zogenaamde 'quick wins' te behalen zoals het bijplaatsen van verlichting, een extra afvalbak of het extra snoeien van bosschages. Dit draagt vooral bij aan het vertrouwen van burgers en samenwerkingspartners in de gemeente en hun oordeel over het functioneren van de gemeente als geheel. Team kernbeheer heeft een eigen budget waarmee projecten in het kader van inwonersparticipatie kunnen worden gerealiseerd.

Kwaliteit

Het begrip kwaliteit is een containerbegrip dat een nadere toelichting behoeft. In het kader van het IBP moet kwaliteit vooral worden gezien in het licht van het voldoen aan een bepaalde criteria, die vaak zijn vastgelegd in bepaalde normeringen. In de onderstaande tabel is weergegeven voor welke afzonderlijke discipline welke normering wordt gehanteerd.

Onderdeel	Schoon	Heel	Veilig
Riolering	NEN 3398 en 3399	NEN 3398 en 3399	NEN 3398 en 3399
Infrastructuur	CROW beeldkwaliteit	CROW 146	CROW 146
Openbare verlichting		NEN 3140 en 1010	NEN 3140 en 1010
Civiele kunstwerken / bruggen	CROW beeldkwaliteit	NEN 2767 en 3140	NEN 2767 en 3140
Groen – heesters en gras	CROW beeldkwaliteit	CROW beeldkwaliteit	
Groen – bomen		Norminstituut bomen	Norminstituut bomen
Onkruid en zwerfafval	CROW beeldkwaliteit		
Speeltoestellen	CROW beeldkwaliteit	NEN-EN 1176 en 1177	NEN-EN 1176 en 1177
Terreinmeubilair	CROW beeldkwaliteit	CROW beeldkwaliteit	
Gebouwen		NEN 2767	NEN 2767
Water	Keur HHNK	Keur HHNK	Keur HHNK

Hieronder worden de verschillende normen en richtlijnen kort toegelicht.

CROW Beeldkwaliteit

Het CROW (voorheen Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek) heeft een breed scala aan zogenaamde beeldmeetlatten ontwikkeld om beeldgericht te kunnen beheren. Deze systematiek dateert van 2007 en vindt zijn toepassing vooral bij intensieve onderhoudsmaatregelen in de openbare ruimte zoals zwerfvuilbeheersing, onkruidbeheersing en het maaien van gras. De methode gaat uit van vijf kwaliteitsniveaus variërend van zeer goed (A+) tot slecht (D).

Beeldkwaliteit in Hollands Kroon

De ambities uit het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte van 2013 zijn, zover van toepassing, grotendeels overgenomen in dit IBP. Het gaat hierbij om een benadering waarbij per gebied een bepaalde beeldkwaliteit is toegekend die samenhangt met de uitstraling en intensiteit van de betreffende locatie.

Kwaliteit	Omschrijving	Hollands Kroon
A+	Nieuw, perfect onderhouden	Niet van toepassing
A	Goed, goed onderhouden	Bijzondere locaties (centra, begraafplaatsen)
B	Basis, voldoende onderhouden	Woonkernen, hoofdwegen
C	Laag, matig onderhouden	Bedrijventerreinen, buitengebied
D	Slecht, kapitaalsvernietiging	Niet van toepassing

NEN EN 1176 en 1177

Dit zijn normen specifiek voor algemene veiligheidseisen voor speeltoestellen en bodemoppervlakken van publieke speelplaatsen. Bij aanleg en onderhoud wordt gecontroleerd of de betreffende speelplaats voldoet aan deze eisen.

NEN 2767

NEN 2767 is een norm voor het objectief en uniform meten van de fysieke kwaliteit van bouw- en installatiedelen van gebouwen en infrastructuur. Het is een checklist waarmee de technische staat van een gebouw, brug of ander object kan worden gemeten. Doel is uiteindelijk om met de gegevens inzicht te krijgen in onderhoudstoestanden van objecten, onderhoudskosten, veiligheidsrisico's en om meerjarige onderhoudsplanningen op te kunnen stellen. Net zoals de CROW Beeldkwaliteit maakt de NEN 2767 gebruik van een aantal niveaus zoals hieronder aangegeven.

Conditie score	Omschrijving	Toelichting
1	Uitstekende conditie	Incidenteel geringe gebreken
2	Goede conditie	Incidenteel beginnende veroudering
3	Redelijke conditie	Plaatselijk zichtbare veroudering - Functie niet in gevaar
4	Matige conditie	Functievervulling incidenteel in gevaar
5	Slechte conditie	De veroudering is onomkeerbaar
6	Zeer slechte conditie	Technisch rijp voor sloop

NEN 3140 en NEN 1010

NEN 3140 is de Nederlandse Norm voor een veilige bedrijfsvoering nabij, aan of met elektrische objecten in het laagspanningsgebied. De normen of veiligheidsbepalingen van de elektrische objecten zijn vastgelegd in NEN 1010. In de openbare ruimte vinden deze normen hun toepassing vooral bij openbare verlichting, rioolgemalen en beweegbare bruggen.

NEN 3398 en NEN 3399

Deze normen zijn sec voor het beheer van de riolering. Ze geven o.a. handvaten voor het onderhoud, het bewaken van de kwaliteit en de wijze waarop de verschillende schades aan de riolering vastgelegd moeten worden.

Keur Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)

In de keur van het HHNK staat beschreven aan welke eisen een sloot of watergang moet voldoen om haar functie te vervullen. Het HHNK controleert (schouw) of een watergang voldoet aan deze eisen.

Norminstituut bomen

Het Norminstituut Bomen ontwikkelt en standaardiseert kwaliteitseisen, richtlijnen en normen voor werkzaamheden in, rond en met bomen in de openbare ruimte. Dit is uitgewerkt in het Handboek Bomen en wordt door de gemeente als basis gehanteerd bij veiligheidscontroles en onderhoudsmaatregelen.

Prestatie indicatoren

Tegenwoordig is het steeds beter mogelijk dat bepaalde resultaten inzichtelijk kunnen worden gemaakt en onderling kunnen worden vergeleken. We vinden deze resultaten vaak terug in de vorm van prestatie indicatoren in bijvoorbeeld een begroting of jaarrekening om te kijken of is voldaan aan de doelstelling. Hieronder zijn enkele prestatie indicatoren genoemd die een rol spelen in dit IBP.

Belevingsonderzoek Openbare Ruimte

Vanaf 2012 wordt er om de 2 jaar een belevingsonderzoek gehouden naar de kwaliteit van de openbare ruimte. Ongeveer 1500 bewoners wordt gevraagd om een online enquête in te vullen met vragen die gaan over de kwaliteit van de openbare ruimte. De resultaten uit de belevingsonderzoeken geven inzicht of het beleid voldoet aan de beoogde doelstelling of dat er aanpassingen nodig zijn. Via deze [link](#) is het belevingsonderzoek van 2016 te bekijken.

Controle beeldkwaliteit

Het belevingsonderzoek gaat vooral op in de beeldkwaliteit van de openbare ruimte. Het is daarom ook belangrijk dat wordt gecontroleerd of de beeldkwaliteit voldoet aan het vastgestelde beleidskader. Sinds mei 2017 controleren twee medewerkers van het beheerteam iedere maand ad random vijftienzeventig locaties in de gemeente om te kijken of de beoogde kwaliteit wordt gehaald. De gegevens zijn in een dashboard zichtbaar gemaakt zodat per dorp, per onderdeel en per tijdsperiode kan worden gekeken welke beeldkwaliteit gehaald is en in hoeverre is voldaan aan de ambitie.

Benchmarks

Benchmarking is een hulpmiddel om te kijken hoe de gemeente Hollands Kroon op bepaalde vlakken scoort ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Er wordt momenteel meegewerkt aan de volgende benchmarks:

- Benchmark Gemeentelijk Groen
- Benchmark Riolerings
- Benchmark Schoon

Deze benchmarks vergelijken vooral het te onderhouden areaal in relatie tot de kosten per inwoner en de kosten per eenheid.

Data uit inspecties

Diverse onderdelen in de openbare ruimte worden frequent gecontroleerd op kwaliteit of conditie. Deze data is enerzijds een belangrijk hulpmiddel om het benodigde onderhoud te plannen en uit te voeren. Daarnaast kan de data ook worden gebruikt om te kijken hoe het areaal er voor staat. Het is wenselijk dat daarvoor in de toekomst een meer uniforme systematiek komt zodat de kwaliteit van alle verschillende disciplines beter met elkaar kan worden vergeleken.

Afhandelen meldingen

De hoeveelheden meldingen en de snelheid waarmee het meldingenteam deze afhandelt is inmiddels inzichtelijk gemaakt via een dashboard. Dit biedt inzicht in welke meldingen zich waar en wanneer voordoen. Het doel is om hiermee proactief aan de slag te gaan met als doel het aantal meldingen te doen laten afnemen.

Communicatie

Het juist en tijdig communiceren over het uit te voeren onderhoud vormt een belangrijk onderdeel in de gemeentelijke organisatie. Dit geldt voor zowel voor de interne communicatie als de externe communicatie naar onze inwoners, bedrijven en instellingen. Onderstaande tabel geeft op hoofdlijnen aan hoe het externe communicatieproces is geregeld.

Soort onderhoud	Communicatie
Cyclisch / regulier onderhoud	<i>Nieuwsberichten via communicatiekalender</i>
Groot onderhoud	<i>Informatiebrief naar belanghebbenden en evt. nieuwsbericht</i>
Vervanging	<i>Informatiebrief naar belanghebbenden en nieuwsbericht</i>

Cyclisch en regulier onderhoud vindt grotendeels ieder seizoen op dezelfde wijze en op dezelfde locatie plaats. Voorbeelden zijn het maaien van gras, het snoeien van beplanting, gladheidsbestrijding en het vegen van goten. We gaan in 2018 werken met een communicatiekalender waarbij duidelijk is hoe en wanneer we communiceren over het beheer en onderhoud.

Groot onderhoud vindt minder frequent plaats en ook de locatie zal ieder jaar verschillen. Voorbeelden zijn het baggeren van sloten, het opnieuw asfalteren van wegen en het relinen van een riool. Direct omwonenden en belanghebbenden worden tijdig ingelicht over deze werkzaamheden middels een persoonlijke brief. Indien nodig wordt er een algemeen nieuwsbericht geplaatst over de werkzaamheden. Dit is mede afhankelijk van de mate van maatschappelijke overlast.

Bij vervangingen (integrale projecten) worden de direct omwonenden en belanghebbenden altijd per brief geïnformeerd en verschijnt er ook een nieuwsbericht met de nodige informatie. Bij herinrichtingsprojecten wordt standaard ook een informatieavond georganiseerd voor belanghebbenden.

Foto: Terpstraat Wieringerwerf (bron: CycloMedia Technology B.V.)

3. Areaal

Huidig areaal

In onderstaand overzicht is het areaal weergegeven (peiljaar 2016). Onderstaande hoeveelheden zijn indicatief, maar geven een redelijk beeld van de werkelijkheid. Het is de bedoeling dat in 2018 de achterstanden in gegevens grotendeels wordt weggewerkt.

<i>Discipline</i>	<i>Areaal</i>
<i>Riolering</i>	450 km.
<i>Infrastructuur</i>	3.970.000 m ²
<i>Openbare Verlichting</i>	10.400 st.
<i>Civiele kunstwerken (bruggen)</i>	194 st.
<i>Groen</i>	6.340.000 m ²
<i>Spelen en terreinmeubilair</i>	1.500 st.
<i>Water (sloten en watergangen)</i>	500 km.
<i>Gebouwen</i>	72 st.
<i>Havens</i>	6 st.
<i>Begraafplaatsen</i>	11 st.

Kwaliteit

Op basis van de laatst bekende inspectiegegevens is in de onderstaande tabel een indicatie gegeven van de kwaliteit per discipline. De kwaliteitsniveaus en de percentages zijn hierbij vereenvoudigd weergegeven. Dit komt verder uitgebreid aan de orde bij de afzonderlijke beheerplannen.

<i>Discipline</i>	<i>Goed</i>	<i>Redelijk</i>	<i>Matig / Slecht</i>
<i>Riolering</i>	40 %	40 %	20 %
<i>Infrastructuur</i>	65 %	25 %	10 %
<i>Openbare Verlichting</i>	50 %	40 %	10 %
<i>Civiele kunstwerken (bruggen)</i>	45 %	50 %	5 %
<i>Groen</i>	10 %	65 %	25 %
<i>Spelen en terreinmeubilair</i>	30 %	50 %	20 %
<i>Water (sloten en watergangen)</i>	10 %	65 %	25 %
<i>Gebouwen</i>	5 %	90 %	5 %
<i>Havens</i>	10 %	65 %	25 %
<i>Begraafplaatsen</i>	80 %	10 %	10 %

Vervangingswaarde

Op basis van de hiervoor beschreven hoeveelheden kan een globale indicatie worden gegeven van de totale vervangingswaarde van onze kapitaalgoederen. Dit is in de onderstaande tabel weergegeven. (Hierbij zijn de begraafplaatsen gemakshalve bij infrastructuur en groen opgenomen). Meer informatie over de vervangingswaarde is te vinden in bijlage 1.

Discipline	Vervangingswaarde
Riolering	€ 255.000.000
Infrastructuur	€ 204.000.000
Openbare Verlichting	€ 13.500.000
Civiele kunstwerken (bruggen)	€ 51.000.000
Groen	€ 26.000.000
Spelen en terreinmeubilair	€ 3.500.000
Water	€ 13.000.000
Gebouwen	€ 49.000.000
Havens	€ 35.000.000
TOTAAL	€ 650.000.000

Financiën

Onderhoudsbudgetten

Met de vaststelling van de begroting van 2018 is per discipline aan te geven hoe de diverse budgetten zijn gevuld. Dit is achtereenvolgens gedaan met de onderhoudsbudgetten (exploitatie), reserves en voorzieningen en investeringsbudgetten (zie tevens bijlage 2a).

Onderhoudsbudget	2018	2019	2020	2021
Riolering	€ 1.317.000	€ 1.408.000	€ 1.306.000	€ 1.322.000
Infrastructuur	€ 734.000	€ 734.000	€ 734.000	€ 734.000
Gladheidsbestrijding	€ 99.000	€ 99.000	€ 99.000	€ 99.000
Openbare Verlichting	€ 182.000	€ 182.000	€ 182.000	€ 182.000
Civiele kunstwerken (bruggen)	€ 415.000	€ 415.000	€ 415.000	€ 415.000
Groen	€ 1.593.000	€ 1.593.000	€ 1.593.000	€ 1.593.000
Spelen en terreinmeubilair	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Kernbeheer	€ 195.000	€ 195.000	€ 195.000	€ 195.000
Water	€ 246.000	€ 246.000	€ 246.000	€ 246.000
Gebouwen	€ 782.000	€ 782.000	€ 782.000	€ 782.000
Havens	€ 169.000	€ 169.000	€ 169.000	€ 169.000
Begraafplaatsen	€ 187.000	€ 187.000	€ 187.000	€ 187.000
TOTAAL	€ 5.998.000	€ 6.089.000	€ 5.987.000	€ 6.003.000

(De kapitaallasten, overheadkosten, energiekosten en personeelslasten zijn buiten beschouwing gelaten)

Reserves en voorzieningen

Voor een aantal disciplines zijn reserves en voorzieningen beschikbaar voor (groot) onderhoud. Sommige daarvan zijn daadwerkelijk geactiveerd middels een beheerplan. Andere worden gebruikt om onvoorziene uitgaven op te vangen. Hieronder is per discipline weergegeven hoeveel er jaarlijks wordt onttrokken uit de betreffende reserve voor (groot) onderhoud. Bijlage 2b bevat een stand van zaken van de reserves en voorzieningen.

<i>Reserves per discipline</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
Riolering (gemalen)	€ 470.000	€ 470.000	€ 470.000	€ 470.000
Infrastructuur	€ 1.026.000	€ 1.526.000	€ 1.526.000	€ 1.526.000
Openbare Verlichting	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Civiele kunstwerken (bruggen)	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000
Groen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Spelen en terreinmeubilair	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Water (baggeren)	€ 300.000	€ 306.000	€ 300.000	€ 300.000
Gebouwen*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Havens*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Begraafplaatsen*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
TOTAAL	€ 2.596.000	€ 3.102.000	€ 3.096.000	€ 3.096.000

* Voor gebouwen, havens en begraafplaatsen zijn wel reserves/voorzieningen aanwezig, maar daar wordt pas geld uit onttrokken indien noodzakelijk, zie verder ook bijlage 2b.

Investeringsbudgetten

Investeringsbudgetten zijn primair bedoeld voor vervanging van bepaalde kapitaalgoederen. Dit gebeurt normaliter bij projecten. Hieronder is een globaal overzicht voor de komende vierjaar op dat vlak weergegeven. Dit komt verder ook aan de orde in deel 3.

<i>Investerings per discipline</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
Riolering	€ 3.449.000	€ 3.372.000	€ 2.714.000	€ 2.055.000
Infrastructuur	€ 3.165.000	€ 4.158.000	€ 2.587.000	€ 2.250.000
Openbare Verlichting	€ 251.000	€ 251.000	€ 251.000	€ 170.000
Civiele kunstwerken (bruggen)	€ 4.500.000	€ 1.600.000	€ 1.600.000	€ 1.600.000
Groen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Spelen en terreinmeubilair	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Water	€ 100.000	€ 0	€ 0	€ 0
Gebouwen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Havens	€ 600.000	€ 0	€ 0	€ 0
Begraafplaatsen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
TOTAAL	€12.065.000	€ 9.381.000	€ 7.152.000	€ 6.075.000

Foto: Achterstallig onderhoud werkhaven de Oude Zeug (bron: Gemeente Hollands Kroon)

Knelpunten en risico's

Hieronder zijn beknopt de meest urgente knelpunten en risico's per discipline weergegeven. Dit overzicht is dynamisch en hangt ook samen met inspecties en inventarisaties die nog moeten plaatsvinden. Het is uiteraard het doel deze problemen de komende vier jaar op te lossen. Knelpunten en risico's komen in deel 2 bij de beheerplannen nog verder aan bod.

Discipline	Knelpunten en risico's
Riolering	Riooldata voldoen (nog) niet aan gestelde digitale eisen
Infrastructuur	- Lokaal achterstallig onderhoud i.v.m. planning herinrichting riolering - Schade ten gevolge van zware transporten Windplan - Budget gladheidsbestrijding structureel onvoldoende - Data bebording onvolledig - Budget t.b.v. vervanging bebording onvoldoende
Openbare Verlichting	- Data ondergronds netwerk onvoldoende in beeld - Ontbreken uniforme nummering per lichtmast
Civiele kunstwerken (bruggen)	- Uitkomst 5-jaarlijkse inspectie (nog) niet bekend - Eisen worden strenger - onderhoudskosten mogelijk hoger - Kwaliteit van oude bruggen neemt steeds sneller af - Ontbreken verkeerscirculatieplan - Archiefmateriaal oude bruggen niet op orde
Groen	- Onvoldoende budget vervanging en groot onderhoud - Beeldkwaliteit blijft voor ca. 15% achter bij ambitie - Sterke toename iepziekte en essentaksterfte - Groot aantal risicobomen binnen de bebouwde kom - Bomen in het buitengebied zijn (nog) niet gecontroleerd op veiligheid
Spelen en terreinmeubilair	- Geen budget voor vervanging / vernieuwing - Geen beleidskaders voor nieuwe speelplekken / speeltoestellen
Water (sloten en watergangen)	- Budget voor regulier onderhoud watergangen onvoldoende - Geen budget voor vervanging beschoeiingen en duikers - Data beschoeiingen en duikers onvolledig - Reduceren blauwalgprobleem Lutjestransd kostbaar
Gebouwen	- Na afronding accommodatiebeleid komen pas de werkelijke onderhoudskosten in beeld. Op dit moment vindt alleen calamiteitenonderhoud plaats. - Asbest in gebouwen moet voor 2024 zijn verwijderd, is niet begroot
Havens	- Achterstallig onderhoud werkhaven Oude Zeug - Achterstallig onderhoud jachthaven De Haukes - Onduidelijkheid over gevolgen privatisering jachthavens
Begraafplaatsen	- Onvoorziene uitgaven groot onderhoud/ vervanging niet in beeld - Kostendekkendheid begraafplaatsen onbekend
Overige objecten	- Achterstallig onderhoud dijktrappen Kolhorn en Nieuwesluis - Vaak geen specifiek budget onderhoud overige objecten
Organisatorisch	- Onvoldoende toezicht op projecten van derden (projectontwikkeling) - Onvoldoende projectleiders voor uitvoering van projecten

Foto: De Weel in Hippolytushoef (bron: CycloMedia Technology B.V.)

DEEL 2: BEHEERPLANNEN

In dit deel zijn per afzonderlijke discipline de diverse beheerplannen verder uitgewerkt. Dit is globaal gedaan in lijn met de deelonderwerpen uit de omgevingsvisie. De integraliteit tussen de beheerplannen vindt, zoals eerder aangegeven vooral plaats bij herinrichtingsprojecten. Bij sommige disciplines kan de combinatie van onderhoudsmaatregelen een mooie meerwaarde opleveren, terwijl ze ook soms prima autonoom kunnen worden uitgevoerd. Het motto is daarom integraal, tenzij het weinig toegevoegde waarde heeft. Dit is hieronder schematisch weergegeven.

(Integraliteit niet vereist = geel / integraliteit gewenst = oranje / integraliteit essentieel = rood)

Discipline	Schoon	Klein onderhoud	Groot onderhoud	Vervanging
Riolering				
Infrastructuur				
Openbare Verlichting				
Civiele kunstwerken				
Groen				
Spelen en terreinmeubilair				
Water				
Gebouwen				
Havens				
Begraafplaatsen				

Bovenstaand schema laat zien dat bij het vervangen van riolering en infrastructuur de integraliteit moet worden gezocht met andere disciplines. Als een riool of een weg wordt vervangen dan wordt altijd gekeken of groen, lichtmasten, speeltoestellen, etc. ook meteen kunnen worden meegenomen. Dit is efficiënter, bespaart kosten en geeft minder overlast op de lange termijn.

Doelstelling

Voor de diverse beheerplannen geldt als algemene doelstelling, zoals eerder aangegeven, dat er antwoord wordt gegeven op de volgende vragen:

1. Wat heeft de gemeente Hollands Kroon in beheer?
2. Wat is de kwaliteit hiervan?
3. Wat is het benodigde budget om te voldoen aan de beoogde kwaliteit?
4. Welke onderhoudsmaatregelen zijn noodzakelijk?
5. Wanneer moet het onderhoud worden uitgevoerd?
6. Welke knelpunten en risico's zijn er?
7. Welke ontwikkelingen spelen er nu en in de toekomst?

Voor afval en energie wordt enigszins afgeweken van bovenstaande indeling. Dit onderdeel is weliswaar geen kapitaalgoed, maar vormt wel een wezenlijk onderdeel van het beheer.

Foto: Wateroverlast in de Laan van Bloys in Den Oever (bron: Kees Bakker)

4. Riolering

Algemeen

De riolering heeft tot doel om afvalwater en hemelwater tijdig en goed af te voeren. Een functioneel en goed onderhouden rioolstelsel is van belang voor de volksgezondheid en draagt bij aan een veilige, schone en droge leefomgeving.

Resultaat

De afgelopen beheerperiode 2012-2017 zijn de volgende resultaten behaald:

- Het inzicht in de kwalitatieve toestand van de riolering is verhoogd naar ruim 70%
- Gemaalstoringen worden sneller en goedkoper afgehandeld door gebruik te maken van het telemetriesysteem en een meerjarenonderhoudscontract
- Er wordt minder schoon regenwater naar de afvalwaterzuivering afgevoerd door af te koppelen waar en wanneer dit kan
- De afgelopen jaren is ca. 10 km kwalitatief slechte riolering vervangen
- De afgelopen jaren is ca. 5,3 km. aan riolering gerelined
- In veel gevallen is het gemengde stelsel vervangen door een gescheiden systeem
- In 2017 is, in combinatie met de herstructurering, gestart met rioolvervanging in Wieringerwerf
- Er is 4 km nieuwe riolering aangelegd
- Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2018-2022 is op 2 november 2017 vastgesteld

In de periode 2018-2021 is het doel om de volgende resultaten te behalen:

- Het verbeteren van ons gegevensbeheer
- Kosten besparen in de waterketen door samen te werken in de afvalwaterketen
- Het herinrichten van diverse straten conform de projectenplanning
- Nog beter grip krijgen op de kwaliteit van de riolering door meer inzicht te krijgen in levensduurverwachting, levensduurverlenging, risico-gestuurd beheer en assetmanagement.
- Het inzicht in de kwalitatieve toestand verhogen van 70% naar 90%
- Meer inzicht krijgen op de werking van ons rioolstelsel door stelsel door te rekenen en te toetsen aan praktijkmetingen
- Bij renovatie of vervangen van riolering de meest duurzame oplossing ten aanzien stelsel- of materiaalkeuze met het oog op de verwachte klimaatverandering en verwachte levensduur

Kader

Wettelijke kaders

De kwaliteit waaraan de riolering moet voldoen is vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In het GRP 2018-2022 is een overzicht opgenomen van alle relevante wet- en regelgeving. Daarom wordt in dit beheerplan verwezen naar de wet- en regelgeving zoals vermeld in het GRP 2018-2022

Beleidskaders

Zoals beschreven in de omgevingsvisie en het GRP 2018-2022 is het beleid ten aanzien van riolering vormgegeven aan de hand van een aantal doelstellingen:

- Het waarborgen van de volksgezondheid door te zorgen voor de inzameling en afvoer van het geproduceerde afvalwater;
- Een schone en toekomstbestendige leefomgeving voor mens en dier door te zorgen voor voldoende afvoercapaciteit van het riool en de emissie op het oppervlaktewater zoveel mogelijk te beperken;
- Bestrijden van overlast door de aanleg van hemelwaterriolen en te zorgen voor een robuust watersysteem samen met het Hoogheemraadschap;
- Een bedrijfszeker systeem door regelmatig inspecties uit te voeren, periodiek onderhoud uit te voeren en adequaat te reageren op storingen en meldingen;
- Effectief beheer door gebruik te maken van innovaties en het maken van integrale beheerplannen met een reële planningshorizon;
- Samenwerken met onze partners in de afvalwaterketen om de kosten zo laag mogelijk te houden en optimaal gebruik te maken van de kennis in de regio.

Door bij de keuze van de beheeractiviteiten rekening te houden met bovenstaande doelstellingen wordt hier al voor een deel invulling aan gegeven. Voor een verdere toelichting op bovenstaande doelstellingen wordt verwezen naar het GRP 2018-2022.

Normen en richtlijnen

Handleiding Inrichting Openbare Ruimte (HIOR)

Het is van belang dat het ontwerp zodanig wordt uitgevoerd dat de beheerskosten gedurende de levensduur zo laag mogelijk zijn. De belangrijkste inrichtingseisen zijn opgenomen in het HIOR:

- Hoofdriool wordt in openbaar gebied aangelegd en uitgevoerd in PVC of beton
- Minimale diameter van het hoofdriool is $\varnothing$ 250 mm met een minimale dekking van 1,20m
- In het hoofdriool worden inspectieputten $\varnothing$ 800mm opgenomen met een max. afstand van 60m
- Evenwijdig gelegen leidingen hebben een h.o.h. afstand van minimaal 2,00m
- De minimale ruimte bij kruisingen bedraagt 0,15m bij PVC en 0,20m bij beton
- Rioolleidingen van de verschillende stelsels hebben de volgende eigenschappen
 - DWA-riool: 3-laags PVC, kleur bruin RAL 8023, SN8
 - HWA-riool: 3-laags PVC, kleur grijs RAL 7037, SN8
 - Drainage/Infiltratieriool: 3-laags PVC, kleur groen RAL 6024, SN8
- Bodemverhang vuilwater riolen
 - Van 0 m tot 50 m 1:250 (beginstreng)
 - Van 50 m tot 150 m 1:300
 - Van 150 m tot ∞ m 1:500
- Bodemverhang regenwater riolen
 - Van 150 m tot ∞ m 1:1000
- Bij nieuwe aanleg of vervanging krijgt elk perceel een eigen aansluiting voor vuilwater
- Regenwater en (eventueel) drainage

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer vanaf de erfgrans van het perceel.

Moederbestek

Het ontwerp valt of staat bij een goede en professionele uitvoering. In het moederbestek Hollands Kroon staan de kwaliteitseisen vermeld met betrekking tot de uitvoering.

Onderstaande NEN-normen zijn van toepassing op de kwaliteit van de riolering in de beheerfase:

NEN 3398: 2015 NL Buitenriolering – onderzoek en toestandsaspecten

Deze norm beschrijft de systematiek en de benodigde informatie om te komen tot een gefundeerde afweging van beheeractiviteiten voor het riool. Daarnaast geeft de norm handvaten voor het bewaken van de kwaliteit van de riolering en het moment dat ingegrepen dient te worden.

NEN 3399:2015 NL Buitenriolering – Classificatiesysteem bij visuele inspectie van rioleringsobjecten.

Deze norm beschrijft op welke de kwaliteit van de riolering vastgelegd dient te worden. Deze norm geeft geen waardeoordeel, maar enkel de wijze waarop de verschillende schades aan de riolering vastgelegd moeten worden en op welke wijze de mate van schade geclassificeerd dient te worden. Deze norm is de Nederlandse interpretatie van de Europese norm NEN-EN 13508-1:2012 en de NEN-EN 13508-2:2003+A1:2011 NL.

Kwantiteit

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de omvang van het rioolsysteem in Hollands Kroon:

Object	Aantal/hoeveelheid
Aansluitingen	19.689 st.
Vrij verval riolering (>Ø125mm)	346 km.
• Gemengd riool	140 km.
• Vuilwaterriool	100 km.
• Regenwaterriool	106 km.
Rioolgemalen	
• Gemalen	80 st.
• Persleiding	41 km.
Drukriolering:	
• Pompunits	401 st.
• Drukriolering	65 km.
Overstorten en randvoorzieningen:	
• Externe overstorten - gemengd riool	104 st.
• Regenwateruitlaten	216 st.
• Randvoorzieningen (BBB)	8 st.
Straat- en trottoirkolken	19.000 st.

Het afvalwatersysteem bestaat uit ca. 346 kilometer vrij vervalriolering. In deze riolering wordt gemengd afvalwater, stedelijk afvalwater (vuilwater) en hemelwater ingezameld en wordt door zwaartekracht

getransporteerd naar het laagste punt. Op het laagste punt staan hoofdgemalen die het afvalwater verpompen naar de rioolwaterzuiveringen. Alle belangrijke gemalen zijn voorzien van storingssignalering. In het buitengebied van Hollands Kroon ligt circa 65 kilometer drukriolering, waarop 401 pompunits zijn aangesloten. Via deze drukriolering wordt in principe alleen vuilwater ingezameld.

Een gedetailleerde beschrijving van de systeemopzet van het rioleringssysteem in de gemeente Hollands Kroon is opgenomen in basisrioleringsplannen en het rioolbeheersysteem.

Kwaliteit

Vrij vervalriolering

Aan de hand van de beschikbare inspectiegegevens in het beheersysteem is de kwaliteit van het rioolstelsel inzichtelijk gemaakt. Hierbij is enige nuance op zijn plaats, omdat het gepresenteerde beeld gebaseerd is op de 'softwarematige uitput' vanuit het beheerpakket.

Kwaliteit vrij vervalriolering	Goed	Matig	Slecht
Stabiliteit	66%	23%	11%
Waterdichtheid	89%	9%	4%
Afstroming	88%	8%	4%

Wel wordt duidelijk dat de constructieve toestand (stabiliteit) van de riolering blijvende aandacht verdiend. De komende jaren wordt dan ook prioriteit gegeven aan het repareren, renoveren of vervangen van de kwalitatief slechte riolering en het monitoren van de 'matige' riolering. De waterdichtheid van de riolering is relatief goed te noemen, gezien de hoge grondwaterstanden in Hollands Kroon. De waterdichtheid is van belang omdat anders grondwater via het riool onttrokken wordt. Dit leidt in het veengebied tot bodemdaling en mogelijke schade aan houten paalfunderingen.

Gemalen en drukrioleringspompen

Onderhoud aan gemalen en drukrioolpompen wordt door een externe partij uitgevoerd. De toestand van objecten wordt bijgehouden in een apart beheersysteem speciaal voor gemalen. De toestand van alle gemalen en pompunits is online opvraagbaar. De kwaliteit van onze gemalen en drukrioleringspompen is over het algemeen redelijk tot goed.

Pers- en drukriolering

Een groot gedeelte van de drukriolering is in de jaren '80 van de vorige eeuw aangelegd. In veel gevallen is de ligging niet exact bekend en veel leidingen zijn aangelegd op particulier terrein. Bovendien zijn veel leidingen uitgevoerd in PVC. We merken dat deze leidingen tot meer storingen leiden dan het meer hoogwaardige HDPE. Anders dan bij vrij vervalriolering is een visuele inspectie niet mogelijk, het is dus moeilijk kunnen in te schatten wat de daadwerkelijke kwaliteit is. De verwachting is dat een groot gedeelte van de persleidingen in redelijke staat is, maar vanaf 2030 vervangen moet worden.

Meldingen

Meldingen hebben een belangrijke signaalfunctie als het gaat om het functioneren van de openbare riolering. Het merendeel van de klachten over de riolering gaat over verstopte pompen, vervuilde kolken, plasvorming en de riolering in de achterpaden. De verstopping van pompen is het gevolg van verkeerd rioolgebruik. Er worden bijvoorbeeld steeds meer textieldoekjes in het riool gegooid. Deze leiden tot het vastslaan van de pompen, waardoor deze niet meer werken. In onderstaand overzicht is het aantal meldingen van de afgelopen jaren weergegeven. Voor de fluctuaties in het aantal meldingen is niet een eenduidige oorzaak aan te wijzen. Een mogelijke verklaring is dat in de beginjaren niet alle meldingen centraal binnenkwamen en geregistreerd zijn. Ook is in 2016 overgestapt op een ander meldingssysteem.

Meldingen riool	
2012	342 st.
2013	274 st.
2014	845 st.
2015	1.293 st.
2016	993 st.
2017 (t/m 4 november)	839 st.

Onderhoud

In dit hoofdstuk wordt omschreven welk type onderhoud we toepassen en welke beheerstrategie we hanteren. Het onderhoud is uitbesteed aan derden. De gemeente voert hier regie op.

Strategie

De strategie is gericht op een duurzame instandhouding van ons rioolstelsel. Hierbij hanteren wij de volgende uitgangspunten.

1. Het inzicht in de toestand van ons vrij vervalrioolstelsel is gebaseerd op gegevens van maximaal 15 jaar oud. In de praktijk betekent dit dat we jaarlijks ongeveer 25 km van ons vrij vervalriool inspecteren. Om het riool te kunnen inspecteren dient het eerst gereinigd te worden.
2. De toestand van gemalen en pompunits kan snel veranderen. Daarom worden deze ieder jaar geïnspecteerd en gecontroleerd. Het inzicht in de toestand van onze gemalen zijn daarom maximaal 1 jaar oud.
3. Reparaties worden uitgevoerd vanuit technische noodzaak en risico voor de boven- en ondergrond op basis van storingen, klachten en de inspectieresultaten.
4. Slechte riolen die niet vergroot hoeven worden en goed afstromen worden van binnenuit gerenoveerd. Hierbij wordt een kunststof binnen voering in de rioolbuis aangebracht. Dit heet relinen. Hiermee wordt de levensduur van het riool aanzienlijk verlengd.
5. Het vervangen van riool wordt uitsluitend uitgevoerd in combinatie met herstratings- en herstructureringswerkzaamheden.
6. Bij het inrichten van de openbare ruimte wordt geanticipeerd op toekomstige klimaatontwikkelingen.

Beheeractiviteiten

Om invulling te geven aan de gemeentelijke zorgplicht worden binnen het rioleringsbeheer een aantal activiteiten onderscheiden.

Schoon

Bij dit type onderhoud blijft de kwaliteit van het object ongewijzigd. Obstakels en afzetting worden ad hoc en planmatig verwijderd, zodat de riolering weer goed functioneert. Hieronder worden de volgende activiteiten verstaan:

- Reinigen van kolken
- Reiniging van vrij vervalriolering
- Reinigen van gemalen en pompunits
- Reinigen en controleren van overstortmonitoring
- Reinigen van persleidingen

Ad hoc onderhoud wordt uitgevoerd door de MOR. De planmatige onderhoudsactiviteiten zijn meerjarig aanbesteed en worden uitgevoerd door externe partijen. Het is niet rendabel om deze werkzaamheden zelf uit te voeren, omdat het vraagt om inzet van specifiek materieel.

Heel en veilig

Klein onderhoud

Hieronder worden reparaties verstaan waarbij plaatselijk herstel plaatsvindt waardoor de (rest)levensduur van het gerepareerde onderdeel toeneemt. In de meeste gevallen zijn dit ad hoc activiteiten op basis van meldingen, klachten en storingen zoals:

- Reparaties van gemalen en drukrioleringspompen t.b.v. het waarborgen van de functionering
- Reparaties aan de vrij vervalriolering t.b.v. het waarborgen van de functionering en het voorkomen van calamiteiten

Kleinere reparaties worden door de MOR uitgevoerd. Grotere reparaties worden uitgevoerd door externe partijen, omdat zij beschikken over groter en zwaarder materieel.

Onderzoek

Onderzoek heeft betrekking op het inwinnen van gegevens over de werking en de kwaliteit van het rioolstelsel. Met de data die ingewonnen is bij de onderzoeksactiviteiten kunnen de meerjarenprogramma's worden opgesteld. Onder onderzoek worden de volgende activiteiten verstaan:

- Inspectie van vrij vervalriolering
- Beoordeling van de inspectiegegevens
- Opstellen en afstemmen van maatregelen naar aanleiding van de beoordelingen
- Inspectie van gemalen en drukriolering
- Monitoren van vrij vervalriool en gemalen
- Uitvoeren van hydraulische berekeningen

Inspectie, beoordeling en vaststellen maatregelen vrij vervalriolering

Jaarlijks wordt ca. 25 km riolering buurtsgewijs geïnspecteerd. De inspecties worden beoordeeld en vertaald naar een maatregelenprogramma. In dit programma wordt rekening gehouden met de leeftijd,

locatie en functie van het riool. Zeer urgente zaken worden direct opgepakt. Groot onderhoud en vervangingen worden verwerkt in meerjarenprogramma's die vervolgens afgestemd worden met de arealen wegen en groen. Dit resulteert in een integraal meerjarenplan voor de openbare ruimte.

Inspectie gemalen en pompunits

Samen met de gemeente Schagen is in 2014 het onderhoud van gemalen en pompunits opnieuw aanbesteed voor de periode 2015 – 2018. Hierbij is ervoor gekozen om qua werkwijze aansluiting te zoeken bij de BRL-K14020: Handboek kwaliteit gestuurd onderhoud aan pompinstallaties. Alle pompen en gemalen worden jaarlijks geïnspecteerd, omdat de kwaliteit snel kan veranderen. De inspecties worden verwerkt in het beheersysteem. Zeer urgente zaken worden direct opgepakt. Met de informatie in het beheersysteem worden de meerjarenonderhoudsplanningen opgesteld. Het uitvoeringstempo en jaarlijks benodigde middelen worden bepaald door de urgentie en aard van de onderhoudsmaatregelen.

Monitoren vrij vervalriool en gemalen

In de meest belangrijke gemalen is telemetrie ingebouwd. Dit geeft online inzicht in de werking én storingen worden direct gemeld. In het vrij vervalriool is op strategische locaties meetapparatuur ingebouwd. Hierdoor verkrijgen wij, gecombineerd met regengegevens, een beter beeld in de werking van het rioolstelsel. Het monitoren vrijvervalstelsel wordt aanbesteed en uitgevoerd in samenwerking met de Noordkop gemeenten.

Hydraulische berekeningen

Door stelsels op 'woonkern' niveau door te rekenen krijgt men een beeld in de werking van het gehele stelsel. Uit deze berekeningen volgen de knelpunten in de werking van het stelsel. Deze worden verwerkt in een maatregelenprogramma. Het maatregelenprogramma wordt afgestemd met diverse arealen en het Hoogheemraadschap en verwerkt in het integraal meerjarenplan voor de openbare ruimte.

Renovatie/groot onderhoud

Bij een renovatie vindt een ingrijpende toestandswijziging van het object plaats. Door deze ingreep wordt het oorspronkelijk functioneren hersteld en vindt er een aanzienlijke verlenging van de levensduur plaats. Onder renovatie en groot onderhoud verstaan we de volgende werkzaamheden:

- Relinen van vrij vervalriolering;
- Vervangen van pompen, besturingskasten, telemetrie, leidingwerk en bekabeling van gemalen;
- Vervangen van pompen, besturingskasten, telemetrie, leidingwerk en bekabeling van pompunits

Relinen

Met relinen wordt de levensduur aanzienlijk verlengd. Het is een nog vrij nieuwe techniek, waarvan nog niet bekend is wat de exacte levensduur is. Bovendien wordt niet het hele stelsel vervangen, omdat aansluitleidingen en inspectieputten niet worden gerenoveerd. De levensduur van deze onderdelen blijft dus ongewijzigd. Het reline programma hangt nauw samen met de rioolinspecties van het voorgaande jaar. De kosten voor het relinen worden gedekt vanuit de exploitatie.

Renovaties en groot onderhoud volgen uit de onderzoeken en worden verwerkt in meerjarenprogramma's.

Vervangingen

Het renoveren of vervangen van de riolering vindt plaats wanneer de toestand van het riool dusdanig is dat onderhoud geen optie is. Dan wordt er gekozen tussen renoveren of vervangen. In beginsel heeft renoveren de voorkeur vanwege de lagere kosten en beperktere uitvoertijd. Renoveren is niet altijd mogelijk. Dit kan verschillende oorzaken hebben. De belangrijkste oorzaken om een riool te vervangen in Hollands Kroon zijn:

- De huidige dimensionering is ontoereikend om de (toekomstige) regenwaterhoeveelheden te kunnen verwerken, onder andere door klimaatwijzigingen.
- Het afschot vormt een belemmering voor de afvoer van het afvalwater van het achter gelegen gebied;
- De gehele bovengrondse infrastructuur is ook aan vervanging toe als gevolg van herinrichting of gewijzigd bovengronds gebruik.
- Er geldt een afkoppeldoelstelling in een gebied om zuiveringen minder te belasten.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen integrale vervangingsprojecten en disciplinaire vervangingsprojecten (alleen riool). Het vervangen van riolering wordt bij voorkeur in de integrale projecten (weg, riool, groen en openbare verlichting) meegenomen.

Het meerjarenonderhouds- en vervangingsprogramma is geen statisch geheel. Elk jaar worden op basis van rioolinspecties nieuwe kwaliteitsgegevens ingewonnen. Indien zich urgente zaken voordoen worden deze verwerkt in het meerjarenprogramma. In de praktijk worden projecten hierdoor opnieuw geprioriteerd en verschuiven projecten in de tijd.

Gegevensbeheer en mutaties

Gelet op de wettelijke verplichting tot het bijhouden van het ondergronds netwerk van openbare riolering en het feit dat onderhouds- en vervangingswerkzaamheden ontleend worden aan de beschikbare gegevens, verdienen het gegevensbeheer en de mutaties in het areaal voortdurende aandacht.

Onvolledige en onjuiste data leiden tot ondoelmatige investeringen.

Het areaal wat moet worden beheerd is redelijk in beeld. De gegevens voldoen echter niet aan de huidige (digitale) eisen. De komende jaren wordt daarom ingezet op een kwaliteitsslag van de gegevens. In de exploitatie zijn hiervoor extra middelen opgenomen. Daarnaast wordt er ook meer aandacht besteed aan de nieuw aangeleverde gegevens, zoals revisies en inmetingen. In onderstaand overzicht is dit proces uitgewerkt.

Rol	Taken en verantwoordelijkheid
Opdrachtnemer	Verantwoordelijk voor aanlevering revisie conform eisen bestek Levert de revisiegegevens aan de directievoerder
Directievoerder	Verantwoordelijk voor controle en vrijgave revisie Levert de revisiegegevens aan de projectleider
Projectleider	Ziet toe op de tijdige aanlevering van revisiegegevens Draagt de revisiegegevens na vrijgave van de directievoerder over aan de beheerder.
Rioolbeheerder	Controleert of de revisiegegevens voldoen aan de gegevens opdracht. Levert de revisiegegevens aan de gegevensbeheerder en team Databeheer
Databeheerder	Verantwoordelijk voor de verwerking van de revisiegegevens en de gereedmelding aan de beheerder ter vrijgave van de gegevens in het beheersysteem.

Financiën

Exploitatie

De budgetten voor riolering zijn gebaseerd op het GRP 2018 - 2022. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de komende vier jaar in hoofdlijnen weergegeven. De kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten zijn hierin buiten beschouwing gelaten, omdat deze niet direct beïnvloedbaar zijn door de vakafdeling. In de Noordkop houden we een gelijke indeling aan, zodat de resultaten onderling vergeleken kunnen worden (BAW-monitor/Benchmark).

Riolering	2018	2019	2020	2021
<i>Planvorming</i>	€ 15.000	€ 15.000	€ 20.000	€ 25.000
<i>Inspectie & Onderzoek</i>	€ 272.500	€ 382.500	€ 282.500	€ 282.500
<i>Klein onderhoud</i>	€ 615.000	€ 615.000	€ 615.000	€ 615.000
<i>Groot onderhoud vrijverval</i>	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
<i>Regioactiviteit</i>	€ 129.125	€ 115.175	€ 98.675	€ 119.175
<i>Facilitair / Overig</i>	€ 35.000	€ 30.000	€ 40.000	€ 30.000
SUBTOTAAL	€ 1.316.625	€ 1.407.675	€ 1.306.175	€ 1.321.675

Groot onderhoud gemalen

Het groot onderhoud gemalen volgt uit het jaarlijks bijgewerkte gemaal beheersysteem. De jaarlijkse kosten kunnen sterk variëren. Om deze schommelingen te ondervangen wordt er gewerkt met een voorziening gemalen (8.250.010) zodat er flexibeler geschoven kan worden. De uitgaven zijn evenredig opgenomen in onderstaande tabel.

Riolering VZ gemalen	2018	2019	2020	2021
<i>Reparatie / klein onderhoud</i>	€ 470.000	€ 470.000	€ 470.000	€ 470.000

Vervangingen

Het vervangen riolering wordt beschouwd als een investering. Investerings worden over een bepaalde looptijd annuïtair afgeschreven. Deze afschrijving plus de betaalde rente vormt de jaarlijkse kapitaallast. Deze kapitaallasten vinden we terug in staat C van de meerjarenbegroting en worden ten laste gebracht aan het product riolering.

De looptijd waarbinnen een investering wordt afgeschreven wordt bepaald door de verwachte minimale technische levensduur. In onderstaand overzicht zijn de gehanteerde afschrijvingstermijnen voor riolering weergegeven. Deze zijn ook terug te vinden in het GRP en de Nota waardering en afschrijving vaste activa (d.d. 5 maart 2015).

Foto: Riolorbuizen (bron: Gemeente Hollands Kroon)

Activeringsgegevens	Technische levensduur	Afschrijvings-termijn	Afschrijvings-vorm
Vrij vervalriolering	60	60	annuïtair
Gemalen bouwkundig	40	40	annuïtair
Gemalen electro/mechanisch	15	15	annuïtair
Persleidingen	60	60	annuïtair
Drukriolering bouwkundig	40	40	annuïtair
Drukriolering electro/mechanisch	15	15	annuïtair
IBA's	30	30	annuïtair
Randvoorziening bouwkundig	60	60	annuïtair
Randvoorziening electro/mechanisch	15	15	annuïtair
Infiltratie voorziening	60	60	annuïtair
Drainage / DT riool	60	60	annuïtair

Bron: KDP 2018-2022

Investerings

In onderstaand overzicht zijn de vervangingsinvesteringen opgenomen voor de periode 2018-2021. De investeringen worden gecombineerd met wegvervangingen en herstructurerings. De onderstaande bedragen betreffen de 'rioolcomponent' van de totaalinvestering. De kapitaalslasten die uit deze investeringen voortvloeien worden ten laste gebracht als nieuwe kapitaalslasten op het product riolering.

Jaar	2018	2019	2020	2021
Geactiveerde investeringen	€ 3.449.000	€ 3.372.000	€ 2.714.000	€ 2.055.000
Kapitaallast nieuw	€ 96.510	€ 97.686	€ 83.850	€ 64.902
Kapitaallast tot. 2018 - 2021	€ 159.313	€ 256.999	€ 340.849	€ 405.751

Knelpunten en risico's

De rioolgegevens voldoen momenteel niet aan de gestelde digitale eisen. In de aankomende planperiode zijn er in het GRP middelen gereserveerd om de riooldata op orde te brengen. Vanaf 2032 ontstaat er een vervangingspiek van de riolering die in de jaren zestig en zeventig is aangelegd. In de rioolheffing wordt nu al geanticipeerd op de vervangingen die dan zullen plaatsvinden.

Ontwikkelingen

Nu en in de toekomst speelt vooral klimaatadaptatie een belangrijke rol in het beheer en de inrichting van de openbare ruimte. De extreme weersomstandigheden (piekbuien) kunnen niet meer door de riolering worden opgevangen. De openbare ruimte zal anders moeten worden ingericht, waarbij het water lokaal wordt verwerkt, geborgen en vertraagd wordt afgevoerd. In 2050 moet de openbare ruimte extreme buien kunnen verwerken zonder dat er waterschade ontstaat.

Om kosten te besparen in de afvalwaterketen werken we samen met de Noordkop gemeenten. We stellen vervangingen zo lang mogelijk uit door het relinen van riolering. Levensduurverlenging en risicogestuurd beheer zijn nieuwe ontwikkelingen die we gaan implementeren in het rioolbeheer. Dit leidt mogelijk tot kostenbesparingen en een beter inzicht in de lange termijn vervangingsinvesteringen.

Foto: Nieuw asfalt op de Kolhornerweg (bron: Gemeente Hollands Kroon)

5. Infrastructuur

Algemeen

Verplaatsen van A naar B vormt de primaire functie van onze openbare ruimte. Een goed onderhouden infrastructuur is daarom van groot economisch belang en draagt bij aan een aantrekkelijke plaats om te wonen, te werken en te recreëren. Het beheer en onderhoud van infrastructuur is een grote kostenpost en het is daarom van belang dit zo efficiënt mogelijk uit te voeren.

Resultaat

Als we terugblikken op de beheerperiode 2012-2017 zijn de volgende resultaten behaald:

- Het achterstallig onderhoud aan de asfaltverhardingen is weggewerkt
- Het buitengebied van de Wieringermeer is duurzaam veilig ingericht met 60 km/h zones
- Een aantal wegen zijn voorzien van bermverharding en/of passeerhavens
- In vrijwel alle kernen zijn één of meerdere straten heringericht

In de periode 2018-2021 willen we de volgende resultaten behalen:

- Het onderhouden en beheren van de wegen op kwaliteitsniveau B
- Een daling van het aantal meldingen
- Het herinrichten van diverse straten conform de projectenplanning
- Er is een wegencategoriseringsplan opgesteld
- Goede fysieke bereikbaarheid van alle huishoudens in Hollands Kroon
- Het onderhoud aan onze fietspaden, wegen en bermen in het buitengebied is op orde
- Onze leefomgeving is gevarieerd, goed onderhouden en sluit aan bij behoefte van inwoners

Kaders

Wettelijk kader

De Wegenwet

Deze wet beschrijft de openbaarheid en het beheer en onderhoud van wegen. Daarnaast wordt ook de onderhoudsplicht (artikel 15) en de zorgplicht (artikel 17) voor de beheerder beschreven. Het onderhoud richt zich op de bruikbaarheid en de instandhouding van de wegen. Met andere woorden de wegbeheerder zorgt dat het kapitaal dat in de wegen is geïnvesteerd in stand blijft door het tijdig plegen van onderhoud.

De Wegenverkeerswet

Deze wet verklaart, onder andere, dat de wegbeheerder (verkeers-)maatregelen treft die de veiligheid van de weggebruiker en het functionele gebruik van de wegen waarborgen. De wet doet een beroep op de publiekrechtelijke zorg van de wegbeheerder voor de veiligheid van de weggebruiker, maar schrijft geen specifieke maatregelen voor. Het gaat hierbij dus vooral om functioneel beheer.

Nieuw Burgerlijk Wetboek

Op basis van het Nieuw Burgerlijk Wetboek is de wegbeheerder aansprakelijk voor schade die weggebruikers oplopen door onveilige situaties. De wegbeheerder kan dus aansprakelijk worden gesteld voor schade die iemand lijdt als gevolg van gebreken aan de weg. Dit betekent dat een preventief onderhoudsbeleid en regelmatige wegininspecties volgens de landelijke geaccepteerde methode noodzakelijk zijn.

Risicoaansprakelijkheid

Artikel 6:174 BW regelt de risicoaansprakelijkheid van de wegbeheerder indien de schade het gevolg is van een gebrek aan de openbare weg. Er is sprake van een gebrek aan de weg indien de weg niet voldoet aan de eisen die men er onder de gegeven omstandigheden aan mag stellen en hierdoor een gevaarlijke situatie ontstaat. Dit houdt in dat de wegbeheerder aansprakelijk is voor schade als gevolg van een gebrek.

Schuldaansprakelijkheid

Indien de schade niet het gevolg is van een gebrek aan de weg zelf, maar van de aanwezigheid van losse voorwerpen of substanties op de weg (die geen deel uitmaken van de weg) kan als praktische vuistregel gesteld worden dat artikel 6:174 BW niet van toepassing is. In dergelijke gevallen dient de aansprakelijkheid te worden beoordeeld op grond van artikel 6:162 BW. Toerekenbaar tekortschieten van de wegbeheerder in zijn zorgplicht om de onder zijn beheer vallende wegen naar behoren te onderhouden is een noodzakelijke voorwaarde voor aansprakelijkheid. Dit moet door de gedupeerde worden aangetoond. In tegenstelling tot artikel 6:174 BW, geldt voor artikel 6:162 BW dat de wegbeheerder niet aansprakelijk is als aantoonbaar is, dat hij niet op de hoogte was (of had kunnen zijn) van de betreffende situatie.

Besluit bodemkwaliteit

Dit besluit stelt een aantal voorwaarden aan het (her-) gebruik van wegenbouwmaterialen, deze voorwaarden kunnen tot kostenverhoging leiden bij onderhoudsmaatregelen.

Een van de voorwaarden die grote invloed heeft op de kosten is de wijze van verwerking van teerhoudend asfalt. Bij het opstellen van de onderhouds- en beheerkosten is rekening gehouden met de mogelijke aanwezigheid van teerhoudend asfalt.

Beleidskader

Omgevingsvisie

Met betrekking tot infrastructuur zijn de volgende beleidsuitgangspunten uit de omgevingsvisie van belang:

- Een goede bereikbaarheid van dorpen, bedrijventerreinen, havens en het buitengebied
- Het agrarische buitengebied blijft goed ontsloten voor landbouwverkeer
- De bestaande landbouwwegen worden goed onderhouden
- Inrichting en onderhoud van de wegen is afgestemd op veranderingen in gebruiksintensiteit
- Wanneer de openbare functie van een landbouwweg kan komen te vervallen wordt deze overgedragen

- Streven naar verdere scheiding van de verschillende verkeersstromen (fietsers, zwaar verkeer niet door dorpskernen)
- Het verbeteren van de fietspaden binnen de verschillende woonkernen.
- Het verbeteren van een aantrekkelijk (recreatief) fiets- en wandelpadennetwerk
- Aanpassingen op het gebied van veiligheid en uitbreiding van het aantal laadpunten door toename van het gebruik van elektrische fietsen

Wegencategoriseringsplan

Het wegcategoriseringsplan is nog in de voorbereidingsfase. De wegen worden in dit plan in vier categorieën ingedeeld met elk zijn eigen inrichtingskenmerken. Deze inrichting moet voldoen aan de richtlijnen van Duurzaam Veilig.

Normen en richtlijnen

Naast de genoemde wet- en regelgeving worden er door andere instanties ook regels opgesteld. Deze regels moeten worden beschouwd als richtlijnen, die overigens juridisch wel als richtinggevend gehanteerd worden voor de wijze waarop de wegbeheerder moet handelen. De belangrijkste instantie die richtlijnen voor het wegbeheer opstelt is de CROW. Deze voert onderzoek uit naar diverse aspecten in de civiele en verkeerstechniek en doet voorstellen voor een zo veilig mogelijke inrichting van de weg. Deze landelijk geaccepteerde en gehanteerde richtlijnen vormen de basis voor het beheer en onderhoud aan de verhardingen.

HIOR

In 2012 is het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) vastgesteld. Hierin zijn alle eisen en richtlijnen met betrekking tot de openbare ruimte in Hollands Kroon opgenomen. Het HIOR is via de website digitaal te raadplegen voor zowel gemeentelijke medewerkers, ontwikkelaars en aannemers. Hij is tot stand gekomen na breed overleg met vakspecialisten van diverse disciplines en afdelingen en vormt daardoor een goede basis voor de (her-)inrichting van de bestaande en nieuw in te richten openbare ruimte in Hollands Kroon. Het HIOR is op sommige onderdelen niet meer actueel en vereist dus een update.

CROW

De Kwaliteitscatalogus openbare ruimte geeft landelijke standaardnormen voor het beheer van de openbare ruimte. De normen bestaan uit meetbare criteria met duidelijke omschrijvingen en illustratieve beelden, in de vorm van zogenaamde “schaalbalken”. Met deze catalogus kunnen gemeentes het gewenste kwaliteitsniveau van de openbare ruimte vastleggen.

Duurzaam Veilig

Duurzaam Veilig is gebaseerd op een aantal leidende principes, deze principes zijn onderbouwd door wetenschappelijk onderzoek. De drie belangrijkste principes worden hieronder omschreven.

Functionaliteit

Het principe van functionaliteit betekent dat iedere weg ontworpen wordt voor een specifieke functie. Een stroomweg is om verkeer te laten stromen en niet om woonwijken te ontsluiten; een erftoegangsweg is om erven, parkeerplaatsen e.d. te bereiken en niet bedoeld voor doorgaand verkeer.

Homogeniteit

Homogeniteit betekent dat de verschillen in massa, richting en snelheid moeten worden beperkt. Bij lage snelheden kunnen auto's en fietsers veilig van dezelfde weg gebruikmaken, maar hogere snelheden zijn alleen veilig als er geen tegenliggers zijn op dezelfde rijbaan, er geen kruisend verkeer is en als motorvoertuigen niet van dezelfde rijbaan gebruikmaken als langzaam verkeer.

Herkenbaarheid

Een ander principe is herkenbaarheid, wat betekent dat het wegverloop en wegbeeld herkenbaar moet zijn voor de gebruiker. Dit betekent dat het wegontwerp geen verrassingen moet bevatten, maar dat het gewenste gedrag van de weggebruikers moet worden ondersteund door het wegontwerp.

Kwantiteit en kwaliteit

In dit hoofdstuk is de omvang van het areaal en bijbehorende kwaliteit weergegeven. De gegevens zijn gebaseerd op de inventarisaties en inspecties uit 2016. Zowel de inventarisatie als de inspectiegegevens zijn verwerkt in het beheersysteem.

Kwantiteit

De verharding is in het verleden grotendeels geïnventariseerd. Het inventariseren is het vastleggen van de vaste gegevens (kwantiteit). In het wegbeheer kunnen dit verschillende soorten gegevens zijn. Voor het beheer van de verharding is het belangrijk te weten hoeveel verharding we in beheer hebben, welk soort verharding het is en wat de functie van de verharding is. In het wegbeheersysteem zijn al deze vaste gegevens opgenomen. De afgelopen jaren zijn de wijzigingen en uitbreidingen echter niet bijgehouden waardoor de gegevens niet geheel actueel zijn. Hieronder worden de relevante vaste gegevens uiteengezet.

Weg en verhardingstype

In onderstaande tabel is de hoeveelheid m² per verhardingstype opgenomen. Onderstaande cijfers geven een redelijk beeld van de werkelijke situatie. Gedurende 2018 zal dit verder worden geactualiseerd.

<i>Type</i>	<i>Areaal</i>	<i>Percentage</i>
Asfalt	2.337.000	59 %
Elementen	1.597.000	40 %
Halfverhard	20.000	0,50 %
Beton	19.000	0,50 %
Totaal	3.973.000	100 %

Kwaliteit

De kwaliteit van de verharding wordt met verschillende methoden bepaald. De kwaliteit van de bovengrondse situatie wordt bepaald door een visuele inspectie. De ondergrondse kwaliteit wordt door boringen of valgewichtdeflectiemetingen bepaald. De beeldkwaliteit (straatreiniging en onkruidbeheersing) wordt behandeld bij de disciplines groen (onkruidbestrijding) en afval (straatreiniging). In de tabel hieronder is globaal weergegeven wat de huidige kwaliteit is op basis van de laatst gehouden visuele inspectie.

Verhardingstype	Goed	Matig	Slecht
Asfalt	70 %	25 %	5 %
Elementen	60 %	25 %	15 %

Inspectie

Er vinden globale visuele inspecties en gedetailleerde inspecties plaats en daarnaast wordt geput uit de inhoudelijke kennis van de afdeling. De globale visuele inspectie geeft een beeld van de bovengrondse conditie van de verharding. Deze inspectie wordt conform de richtlijnen van het CROW (publicatie 146) uitgevoerd. De verhardingskenmerken textuur, vlakheid, samenhang, waterdichtheid en randstrook van de verharding zijn beoordeeld aan de hand van zogenoemde schades voor asfalt en elementenverhardingen (zie onderstaande tabel).

Kernmerk/schade	Asfalt	Elementen
Textuur	Rafeling	n.v.t.
Vlakheid	Oneffenheid, Dwarsonvlakheid	
Samenhang	Scheurvorming	n.v.t.
Kantstrook	Randschade	n.v.t.

Iedere schade wordt op ernst en omvang gewaardeerd. Bij de globale visuele inspectie worden drie ernstklassen (L = gering, M = Matig en E = Ernstig) en drie omvangklassen (1 = gering, 2 = enig en 3 = groot) onderscheiden. Een combinatie van een ernstklasse en een omvangklasse geeft de kwaliteit van de verharding weer. In onderstaand tabel zijn de mogelijke classificaties weergegeven.

Ernst / omvang >	Licht	Matig	Ernstig
Gering	L1	M1	E1
Enig	L2	M2	E2
Groot	L3	M3	E3

Het wegennet wordt iedere twee tot drie jaar visueel geïnspecteerd. In de tussenliggende jaren wordt ook gecontroleerd op vorstschade en waar klein onderhoud nodig is. De wegen die onderhoud behoeven worden opgenomen in de meerjarenplanning.

Onderhoud

Strategie

De gemeente heeft verschillende soorten verhardingen in beheer. Het gaat in hoofdlijnen om de volgende onderdelen (in volgorde van prioriteit bij onderhoud)

1. Voetpaden incl. voetgangersgebieden
2. Fietspaden
3. Wegen
4. Parkeerplaatsen

Voetpaden en dan vooral de drukke gebieden en gebieden waar veel ouderen wonen hebben de hoogste prioriteit. Parkeerplaatsen, plekken waar auto's staan en verder niemand loopt, hebben de laagste prioriteit. Deze prioritering is grotendeels gebaseerd op het tweejaarlijkse belevingsonderzoek van de openbare ruimte.

Voor bijzondere locaties (dorpscentra en begraafplaatsen) geldt een uitzondering op bovenstaande. Bij deze locaties heeft alles een hoge prioriteit en is elk onderdeel gelijk.

Schoon

Verhardingen en goten worden regelmatig ontdaan van onkruid, (zwerf)afval en zand. Dit komt verder ter sprake bij de beheerplannen van groen en afval. Naast deze maatregelen speelt ook het reinigen van bebording. Dit vindt plaats op het afgesproken beeldkwaliteitsniveau.

Heel

Ook hier onderscheiden we maatregelen op gebied van klein onderhoud, groot onderhoud en vervanging of herinrichting. De volgende onderdelen worden ingezet om te bepalen waar, wanneer en welk onderhoud nodig is.

- Meldingen, inspectie en meerjarenplanning
- Onderhoud elementenverharding
- Onderhoud asfaltverharding
- Onderhoud halfverharding
- Herinrichting of rehabilitatie
- Onderhoud bermen
- Onderhoud bebording
- Wegmarkeringen
- Verkeersbegeleidingsobjecten

Meldingen, inspectie en meerjarenplanning

Binnengekomen meldingen worden opgepakt door het meldingenteam. De medewerkers zorgen ervoor dat de situatie indien nodig veilig gesteld wordt. Klein onderhoud wordt door hen zelf of door een aannemer uitgevoerd. Groot onderhoud wordt in de meerjarenplanning opgenomen.

Inspectiegegevens worden gebruikt om een meerjarenplanning te maken. In die meerjarenplanning wordt aangegeven waar welke vorm van onderhoud (klein-, groot onderhoud of herinrichting) nodig is.

Herinrichting komt in beeld wanneer het riool vervangen/uitgebreid moet worden of wanneer de bestaande bestrating aan vervanging toe is. Ook kan het voorkomen dat ergens een herinrichting nodig is

omdat de huidige inrichting niet langer voldoet. Dat kan naar aanleiding van klachten van bewoners/bedrijven zijn, maar ook als de huidige inrichting (te) veel onderhoud vraagt. De prioritering van herinrichtingen wordt integraal afgewogen.

Onderhoud elementenverharding

Klein onderhoud

Klein onderhoud heeft tot doel de bestrating veilig te houden. Het wordt ingezet om onveilige situaties zoals losse tegels of een gat in de weg snel op te lossen. Daarnaast wordt het ook ingezet om kleine gebreken op te lossen die voor overlast of een lelijk straatbeeld zorgen. De grens van klein onderhoud ligt bij het herstraten van maximaal 100 m² aaneengesloten bestrating. Grotere oppervlakten vallen onder groot onderhoud of een herinrichting.

Groot onderhoud

Ook groot onderhoud heeft als doel de bestrating veilig te houden, maar dan op een planmatige manier. Het wordt per jaar ingepland. Bij groot onderhoud vindt integraal afstemming plaats met de ondergrondse infrastructuur (riool, kabels en leidingen).

Of er groot onderhoud aan een weg uitgevoerd wordt is mede afhankelijk van de kwaliteit en het functioneren van het onderliggende riool. Indien het riool nog niet vervangen wordt (vervanging > 10 jaar), vindt groot onderhoud aan de bovenliggende verharding plaats. Indien het riool binnen 10 jaar vervangen moet worden, wordt de verharding integraal onderdeel van het rioolproject. Tussentijdse gebreken, afhankelijk van de ernst en grootte, worden met klein en met groot onderhoud opgelost.

Bij elementenverharding zijn verschillende maatregelen te onderscheiden, zoals 30%, 50% of 100% herstraten en ophogen van de bestrating (norm CROW). Dit zijn theoretische waarden die niet altijd toepasbaar zijn. Voetpaden worden altijd over de volledige breedte herstraat. Omdat het nauwelijks duurder is en een aanzienlijk beter resultaat oplevert. Bij wegen volstaat het vaak wel om een gedeelte van de breedte aan te pakken. De gedeeltelijke aanpak is voordeliger en geeft minder overlast aan gebruikers.

Onderhoud asfaltverharding

Klein onderhoud

Jaarlijks wordt er kleinschalig onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverhardingen. Het betreft hier schades aan de weg met een geringe omvang bijvoorbeeld het vullen van scheuren en het repareren van gaten.

Groot onderhoud

Groot onderhoud wordt uitgevoerd om de functionele kwaliteit op niveau te houden en de levensduur van een weg te maximaliseren. Dit wordt gedaan door middel van maatregelen die met een meerjaarlijkse frequentie planmatig worden uitgevoerd. Net als bij groot onderhoud aan elementenverharding wordt ook hier afstemming gezocht met alles wat onder de grond ligt (riool, kabels en leidingen). Als er ook werkzaamheden aan kabels en leidingen uitgevoerd moet worden, dan kan dat eerst voordat we groot

onderhoud aan het asfalt gaan uitvoeren. Als er binnen vijf jaar rioolwerk gepland is, dan wordt er geen groot onderhoud uitgevoerd. Gebreken aan het asfalt worden dan alleen met klein onderhoud opgelost. De verschillende groot onderhoudsmaatregelen zijn:

Conserveren

Bij conserveren wordt de deklaag aan de bovenzijde geconserveerd en zodoende beschermd tegen weersinvloeden en UV-straling. Het resultaat van deze relatief goedkope maatregel is dat de levensduur aanzienlijk verlengd wordt.

Vervangen deklaag

Een andere vorm van groot onderhoud is het verwijderen van de deklaag en het aanbrengen van een nieuwe deklaag. Deze maatregel wordt toegepast als de oude deklaag te zwaar beschadigd is om een conservering aan te brengen, of al te vaak geconserveerd is.

Gedeeltelijk groot onderhoud

Bij gedeeltelijk groot onderhoud worden delen van het wegvak gefreesd en wordt nieuw asfalt aangebracht. Afhankelijk van de ernst van de schade kan dit kan in één of meerdere lagen zijn. Waar de schade is ontstaan doordat de constructie niet sterk genoeg is, wordt wapening aangebracht om zo de constructie te versterken.

Verbeteren vlakheid

Bij schade aan de vlakheid wordt onderscheid gemaakt in dwars- en langsonvlakheid (bijvoorbeeld spoorvorming, nazakken van sleuven voor kabels en leidingen) en oneffenheden (bijvoorbeeld ribbelforming). De vlakheid kan worden verbeterd door het overlagen van de weg, door te frezen of door het plaatselijk opvullen van onvlakheden.

Versterken

Bij een te zwakke constructie wordt de weg versterkt. Er worden dan meerdere lagen asfalt aangebracht al dan niet met een wapening.

Onderhoud halfverharding

In Hollands Kroon lopen diverse paden die bestaan uit halfverharding, voornamelijk schelpen. Om de kwaliteit te waarborgen worden deze paden iedere drie tot vijf jaar, afhankelijk van de situatie, voorzien van een nieuwe laag.

Herinrichting of rehabilitatie verharding

Er is sprake van een herinrichting wanneer een straat opnieuw wordt ingericht met nieuwe materialen. Dit kan een gedeelte van een straat zijn, maar betreft meestal de gehele openbare ruimte in een straat. Een herinrichting wordt ingepland als het riool binnen tien jaar vervangen of uitgebreid moet worden. Rehabilitatie is een maatregel die getroffen moet worden als een weg aan het einde van zijn levensduur is. De levensduur van een weg is afhankelijk van het soort verharding (asfalt of elementen), de ondergrond (zand, klei of veen), de belasting van de weg en het kwaliteitsniveau. Bij rehabilitatie wordt de constructie (of een groot gedeelte hiervan) vervangen en wordt het profiel opnieuw opgebouwd.

Onderhoud bermen

De wegberm maakt onderdeel uit van de totale wegconstructie en heeft een aantal functies zoals afwatering en het bieden van een uitwijkmogelijkheid. Een goede afwatering zorgt voor een veilige weg. Bermen dienen daarom regelmatig te worden verlaagd en worden soms opgevuld (gaten). Dit komt naast de veiligheid ook de wegconstructie ten goede. In Hollands Kroon zien we vooral in het buitengebied (Wieringermeer) veel slechte en kapot gereden bermen. Een duurzame oplossing is het aanbrengen van grasbetontegels langs de weg. In de begroting van 2018 is voor de komende 4 jaar een bedrag opgenomen van € 250.000,- per jaar voor de aanleg van grasbetontegels (zie ook bijlage 3).

Onderhoud bebording

Bij bebording is het van belang dat deze voorzieningen schoon en heel zijn. De bebording wordt standaard onderhouden op beeldkwaliteit B en de maatregelen bestaan uit:

- Schoonmaken
- Recht zetten/hangen
- Vervangen van kapotte en ontbrekende borden

Voor de straatnaam- en verkeersborden zijn bij het ingaan van dit beheerplan nog geen gegevens bekend over kwantiteit en kwaliteit. Dit geldt ook voor de buurtpreventieborden die afgelopen jaren massaal zijn geplaatst. Er is hierdoor geen planmatig groot onderhoud (vervanging van borden) geregeld. In 2018 worden de gegevens in beeld gebracht waarna een meerjarenplan voor vervanging zal worden opgesteld.

Wegmarkeringen

Bij wegmarkeringen (belijning en figuraties zoals haaiantanden en zebrapaden) is het van belang dat deze zowel bij daglicht als bij duister goed zichtbaar zijn. Uit inspecties blijkt waar onderhoud nodig is. Het onderhoud aan de markeringen wordt afgestemd op het onderhoudsprogramma aan asfaltverhardingen. Op nieuw asfalt wordt markeringsmateriaal met de langste levensduur gebruikt. De hogere aanlegkosten hiervan worden ruimschoots terugverdiend met minder onderhoud. Bij tijdelijke markeringen wordt materiaal met een korte levensduur gebruikt.

Verkeersbegeleidingsobjecten

In de openbare ruimte bevinden zich tal van objecten die tot doel hebben het verkeer te begeleiden. Voorbeelden zijn schrikblokken, anti-parkeerpaaltjes, afsluitpaaltjes en bochtpaaltjes. Naar schatting staan er in de openbare ruimte van Hollands Kroon enkele duizenden van dit soort objecten. Op dit moment vindt het onderhoud van deze objecten plaats op basis van meldingen.

Veilig

Alle maatregelen om de verharding schoon en heel te houden zijn grotendeels ook gericht om de veiligheid te waarborgen. Daarnaast speelt natuurlijk het effectief bestrijden van de gladheid tijdens de herfst- en de wintermaanden.

Gladheidsbestrijding

Hoofdwegen, doorgaande wegen, fietspaden en oversteekpaden worden curatief (reactief) gestrooid. Een team van gladheidscoördinatoren monitort of het mogelijk glad wordt. Zo ja, dan wordt de aannemer ingeschakeld om de wegen in het betreffende gebied te strooien met een bepaalde hoeveelheid zout.

Modder op de weg

In het agrarische buitengebied komt het regelmatig voor dat er modder op de openbare weg ligt. Vooral tijdens de oogstperiode is dit het geval. In de wegenverkeerswet is opgenomen dat de vervuiler van de weg aansprakelijk is voor eventueel geleden schade. Het is de taak van de vervuiler om de weg zo snel mogelijk schoon te maken en een eventuele onveilige situatie duidelijk aan te geven met borden. Er is bij het meldingenteam een speciaal protocol aanwezig hoe wordt omgegaan met modder op de weg.

Financiën

Budget

De budgetten voor klein en groot onderhoud evenals de investeringsbudgetten zijn gebaseerd op de begroting van 2018. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de komende vier jaar weergegeven.

Infrastructuur	2018	2019	2020	2021
Klein onderhoud	€ 734.000	€ 734.000	€ 734.000	€ 734.000
Gladheidsbestrijding	€ 99.000	€ 99.000	€ 99.000	€ 99.000
Bebording	€ 19.000	€ 19.000	€ 19.000	€ 19.000
Groot onderhoud	€ 1.026.000	€ 1.526.000	€ 1.526.000	€ 1.526.000
Investerings	€ 3.165.000	€ 4.158.000	€ 2.587.000	€ 2.250.000

De kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten zijn hierin buiten beschouwing gelaten.

Het getoonde budget voor groot onderhoud betreft de jaarlijkse storting in de egalisatiereserve wegen. De uitgaven kunnen jaarlijks enigszins fluctueren afhankelijk van het onderhoud dat nodig is.

VAT- en uitvoeringskosten

De plankosten en kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht (VAT kosten) zijn niet verder opgenomen in dit onderdeel.

Afschrijvingstermijnen

Het vervangen van verhardingen en bebording (verkeersaanduidingen) kan worden beschouwd als een investering. Investerings worden over een bepaalde looptijd lineair afgeschreven. Deze afschrijving plus de betaalde rente vormt de jaarlijkse kapitaallast. De looptijd waarbinnen een investering wordt afgeschreven wordt bepaald door de verwachte minimale technische levensduur. In onderstaand overzicht zijn de gehanteerde afschrijvingstermijnen weergegeven voor Hollands Kroon.

Materiële vaste Activa	Betreft	Termijnen
Verkeersaanduidingen	Aanleg	10 jaar
Wegen	Aanleg	25 jaar
Wegen	Reconstructie	15 jaar

Knelpunten en risico's

In diverse woonkernen is een aantal straten waar in de nabije toekomst een herinrichtingsproject met rioolvervanging is gepland. Vanwege de geplande herinrichting wordt er minimaal onderhoud uitgevoerd om de straat veilig te houden. In deze straten is de (beeld-)kwaliteit van de verharding beneden de norm en is sprake van achterstallig onderhoud. Dit wordt hersteld als de daadwerkelijke herinrichting van start gaat.

In de Wieringermeer wordt de komende jaren gewerkt aan de realisatie van het Windplan. Voor de bouw van deze windmolens zijn zware transporten nodig die deels over gemeentelijke wegen lopen. Indien er hierdoor schade ontstaat wordt de schade verhaald. Er zijn ook wegen die al de nodige schadebeelden vertonen en aan onderhoud toe zijn. Deze wegen zullen als gevolg van de transporten sneller achteruitgaan.

Het budget voor gladheidsbestrijding is structureel onvoldoende om de wegen te strooien. Dit wordt jaarlijks gecorrigeerd bij de bestuursrapportage. Om verrassingen te voorkomen is het wenselijk om het budget structureel te verhogen met € 100.000,- zodat het budget beter in de pas loopt met de jaarlijkse kosten voor gladheidsbestrijding.

Het budget voor het onderhoud aan de bebording is momenteel ontoereikend om het areaal op orde te brengen. De nog uit te voeren inventarisatie met het bijbehorende vervangingsplan moet inzicht geven welk bedrag er jaarlijks nodig is om dit budget op orde te brengen.

Het totale areaal aan verkeersbegeleidingsobjecten is niet inzichtelijk. Het verdient aanbeveling om eerst goed na te gaan of al deze objecten wel noodzakelijk zijn alvorens ze worden ingemeten. Overbodige objecten dienen te worden verwijderd. Dit komt het wegbeeld ten goede en de openbare ruimte kan makkelijker worden onderhouden.

Ontwikkelingen

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heeft zichzelf tot doel gesteld om alle wegbeheertaken over te dragen aan de gemeenten. Hiervoor zijn zij met alle gemeenten in hun gebied in gesprek. Hollands Kroon heeft samen met nog negen andere gemeenten een intentieovereenkomst ondertekend om gezamenlijk te onderzoeken onder welke voorwaarden de wegen overgedragen zouden kunnen worden. De uitkomst van dat onderzoek is bepalend voor de definitieve keuze. De doelstelling is om in 2018 te starten met het traject van overdracht.

Foto: Ledverlichting langs de Lagedijk in Anna Paulowna (bron: CycloMedia Technology B.V.)

6. Openbare verlichting

Algemeen

In 2016 is het Beleidsplan Openbare Verlichting 2016-2025 'Hollands Kroon Duurzaam verlicht' vastgesteld. Dit plan vormt in principe tot 2025 de basis voor het beleid en het beheer van de openbare verlichting in Hollands Kroon. De belangrijkste punten uit dit plan zijn hierna verder beknopt toegelicht en indien noodzakelijk geactualiseerd.

De reden waarom openbare verlichting in de openbare ruimte wordt toegepast is meervoudig. Het vergroot de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid en het biedt ondersteuning bij de beleving en het gebruik van de openbare ruimte wanneer het natuurlijk licht (gedeeltelijk) afwezig is.

Resultaat

In de afgelopen beheerperiode (2012-2017) zijn de volgende resultaten behaald:

- Er is een beleidsplan Openbare Verlichting opgesteld
- Ca. 25 % van de lichtmasten zijn voorzien van led
- Er zijn ca. 1300 st. lichtmasten vervangen
- Er is gestart met gebiedsgericht onderhoud
- Tijdens onderhoud worden armaturen gelijk schoongemaakt

In de periode 2018-2021 is het doel om de volgende resultaten te behalen:

- Gepland groot onderhoud is uitgevoerd
- Ca. 65 % van de lichtmasten is voorzien van LED
- Er is geen sprake meer van achterstallig onderhoud
- Alle masten zijn voorzien van een nieuw nummer
- Er is onderzocht bij wie de installatieverantwoordelijkheid ligt
- Het is duidelijk welke lichtpunten kunnen worden verwijderd
- De uitkomsten van het pilotproject Dynamisch dimmen zijn bekend

Kaders

Wettelijk kader

Burgerlijk Wetboek

In de wet staat niet dat een weg of openbare ruimte verlicht moet worden. Toch kan het ontbreken hiervan worden aangemerkt als het plegen van een onrechtmatige daad. De rechter kan besluiten dat hiervan sprake is wanneer verlichting ontbreekt of misleidend is en vervolgens tot gevaarlijke situaties leidt. De sociale veiligheid en ruimtelijke kwaliteit vallen buiten deze wetgeving, waardoor de aansprakelijkheid alleen betrekking heeft op de verkeersveiligheidsfunctie van de openbare verlichting. Dit neemt niet weg dat de gemeente openbare verlichting meestal als een maatschappelijke verplichting beschouwt.

Aansprakelijkstelling

De wegbeheerder kan aansprakelijk worden gesteld voor schade die is ontstaan door een verkeersongeval ten gevolge van de gebrekkige of gevaarlijke toestand van de weg. Hierbij is het niet noodzakelijk dat de weggebruiker de schuld van de wegbeheerder aantoont. Hij dient de gevaarlijke toestand van de weg en/of wegwitruiting en/of de gevaarlijke situatie die daardoor ontstaat aan te tonen.

Elektriciteitswet

De elektriciteitswet omvat onder meer het beheer en instandhouding van het kabelnet. De netbeheerder is belast met het in stand houden van het kabelnet. De gemeente is netbeheerder voor het eigen net en moet dus niet alleen oog hebben voor de lichtmasten, maar ook voor het ondergrondse deel.

WION

Overheden zijn sinds 1 juli 2010 verplicht om kabel- en leidinggegevens digitaal beschikbaar te hebben. De WION is in het leven geroepen om geen schade aan kabels te veroorzaken door graafwerkzaamheden. Diegene die graafwerkzaamheden wil verrichten dient een KLIC-melding te doen om de locatie van de voorgenomen werkzaamheden te melden. De gemeente is verplicht om alle bij haar in beheer zijnde kabels en leidingen op een digitale tekening bij te houden en deze via een landelijke voorziening te ontsluiten.

Beleidskader

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie benoemt het huidige Beleidsplan Openbare Verlichting als geldend kader tot 2025. De ambitie is dat op het gebied van de openbare verlichting in 2020 het energieverbruik met 15% is gedaald ten opzichte van 2015. Daarnaast bestaat in 2030 100% van de verlichting uit LED of een opvolger daarvan. Het energieverbruik is dan met 60% gedaald ten opzichte van 2015.

Beleidsplan Openbare Verlichting 2016-2025

Uitgangspunt is dat Hollands Kroon haar openbare ruimte duurzaam, bewust en doelmatig wil verlichten. Bij elke situatie wordt daarom gekeken of openbare verlichting écht noodzakelijk is om de veiligheid van de inwoners van Hollands Kroon te waarborgen en of het van toegevoegde waarde is voor de ruimtelijke kwaliteit.

In het kader van duurzaamheid worden de volgende doelen nagestreefd:

- Beperken van CO₂-uitstoot
- Kostenbesparing
- Beperken van (licht)hinder

Bij de uitwerking van de visie naar beleidsregels zijn de volgende uitgangspunten van belang:

- Niet verlichten, tenzij...
- Duurzame en energiezuinige verlichting
- Doelmatig en kwalitatief goede verlichting die bijdraagt aan verkeers- en sociale veiligheid
- Verlichting die de ruimtelijke kwaliteit ten goede komt

Voorts zijn in het beleidsplan voor de verschillende gebiedstypen in de openbare ruimte (woonkernen, bijzondere locaties, hoofdwegen, bedrijventerreinen en buitengebieden) aparte uitgangspunten opgenomen waar de openbare verlichting aan moet voldoen.

Normen en richtlijnen

De Arbowet en NEN

De Arbowet stelt strenge eisen aan het werken aan en met elektrische installaties. Zo moet veilig gebruik van elektriciteit gewaarborgd zijn. Zij geeft hiervoor geen praktische invulling, maar verwijst naar de Nederlandse Normen (NEN). In het werkveld van de verlichting wordt vooral verwezen naar het veilig werken (NEN 3140) en die van een veilige installatie (NEN 1010). Deze NEN normen zijn van belang bij het veilig beheren van de elektrische installatie.

Installatie-verantwoordelijkheid

Volgens de Arbowet en NEN is de gemeente als eigenaar van de openbare verlichtingsinstallatie ook 'installatieverantwoordelijke'. Dit betekent dat de gemeente op de hoogte is van de geldende wet- en regelgeving en dat zij zorgt voor een veilige en goede installatie. Alleen deskundige, goed onderrichte en bevoegde werknemers mogen elektrotechnische en bedieningswerkzaamheden uitvoeren. Binnen de gemeentelijke organisatie dient een installatieverantwoordelijke aangesteld en opgeleid te zijn. Op dit moment is binnen de gemeente nog geen installatieverantwoordelijke aangesteld. Bij wet is de gemeentesecretaris hoofdelijk verantwoordelijk voor de installatie. Een middel om ervoor te zorgen dat een installatie tijdens gebruik veilig blijft is een periodieke inspectie van de elektrische installatie.

Richtlijn Openbare Verlichting

Er is een landelijk gehanteerde richtlijn voor de verlichtingskwaliteit van de openbare verlichting. De meest recente versie hiervan is de Richtlijn Openbare Verlichting (ROVL) van 2011. Deze is opgesteld door de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSvV). Met de richtlijnen geeft de NSvV een handreiking aan beheerders om goede verlichting te realiseren die bijdraagt aan de verkeers- en sociale veiligheid. Bij het bepalen van de noodzaak tot verlichten wordt gekeken naar het gebruik door de inwoners van de openbare ruimte en in hoeverre verlichting bijdraagt aan een veilig gebruik van de weg.

Kwantiteit en kwaliteit

Kwantiteit

In de onderstaande tabel is het areaal aan met betrekking tot openbare verlichting weergegeven (peiljaar 2017).

Openbare Verlichting	
Lichtmasten	<i>10.400 st.</i>
Stroomkasten	<i>70 st.</i>
Kabels	<i>120 km.</i>

Belangrijk om te vermelden is dat van de 10.400 lichtmasten er momenteel ongeveer 2.400 zijn uitgevoerd in LED.

Kwaliteit

De kwaliteit van de lichtmasten, armaturen en stroomkasten is redelijk op orde. Enkel in het oudere deel van Wieringerwerf staan ca. 200 zeer slechte lichtmasten. Deze worden in principe vervangen tijdens de verdere herstructurering. De kwaliteit van de ondergrondse bekabeling is onbekend en is daarom niet gekwantificeerd.

Kwaliteit openbare verlichting	Goed	Redelijk	Matig/slecht
Lichtmasten	80 %	12 %	8 %
Armaturen	30 %	40 %	30 %
Stroomkasten	30 %	67 %	3 %
Bekabeling	?	?	?

Onderhoud

Schoon

Om de lichtopbrengst op peil te houden moeten vervuilde armaturen schoongemaakt worden. Bij conventionele lampen wordt het schoonmaken gecombineerd met lampvervanging. Bij LED-armaturen wordt dit apart ingepland. Decoratieve armaturen vervuilen snel (o.a. spinnenwebben) en worden vaker schoongemaakt (ca. eens per twee jaar).

Heel

Onderhoud lampen

Tot 2018 werden de lampen pas vervangen als ze defect waren. Dit had als voordeel dat de maximale levensduur werd benut, maar had het grote nadeel dat er steeds veel storingen waren. Om het aantal storingen terug te dringen wordt vanaf 2018 gestart met preventief vervangen van lampen. Per jaar wordt circa 10% van het areaal vervangen. Waar mogelijk worden led lampen gemonteerd waardoor het energieverbruik omlaag gaat. Doordat het preventief vervangen een meerjarenplan is, zal het aantal storingen geleidelijk dalen. De defecte lampen worden vervangen nadat ze gemeld zijn.

Controle lampen

In de donkere periode van november tot en met februari wordt twee keer gecontroleerd welke lampen het niet doen. Defecte lampen worden binnen twee weken gerepareerd. Als er een storing in de kabel zit kan de reparatie langer duren.

Vervanging masten en armaturen

Verlichtingsobjecten worden na het verstrijken van de economische levensduur vervangen. Tot 2025 worden alle (niet overbodige) lichtmasten vervangen die de leeftijd van 45 jaar bereikt hebben of in deze periode zullen bereiken. Dit geldt ook voor armaturen die de leeftijd van 25 jaar bereikt hebben of gaan bereiken. Tot 2025 worden ca. 800 lichtmasten en 4.000 armaturen vervangen.

Vervanging van lichtmasten wordt ook altijd gekoppeld aan integrale projecten op gebied van riolering en infrastructuur. Bij dergelijke renovatieplannen worden alle noodzakelijke lichtmasten vervangen die een restlevensduur hebben van minder dan tien jaar.

Veilig

Door snel en tijdig lampen, lichtmasten en armaturen te vervangen en te voldoen aan de beoogde lichtkwaliteit en -kwantiteit blijft de situatie in theorie veilig. In geval van aanrijdschade en vandalisme wordt dit op de dag van melding veiliggesteld. Als een nieuwe lichtmast of nieuw armatuur geplaatst moet worden, dan gebeurt dat binnen twee weken.

Meldingen

Het Meldingenteam Openbare Ruimte (MOR) heeft de taak om meldingen binnen twee werkdagen af te handelen. Op het gebied van openbare verlichting worden deze meldingen doorgestuurd naar een gespecialiseerd bedrijf die vervolgens het probleem binnen twee weken moet verhelpen. Via onderstaand overzicht is zichtbaar hoeveel meldingen er sinds 2013 op het gebied van openbare verlichting zijn binnen gekomen. Zoals eerder aangegeven is het streven om het aantal meldingen te reduceren omdat het verband houdt met een verminderde kwaliteitsbeleving van onze inwoners. Sinds begin 2016 wordt gewerkt met de FIXI-app.

Meldingen Openbare Verlichting	
2012	612 st.
2013	750 st.
2014	946 st.
2015	998 st.
2016	1.131 st.
2017 (t/m 4 november)	861 st.

Financiën

Budget

De budgetten voor onderhoud, vervanging evenals voor energie zijn gebaseerd op de begroting van 2018. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de komende vier jaar weergegeven (voor energie zie hoofdstuk 16).

Openbare Verlichting	2018	2019	2020	2021
Klein & groot onderhoud	€ 182.000	€ 182.000	€ 182.000	€ 182.000
Investerings	€ 251.000	€ 251.000	€ 251.000	€ 251.000

De kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten zijn hierin buiten beschouwing gelaten.

VAT en uitvoeringskosten

De plankosten en kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht (VAT kosten) zijn niet verder opgenomen in dit onderdeel.

Foto: Stroomkast langs het Terppad in Wieringerwerf (bron: Gemeente Hollands Kroon)

Afschrijvingstermijnen

Het vervangen van lichtmasten, armaturen, stroomkasten en bijbehorende kabels kunnen worden beschouwd als een investering. Investerings worden over een bepaalde looptijd lineair afgeschreven. Deze afschrijving plus de betaalde rente vormt de jaarlijkse kapitaallast. De looptijd waarbinnen een investering wordt afgeschreven wordt bepaald door de verwachte minimale technische levensduur. In Hollands Kroon wordt voor openbare verlichting een afschrijvingstermijn van 40 jaar gehanteerd voor de masten en 20 jaar voor de armaturen.

Materiële vaste Activa	Betreft	Termijnen
Masten	<i>Aanleg</i>	<i>40 jaar</i>
Armaturen	<i>Aanleg</i>	<i>20 jaar</i>

Knelpunten en risico's

Momenteel is vooral het ontbreken van data met betrekking tot het ondergrondse netwerk een groot probleem. Dit moet in 2018 duidelijk in beeld worden gebracht. Daarnaast vormt het ontbreken van een uniforme nummering van iedere lichtmast problemen bij het onderhoud, vooral bij storingen en meldingen. Ook hier wordt in 2018 werk van gemaakt.

Ontwikkelingen

In de afgelopen jaren hebben diverse technologische ontwikkelingen op het gebied van de openbare verlichting zijn intrede gedaan. Naast de opkomst van de ledverlichting zijn er ook verschillende slimme systemen ontwikkeld om de verlichting te dimmen en/of te schakelen op ieder gewenst tijdstip en bestaat de mogelijkheid om verlichtingsinstallaties op afstand te bedienen en bijvoorbeeld storingen automatisch terugkoppeling te laten geven.

De meeste nieuwe ontwikkelingen bieden vooral voordelen m.b.t. energiebesparing en/of minder licht(hinder). Ze zijn echter alleen te realiseren als er eerst flink wordt geïnvesteerd. Gezien de snelle ontwikkelingen is het de vraag of die investering ooit terugverdiend kan worden.

Foto: Kerkwegbrug Anna Paulowna (bron: CycloMedia Technology B.V.)

7. Civiele kunstwerken

Algemeen

Met civieltechnische kunstwerken worden hier vooral de bruggen bedoeld. Beschoeiingen en damwanden zijn bij de beheerplannen van water (beschoeiingen) en havens (damwanden) ondergebracht. Het onderhoud aan de bruggen in Hollands Kroon vormde direct na de fusie al een behoorlijk hoofdpijndossier. Uit een eerste inspectie (2012) bleek namelijk dat een groot deel van de bruggen onveilig is. Er is daarom direct een beleidsplan (2013) opgesteld met een bijbehorend uitvoeringsprogramma welke loopt tot 2022.

Resultaat

In de afgelopen beheerperiode (2012-2017) zijn de volgende resultaten behaald:

- Het (in 2012 bekende) achterstallig onderhoud is weggewerkt
- Er zijn 16 verkeersbruggen en 2 grote fietsbruggen vervangen.
- Ieder jaar hebben twee collega's van het beheerteam alle bruggen (visueel) gecontroleerd
- Ieder jaar zijn alle beweegbare bruggen geïnspecteerd en onderhouden
- In 2017 is gestart met de aanbesteding van de 5-jaarlijkse instandhoudingsinspectie

In de periode 2018-2021 is het doel om de volgende resultaten te behalen:

- Het uit laten voeren van de 5-jaarlijkse instandhoudingsinspectie
- Op basis van de uitslag van de 5-jaarlijkse inspectie wordt achterstallig onderhoud weggewerkt
- Op basis van deze uitslag van worden de slechte bruggen vervangen
- De collega's van het beheerteam controleren (visueel) ieder jaar alle bruggen
- Ieder jaar worden alle beweegbare bruggen geïnspecteerd en onderhouden
- Er is onderzoek gedaan naar de (financiële) haalbaarheid van automatisch bedienbare bruggen

Kaders

Wettelijk kader

Wegenwet

In de wegenwet (1930) is vastgelegd dat wegen, vaarwegen en bruggen “in een goede staat” moeten worden gehouden. Er is sprake van een onderhoudsverplichting zonder dat er een kwaliteitsniveau is vastgelegd.

Woningwet

In de woningwet (1991) staat vermeld dat een brug wettelijk wordt gezien als een bouwwerk, geen gebouw. In de woningwet is vastgelegd dat bruggen zo gebouwd moeten worden dat er geen gevaar voor de gezondheid is en dat de veiligheid geborgd moet zijn. Onder de woningwet valt tevens het Bouwbesluit (2012). Hierin staat dat een brug moet voldoen aan bepaalde voorschriften op gebied van veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu. De minimaal gewenste kwaliteit en veiligheid wordt zo gewaarborgd.

Burgerlijk wetboek

Zoals eerder aangegeven heeft de overheid, waaronder de gemeente Hollands Kroon, de plicht zijn eigendommen op een juiste wijze te onderhouden. Dit is beschreven in het Burgerlijk Wetboek. Als eigenaar en beheerder van de openbare ruimte en de daarin voorkomende voorzieningen, zoals bruggen, is het bestuur van de gemeente civielrechtelijk verantwoordelijk voor de veiligheid en instandhouding van deze voorzieningen. De eigenaar is aansprakelijk als er door gebreken schade of letsel ontstaat bij derden.

Een brug moet voor de gebruikers veilig zijn. Het zorgvuldig beheren en onderhouden van bruggen mag niet worden onderschat. Als niet wordt voldaan aan de zorg voor instandhouding kan het bestuur op grond van het Burgerlijk Wetboek verantwoordelijk worden gesteld voor alle daaruit voortvloeiende schades.

In het Burgerlijk Wetboek is de aansprakelijkheid in twee artikelen geregeld:

- Artikel 6:174 Risicoaansprakelijkheid
- Artikel 6:162 Schuldaansprakelijkheid

Er is sprake van risicoaansprakelijkheid als er een gebrek ontstaat aan een brug en een weggebruiker hierdoor schade oploopt. Er is sprake van schuldaansprakelijkheid als de schade ontstaat als gevolg van een onrechtmatige daad. Hieronder valt het laten voortbestaan van gevaarlijke situaties.

Beleidskader

Omgevingsvisie Hollands Kroon

De omgevingsvisie is het vertrekpunt voor dit integraal beheerplan. Op gebied van civieltechnische kunstwerken (bruggen) gelden de volgende hoofddoelstellingen:

- Een brug blijft beweegbaar of voldoende doorvaarbaar als deze onderdeel uitmaakt of uit gaat maken van een vaarroute. Bruggen buiten deze vaarroutes worden vaste bruggen of vaarduikers.
- Het soort brug komt overeen met het gebruik en de functie.
- Bij vervanging loopt Hollands Kroon voorop in het gebruikmaken van de nieuwste technieken.
- Een brug wordt zo onderhoudsarm mogelijk gebouwd

Normen en richtlijnen

Voor alle onderdelen waar een brug uit is opgebouwd (fundering, landhoofd, brugdek, damwanden) gelden diverse normeringen. Hieronder worden de belangrijkste kort toegelicht.

NEN 2767-4

Deze norm is opgesteld om op een uniforme en objectieve wijze de conditie per bouwdeel van een bouwkundig object, zoals een brug, vast te leggen.

NEN 8700

NEN 8700 is een norm om te kijken of een brug voldoet aan de wettelijke bouwkundige eisen. Dit dient zowel in de ontwerpfase te gebeuren als bij een controle van een oudere brug. Op deze wijze wordt gecontroleerd of de brug voldoet aan het vereiste prestatieniveau.

NEN 3140 en NEN 1010

In deze norm wordt beschreven aan welke eisen het werken met of aan elektrotechnische installaties moet voldoen. Dit geldt in dit kader louter voor beweegbare bruggen. Hierbij speelt ook de Arbowet een belangrijke rol in het kader van veilig werken (NEN 3140) en een veilige installatie (NEN 1010). Een belangrijk hulpmiddel om ervoor zorg te dragen dat een installatie tijdens gebruik veilig blijft is om deze iedere vijf jaar te inspecteren.

Sterkteberekeningen

Om te bepalen of een brug nog voldoet aan de sterkte zoals bij aanleg is bedoeld wordt momenteel gebruik gemaakt van de Eurocode (NEN-EN 1992). Nieuwe bouwaanvragen voor bruggen moeten altijd worden ingediend op basis van deze Eurocode. Er wordt hierbij gewerkt met een fictief lastenstelsel welke niet altijd overeenkomt met de praktijk. Daarom wordt er ook nog vaak gewerkt met de 'oude' verkeersklassen volgens NEN 6723. Door het gebruik van deze normering kan worden vastgesteld aan welke verkeersklasse de brug nog voldoet en welke maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat de brug niet zwaarder zal worden belast.

Kwantiteit en kwaliteit

Kwantiteit

In de onderstaande tabel is het areaal aan civieltechnische kunstwerken weergegeven (peiljaar 2017).

<i>Civieltechnische kunstwerken</i>	
<i>Beweegbare bruggen</i>	<i>10 st.</i>
<i>Vaste verkeersbruggen</i>	<i>113 st.</i>
<i>Fiets-/voetgangersbruggen</i>	<i>71 st.</i>
<i>Totaal</i>	<i>194 st.</i>

Kwaliteit

In afwachting op de volgende instandhoudingsinspectie is in de onderstaande tabel is een aanname gedaan naar de kwaliteit van de bruggen.

<i>Civieltechnische kunstwerken</i>	<i>Goed</i>	<i>Redelijk</i>	<i>Slecht</i>
<i>Beweegbare bruggen</i>	<i>1 st.</i>	<i>7 st.</i>	<i>2 st.</i>
<i>Vaste verkeersbruggen</i>	<i>50 st.</i>	<i>58 st.</i>	<i>5 st.</i>
<i>Fiets-/voetgangersbruggen</i>	<i>35 st.</i>	<i>36 st.</i>	<i>0 st.</i>
<i>Totaal</i>	<i>86 st.</i>	<i>101 st.</i>	<i>7 st.</i>

De bruggen in Hollands Kroon worden in redelijke staat onderhouden (beeldkwaliteitsniveau B). Het onderhoud is gericht op het bereiken van de theoretische levensduur. Kleine schades komen voor zonder dat de bedrijfszekerheid of de veiligheid in het geding is.

Foto: Fietsbrug over de Den Oeversche Vaart (bron: CycloMedia Technology B.V.)

Onderhoud

Strategie

De basis van het onderhoud komt voort uit de diverse inspecties. De informatie die hieruit volgt wordt uitgezet in een planning voor groot onderhoud en vervanging. Klein onderhoud wordt uitgevoerd door gespecialiseerde collega's van het beheerteam.

Schoon

Bruggen worden momenteel eens per twee jaar schoongemaakt door het SW-bedrijf Noorderkwartier of een gespecialiseerd bedrijf. Daarnaast wordt ook de begroeiing direct rondom de brug twee keer per jaar gemaaid. Bruggen worden, indien nodig, eens in de vijf á zeven jaar geschilderd.

Heel

Het klein onderhoud wordt uitgevoerd door twee gespecialiseerde collega's van het beheerteam. Zij inspecteren de bruggen visueel en voeren, indien nodig, ook meteen het noodzakelijke onderhoud uit of schakelen daarvoor een gespecialiseerd bedrijf in.

De beweegbare bruggen worden jaarlijks geïnspecteerd en onderhouden. Onverwachte problemen kunnen worden gemeld, waarna binnen één uur na melding met het herstel wordt gestart.

Alle bruggen worden iedere vijf jaar onderworpen aan een instandhoudingsinspectie. Op basis van deze inspectiegegevens vindt er groot onderhoud en vervanging plaats. Dit wordt uitgevoerd door gespecialiseerde bedrijven en er is meestal sprake van maatwerk.

Veilig

Als blijkt dat een brug onveilig is worden er direct maatregelen genomen. Dit kan zijn een aslastbeperking, het aanleggen van een noodbrug of zelfs het compleet afsluiten van een brug. Minder urgente problemen worden in de loop der tijd opgelost.

De beweegbare bruggen worden jaarlijks gecontroleerd op mogelijke gebreken. Hierbij gaat het dan vooral om de mechanische, hydraulische en elektronische onderdelen die een rol spelen bij het open en dichtgaan van de brug (NEN 3140). Een uitbreiding met een sterkteberekening (NEN 8700) is mogelijk. Iedere brug wordt, zoals eerder gezegd, jaarlijks visueel gecontroleerd door de collega's van het beheerteam. Urgente gebreken worden direct verholpen.

Vervanging

In de afgelopen vijf jaar is een enorme inhaalslag gemaakt met het vervangen van diverse bruggen in de Wieringermeerpolder. De verwachting is dat na 2020 alle 'slechte' bruggen zijn vervangen en dat er daarna gemiddeld vier bruggen per jaar moeten worden vervangen om aan de beoogde norm en kwaliteit te voldoen.

Brugbediening

De beweegbare bruggen moeten regelmatig worden bediend om het scheepvaartverkeer te laten passeren. Dit wordt momenteel gedaan door opgeleide medewerkers van het SW-bedrijf Noorderkwartier.

Financiën

Budget

De budgetten voor klein en groot onderhoud evenals de investeringsbudgetten zijn gebaseerd op de begroting van 2018. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de komende vier jaar weergegeven.

<i>Civieltechn.kunstwerken</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
Klein & groot onderhoud	€ 415.000	€ 415.000	€ 415.000	€ 415.000
Achterstallig onderhoud	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000
Investeringen	€ 4.500.000	€ 1.600.000	€ 1.600.000	€ 1.600.000

De kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten zijn hierin buiten beschouwing gelaten.

VAT en uitvoeringskosten

De plankosten en kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht (VAT kosten) zijn niet verder opgenomen in dit onderdeel.

Afschrijvingstermijnen

Het vervangen van bruggen kan worden beschouwd als een investering. Deze worden over een bepaalde looptijd lineair afgeschreven. Deze afschrijving plus de betaalde rente vormt de jaarlijkse kapitaallast. De looptijd waarbinnen een investering wordt afgeschreven wordt bepaald door de verwachte minimale technische levensduur. In onderstaand overzicht zijn de gehanteerde afschrijvingstermijnen weergegeven zoals die worden gehanteerd in Hollands Kroon.

<i>Materiële vaste Activa</i>	<i>Betreft</i>	<i>Termijnen</i>
Civiele kunstwerken	<i>Aanleg</i>	<i>80 jaar</i>
Waterwerken	<i>Aanleg</i>	<i>40 jaar</i>

Knelpunten en risico's

Op dit moment is de uitkomst van de 5-jaarlijkse inspectie nog onbekend. Er kan dus nog niet zoveel worden gezegd over mogelijke knelpunten en risico's. Wat wel een belangrijke rol speelt is dat de eisen steeds strenger worden en dat daarmee mogelijk ook de beheerkosten zullen stijgen. Ook is geconstateerd dat de kwaliteit van de oude bruggen steeds sneller afneemt en daarmee komt ook het tijdstip van vervanging sneller naderbij.

Op dit moment ontbreekt een verkeerscirculatieplan. Met de toekomstige ontwikkelingen (o.a. windpark, Agriport) is het wenselijk dat dit er snel komt. Andere knelpunten die spelen zijn het feit dat het archief niet goed op orde is. Het is lastig om de oorspronkelijke bouwtekeningen op te sporen van bruggen die mogelijk op de nominatie staan om te worden vervangen. Daarnaast is het huidige beheersysteem nog niet voldoende gevuld met de informatie zoals dat wettelijk zou moeten.

Ontwikkelingen

Naast het verder uitvoering geven aan het reguliere beheer en het uitvoeringsplan speelt in de toekomst ook het mogelijk automatisch bedienbaar maken van alle beweegbare bruggen. Deze ontwikkeling staat en valt echter met de nodige financiële inzet van zowel de Provincie, het Hoogheemraadschap en de gemeente.

Foto: Bomenrij langs de Barsingerweg in de Wieringerwaardpolder (Bron: Gemeente Hollands Kroon)

8. Openbaar groen

Algemeen

Openbaar groen speelt een belangrijke rol bij de waardering van de leefomgeving. Het maaien van gras, snoeien van heesters en verwijderen van onkruid houdt de gemoederen vaak bezig. Omdat het beheer ervan een grote kostenpost is, is het belangrijk het onderhoud efficiënt wordt uitgevoerd zodat het openbaar groen haar rol in de leefomgeving goed kan blijven vervullen en aansluit bij de behoefte en tevredenheid van onze inwoners.

Resultaat

In de afgelopen beheerperiode (2012-2017) zijn de volgende resultaten behaald:

Het groen is grotendeels onderhouden volgens de ambities van het kwaliteitsplan openbare ruimte

- Het beheer van de grassportaccommodaties is overgedragen naar de (voetbal)verenigingen
- Alle bomen binnen de bebouwde kom zijn gecontroleerd op veiligheid
- Er is ca. 18.000 m² aan snippergroen verkocht
- Inwoners van Hollands Kroon waarderen hun leefomgeving met een 6,8 (2016)
- Er is gestart met het officieel controleren van de beeldkwaliteit (mei 2017)
- Het areaal aan intensief siergroen is met ca. 9% afgenomen
- Het areaal aan gazon is met ca. 15% toegenomen
- Team kernbeheer heeft ca. 110 participatieprojecten opgestart

In de periode 2018-2021 is het doel om de volgende resultaten te behalen:

- Het onderhouden en beheren van het openbaar groen conform de vastgestelde beeldkwaliteit.
- Afname van het aantal meldingen
- Het gehele bomenbestand (ook buitengebied) is gecontroleerd op veiligheid
- Minder dan 10% van de bomen vertonen gebreken (risicobomen)
- Inwoners van Hollands Kroon waarderen de leefomgeving minimaal op een 7,0
- Vervolg geven aan inwonersparticipatie met team kernbeheer
- Onze leefomgeving is gevarieerd, goed onderhouden en sluit aan bij behoefte van inwoners

Kaders

Wettelijke kaders

Hieronder wordt de, voor het openbaar groen, relevante wet- en regelgeving benoemd.

Wet Natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming (2017) heeft tot doel om de biodiversiteit in Nederland te beschermen. Beknopt betekent het dat bepaalde gebieden en bepaalde plant- en diersoorten extra bescherming genieten. Daarnaast geldt voor alle planten- en diersoorten een algemene zorgplicht. Hoe hier verder uitvoering aan wordt gegeven is normaliter vastgelegd in een (goedgekeurde) gedragscode, zoals die van de Unie van Waterschappen of de Gedragscode bestendig beheer en onderhoud groenvoorzieningen.

Ook het behoud van bos en bomen (voorheen de boswet) is verankerd in de Wet Natuurbescherming. Het betekent concreet dat er onder bepaalde omstandigheden voor het verwijderen van beplanting en bomen in het buitengebied een meldings- en herplantingsplicht geldt.

Zorgplicht veiligheid

De gemeente kent een zorgplicht voor het behoud van een veilige omgeving. Deze zorgplicht staat beschreven in het Burgerlijk Wetboek. Overheden hebben bijvoorbeeld de plicht om haar bomen regelmatig te inspecteren op veiligheid. Door het uitvoeren van veiligheidsinspecties kan onderhoud worden uitgevoerd, waardoor het risico op schades en ongelukken afneemt en een eventuele schuldaansprakelijkheid kan worden weerlegd.

Beleidskaders

Omgevingsvisie Hollands Kroon

De omgevingsvisie is het vertrekpunt voor dit integraal beheerplan. Op gebied van groen gelden de volgende hoofddoelstellingen:

- Duurzaam en eenduidig ingericht
- Doelmatig onderhouden
- Maximale ruimte voor zelfbeheer

Naast deze hoofddoelstellingen wordt ook gestuurd op het breed inzetten van groen via de kaders:

- Groen dat siert: een rustige, eenduidige inrichting van het openbaar groen
- Groen dat leeft: het stimuleren van de biodiversiteit door toepassing van inheemse boomsoorten en bloemrijke grasbermen
- Groen dat werkt: het groen dat door onze inwoners wordt beheerd waardoor kinderen en volwassenen meer in contact komen met het groen
- Groen dat meehelpt: toename van de bewustwording dat ‘natuurlijke’ groenontwikkeling in de omgeving een belangrijke bijdrage levert aan een beter (leef)klimaat

Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

Gemeentelijke regelgeving over het kappen van bomen is opgenomen in de APV. Kort gezegd houdt dit in dat kappen in principe alleen vergunning plichtig is van bomen die staan op de door het college vastgestelde lijst van beschermde particuliere bomen en gemeentelijke bomen met een stamdiameter van ten minste 30cm op 1,30m hoogte.

Naast het kappen van bomen is in de APV ook een artikel opgenomen over ongewenste begroeiing. Op dit moment staan o.a. de reuzenbereklaauw en bepaalde distelsoorten op de ‘verboden’ lijst. Deze soorten dienen tijdig te worden verwijderd alvorens zij tot bloei komen of ander overlast veroorzaken.

Kwaliteit

Wij sturen steeds minder op inspanning/frequentie en steeds meer op het bereikte resultaat. Voor het openbaar groen geldt op dit moment dat de basiskwaliteit binnen de woonkernen is vastgesteld op niveau B, met als uitzondering de centra en begraafplaatsen (niveau A) en de bedrijventerreinen en buitengebied (niveau C).

Inwonersparticipatie

Alle wensen en verzoeken vanuit de inwoners van Hollands Kroon op het gebied van participatie in het groen worden door team Kernbeheer gefaciliteerd en worden in samenspraak met Areaalbeheer verder vormgegeven. Zo worden onze inwoners betrokken bij de inrichting van hun leefomgeving en kunnen zij, indien gewenst, hun eigen omgeving zelf onderhouden.

Team Kernbeheer heeft een eigen budget om zelfwerkzaamheid van onze inwoners te stimuleren. De middelen kunnen ingezet worden om de kwaliteit van het openbaar groen lokaal te verhogen waarbij altijd sprake is van het principe 'voor wat - hoort wat'.

(Her)inrichting

Bij herinrichtingsprojecten in de openbare ruimte worden informatieavonden georganiseerd. Inwoners worden dan in de gelegenheid gesteld hun wensen kenbaar te maken voordat de herinrichting van start gaat.

Snippergroen

Inwoners die interesse hebben in de aankoop van snippergroen dat aansluit op hun eigendom kunnen hiervoor een aanvraag indienen bij de gemeente. Regels voor de beoordeling van aanvragen zijn vastgesteld in de Nota Snippergroen.

Normen en richtlijnen

Normen en richtlijnen met betrekking tot het groen zijn grotendeels opgenomen in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte. Hieronder zijn voor de volledigheid de belangrijkste zaken beknopt weergegeven.

Bomen

Bomen worden bij voorkeur geplant in gras of beplanting. Het planten van bomen in verharding is minder geschikt vanwege het feit dat deze vaak minder goed groeien en problemen veroorzaken, zoals wortelopdruk. Er wordt gewerkt conform de eisen zoals vermeld in het Norminstituut Bomen.

Sortiment

Er wordt hoofdzakelijk ingezet op soorten die goed gedijen in de specifieke omstandigheden binnen Hollands Kroon. Zoals vermeld in de omgevingsvisie wordt gestreefd naar een eenduidige groenstructuur die vooral bestaat uit inheemse boomsoorten. In bijzondere locaties is ruimte voor een meer uitgebreider assortiment.

Omvormen

De laatste jaren zijn veel intensieve heestervakken omgevormd naar gras. Dit wordt vooral gedaan uit oogpunt van kostenbesparing. Dit proces wordt de komende jaren verder doorgezet. Indien de buurt liever sierheesters terug wilt dan wordt samen met kernbeheer gekeken naar de mogelijkheden.

Vervanging

De afgelopen jaren is het bomenbestand in aantal en kwaliteit behoorlijk teruggelopen. De voornaamste oorzaken zijn de iepziekte, een aantal forse stormen en een (te) beperkt budget voor herplanting en groot

onderhoud. Om dit proces een halt toe te roepen moet er eerst een keuze worden gemaakt of het bomenbestand moet worden uitgebreid.

Veiligheid

De veiligheid binnen openbaar groen kan verdeeld worden in drie categorieën. In de eerste plaats moet de conditie van de (boom)beplanting zodanig zijn dat het risico op onveilige situaties wordt geminimaliseerd. Daarnaast moet worden voorkomen dat groen zorgt voor onoverzichtelijke situaties op de weg, zoals bij kruispunten en in bochten. Ook speelt de sociale veiligheid een rol. Dicht en hoog groen kan bijvoorbeeld gevoelens van onveiligheid oproepen bij inwoners.

Biodiversiteit

De nieuwe wet natuurbescherming zet in op het behoud en waar mogelijk vergroten van de biodiversiteit. In de omgevingsvisie van Hollands Kroon is opgenomen dat de gemeente in dat kader een eigen gedragscode opstelt met als voornaamste doel haar eigen areaal en de daarin voorkomende soorten zo goed mogelijk te beschermen binnen de kaders van de huidige natuurwetgeving.

Kwantiteit en kwaliteit

Kwantiteit

In de onderstaande tabel is het areaal aan openbaar groen weergegeven (peiljaar 2017).

Groen	
Bomen	40.000 st.
Bosplantsoen	1.250.000 m ²
Siergroen	320.000 m ²
Ruw gras	3.700.000 m ²
Gazon	1.030.000 m ²

Kwaliteit

De kwaliteit van het openbaar groen sluit grotendeels aan bij het gekozen ambitieniveau zoals destijds is opgesteld in het kwaliteitsplan. Vanaf mei 2017 wordt er iedere maand officieel gecontroleerd of het groen voldoet aan de gekozen beeldkwaliteit. De tabel hieronder geeft een momentopname van de huidige kwaliteit (mei t/m oktober 2017). Er is inmiddels een dashboard gemaakt waar de beeldkwaliteit iedere maand wordt geactualiseerd.

Beeldkwaliteit Groen	
Boven niveau (goed)	21 %
Op niveau (redelijk)	65 %
Onder niveau (matig/slecht)	14 %

Onderhoud

Strategie

Het onderhoud van het openbaar groen is vooral gebaseerd op de keuzes die zijn gemaakt in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte. Bij onderhoudscontracten voor het maaien van gras, onkruidbeheersing en het snoeien van heesters geldt het kwaliteitsniveau als uitgangspunt voor het uit te voeren onderhoud.

Schoon

Zoals eerder aangegeven valt onder schoon vooral het beheersen van onkruid en zwerfafval. In het bijzonder is onkruidbeheersing op verharde terreinen (verharding) momenteel een hot item. Door het recente verbod van bestrijdingsmiddelen blijkt het in de praktijk lastig om de beoogde beeldkwaliteit te halen. Sinds mei 2017 wordt de beeldkwaliteit maandelijks gecontroleerd. Daarmee kan ook worden aangetoond of de opdrachtnemer voldoet aan zijn verplichting.

Onkruidbeheersing op onverharde terreinen (plantsoenen) en zwerfafvalbeheersing wordt uitgevoerd door Noorderkwartier, onze uitvoerder van de Wet sociale werkvoorziening. Dit gaat tot op heden naar tevredenheid. Vanaf november 2017 is het verboden om bestrijdingsmiddelen op onverharde terreinen (plantsoenen) te gebruiken. Dit vraagt een extra financiële inspanning welke in de begroting van 2018 is aangevraagd.

Heel

Om de kwaliteit van gras, heesters en bomen te waarborgen is een scala aan onderhoudsmaatregelen nodig. Het gaat te ver om deze allemaal te beschrijven. Het betreft vooral om het maaien van gras, het snoeien van beplanting en het (her)planten van heesters en bomen. Hieronder zijn nog een aantal specifieke zaken toegelicht.

Omvormen

Het omvormen van heestervakken naar gras heeft als belangrijkste doel te komen tot een meer eenduidige inrichting van de leefomgeving. Daarnaast levert het ook een besparing op.

Verjonging

Bepaalde onderhoudsmaatregelen hebben tot doel de bestaande beplanting te verjongen zodat het weer jaren mee kan. Afhankelijk van de soort beplanting gebeurt dit globaal eens per drie tot tien jaar. Een voorbeeld is het knotten van wilgen of het terugzetten (tot de grond) van heesters.

Vervanging

Binnen de bebouwde kom wordt bij het vervangen van groen zoveel mogelijk aangesloten bij grotere integrale projecten, zoals bij de vervanging van het riool. In het buitengebied wordt gekeken naar de kwaliteit van de bomen en beplanting. Als bomen onveilig zijn of het eind van hun levensduur naderen wordt gekeken of langs een hele weg of een compleet gebied alle bomen in een keer kunnen worden vervangen, eventueel in combinatie met werkzaamheden aan de weg zelf of bijvoorbeeld bij het vervangen van een brug.

Veilig

Binnen het groen geldt op gebied van veilig vooral de veiligheid van de (grotere) bomen. Bomen binnen de kom zijn sinds 2015 allemaal officieel gecontroleerd. In eerste instantie via de VTA-methode en later (sinds 2017) via de boomveiligheidscontrole (BVC). In de onderstaande tabellen zijn deze resultaten weergegeven.

Veiligheid bomen binnen de kom	
Geen afwijkingen	14.843 st.
Attentieboom	267 st.
Risicoboom	7.345 st.

Bomen dienen, afhankelijk van bijvoorbeeld grootte en standplaats, eens per drie tot vijf jaar te worden gecontroleerd. Bij een risicoboom zijn er afwijkingen geconstateerd zoals dood hout of een losse tak. Afhankelijk van het risico dienen deze afwijkingen binnen een bepaalde termijn te worden verholpen om de veiligheid voldoende te garanderen. Bij een attentieboom zijn er afwijkingen aangetroffen waar in eerste instantie alleen extra controle nodig is (bepaalde ziektes, aantastingen e.d.). Als deze afwijkingen leiden tot extra risico's moeten er maatregelen worden getroffen.

De bomen in het buitengebied (ca. 20.000 st.) zijn nog niet gecontroleerd op veiligheid.

Meldingen

Het Meldingenteam Openbare Ruimte (MOR) heeft de taak om meldingen binnen twee werkdagen af te handelen. Via onderstaand overzicht is zichtbaar hoeveel meldingen er sinds 2013 op het gebied van groen zijn binnen gekomen. Zoals eerder aangegeven is het streven om het aantal meldingen te reduceren omdat het verband houdt met een mindere kwaliteitsbeleving van onze inwoners. Sinds begin 2016 wordt er gewerkt met de FIXI-app.

Meldingen openbaar groen	
2012	730 st.
2013	882 st.
2014	1.451 st.
2015	1.936 st.
2016	2.045 st.
2017 (t/m 4 november)	1.849 st.

Parkmanagement

Parkmanagement is een vorm van onderhoud waarbij een private partij onder bepaalde voorwaarden een deel van de openbare ruimte beheerd, meestal een bedrijventerrein. In Hollands Kroon zijn twee bedrijventerreinen waar dit aan de orde is namelijk Agriport (glastuinbouwgebied) en Robbenplaat. Daarnaast wordt deze vorm van onderhoud ook min of meer toegepast in de Poldertuin (bloembollen) in Anna Paulowna waar het onderhoud door de Stichting Poldertuin wordt uitgevoerd.

Financiën

Budget

De budgetten voor klein en groot onderhoud evenals voor vervangingen zijn gebaseerd op de huidige begroting. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor vier jaar weergegeven (incl. kernbeheer).

Openbaar Groen	2018	2019	2020	2021
Klein & groot onderhoud	€ 1.593.000	€ 1.593.000	€ 1.593.000	€ 1.593.000
Kernbeheer	€ 195.000	€ 195.000	€ 195.000	€ 195.000
Investerings	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten zijn hierin buiten beschouwing gelaten.

VAT en uitvoeringskosten

De plankosten en kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht (VAT kosten) zijn niet verder opgenomen in dit onderdeel.

Afschrijvingstermijnen

Investerings voor openbaar groen worden in Hollands Kroon niet gekapitaliseerd. Voor de volledigheid zijn in onderstaand overzicht de gehanteerde afschrijvingstermijnen weergegeven.

Materiële vaste Activa	Betreft	Termijnen
Groenvoorziening	<i>Aanleg</i>	<i>25 jaar</i>
Groenvoorziening	<i>Reconstructie</i>	<i>15 jaar</i>

Knelpunten en risico's

Het budget voor groot onderhoud en vervanging, vooral voor bomen, is onvoldoende. Daardoor loopt het wegwerken van achterstallig onderhoud vertraging op. Naar schatting moet er structureel **€ 200.000,-** extra in de begroting worden opgenomen voor groot onderhoud en vervanging. Vooral door de iepziekte en de essentaksterfte zullen de komende jaren flink wat bomen het loodje leggen. Daarbij is de kans aanwezig dat, in het kader van de nieuwe wet natuurbescherming, een herplantingsplicht door het bevoegd gezag (Provincie / RUD) kan worden opgelegd voor verwijderde bomen in het buitengebied. De bomen in het buitengebied zijn nog niet gecontroleerd op veiligheid. Inmiddels is een bedrag in de begroting van 2018 opgenomen om een veiligheidsinspectie uit te voeren.

Ontwikkelingen

Nu en in de toekomst spelen vooral klimaatadaptatie en duurzaamheid een belangrijke rol. Bij toename van extreme weersomstandigheden (piekbuien, hittestress) zal het openbaar groen een belangrijke rol gaan spelen om de woonomgeving leefbaar te houden. Dit geldt ook op het gebied van duurzaamheid. Bijvoorbeeld door het hergebruik van vrijkomend groenafval, een toename van de biodiversiteit en een reductie van de CO₂. Vooralsnog zijn hiervoor geen concrete beleidsuitgangspunten geformuleerd. Wel worden bij de aanbesteding van nieuwe onderhoudscontracten duurzaamheidscriteria consequent meegewogen.

Foto: Speelplek aan de Notarisappel in Winkel (bron: CycloMedia Technology B.V.)

9. Speelplaatsen en terreinmeubilair

Algemeen

Functioneel en goed onderhoud van speelplaatsen en terreinmeubilair draagt bij aan een aantrekkelijke leefomgeving. In alle leeftijdscategorieën wordt gebruik gemaakt van deze objecten. Ouders die met hun kinderen een speelplaats bezoeken, mensen die na een stuk wandelen even willen zitten of jongeren die bij hun ontmoetingsplek even willen chillen. Onder speelplaatsen en terreinmeubilair wordt verstaan:

- Speelplaatsen (toestellen, valondergronden, skatebanen, trapveldjes)
- Jongerenontmoetingsplekken
- Banken, picknicktafels en afvalbakken

Resultaat

De afgelopen jaren (2012-2017) zijn de volgende resultaten behaald:

- Er wordt passend onderhoud uitgevoerd
- Twee mensen van het beheerteam zijn opgeleid om speeltoestellen te inspecteren en te repareren
- Team kernbeheer faciliteert wensen vanuit de inwoners m.b.t. speelplaatsen en terreinmeubilair

In de periode 2018-2021 is het doel om de volgende resultaten te behalen:

- Het complete areaal is heel, schoon en veilig volgens de bijbehorende kaders en richtlijnen
- Er is een vervangingsplan incl. bijbehorend investeringsbudget
- Er wordt samen met de inwoners invulling gegeven aan het vervangingsplan
- Er wordt samen met de inwoners invulling gegeven aan de locatie van terreinmeubilair

Aandachtspunten

Als aandachtspunten gelden vooral aansprakelijkheid van speeltoestellen die door inwoners in de openbare ruimte worden geplaatst. Gemeente Hollands Kroon is weliswaar voorstander van deze ontwikkeling maar er dient nog verder onderzoek te worden verricht naar de juridische gevolgen en hoe eventuele risico's kunnen worden beperkt.

Hollands Kroon streeft ernaar om een beleidsarme gemeente te zijn. Er wordt dus geen apart speelbeleid opgesteld. Er wordt vooral ingezet om de lokale wensen van inwoners te faciliteren. Het is echter wel praktisch om enige kaders te hebben zodat er een afweging kan worden gemaakt wanneer en hoe een bepaald burgerinitiatief kan worden gefaciliteerd. Deze kaders zijn hieronder weergegeven

Kaders

Wettelijk kader

Attractiebesluit

De wettelijke verplichting voor de veiligheid van speeltoestellen is in het bijzonder geregeld in het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen' en diverse Europese Normen. In het Attractiebesluit zijn de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid vastgelegd. Indien er sprake is van een ongeval door een gebrek aan het speeltoestel of een onveilige ondergrond, dan is de eigenaar van het

speeltoestel altijd als eerste aansprakelijk. Deze verantwoordelijkheid is conform en aanvullend op de risicoaansprakelijkheid die wordt omschreven in het Burgerlijk Wetboek.

Aansprakelijkheid

De eigenaar van een speeltoestel moet kunnen aantonen dat alles in het werk is gesteld om de veiligheid te waarborgen. Het Attractiebesluit zorgt hiermee voor een onderhoudskader en minimaal onderhoudsniveau. De veiligheid is geborgd, gezien het Attractiebesluit, als deze handelingen zo vaak als nodig worden uitgevoerd. Indien een speeltoestel op gemeentelijke grond wordt geplaatst door bijvoorbeeld een particulier, school of speeltuinvereniging, wordt de gemeente juridisch eigenaar. De gemeente kan bij ongevallen met speeltoestellen in de openbare ruimte dus altijd (mede) aansprakelijk worden gesteld. Dit is de reden waarom toestellen, geplaatst door bewoners, niet zomaar kunnen worden geaccepteerd zonder overleg en/of inschatting van veiligheidsrisico's.

Beleidskader

Omgevingsvisie Hollands Kroon

In de omgevingsvisie wordt niet iets specifiek genoemd over speelplaatsen en terreinmeubilair. Over het algemeen kan aansluiting worden gezocht op de uitgangspunten met betrekking tot groen. Dit betekent dat speelplaatsen duurzaam en eenduidig worden ingericht, doelmatig worden onderhouden en er maximale ruimte is voor zelfbeheer. Dit betekent bijvoorbeeld dat de keuze voor materialen eenduidig en duurzaam moet zijn en dat verbinding moet worden gezocht bij de wensen van de directe bewoners.

Normen en richtlijnen

De technische eisen die worden gesteld aan aanleg en onderhoud zijn vastgelegd in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte. Hieronder staan de belangrijkste eisen uit de HIOR:

- Alle toestellen moeten voldoen aan de geldende wetgeving
- Toestellen zonder keurmerk moeten apart gekeurd worden
- Toestellen met een brede leeftijdscategorie hebben de voorkeur

Daarnaast moeten de speeltoestellen en de bijbehorende valondergronden voldoen aan bepaalde wettelijke normen zoals NEN-EN 1176 en 1177.

Kwantiteit en kwaliteit

Kwantiteit

In onderstaande tabel is het areaal aan speelplaatsen en terreinmeubilair weergegeven.

<i>Speelplaatsen en terreinmeubilair</i>	
<i>Speelplaatsen en JOP's</i>	<i>142 st.</i>
<i>Speeltoestellen</i>	<i>587 st.</i>
<i>Banken</i>	<i>397 st.</i>
<i>Afvalbakken (incl. hondenpoepbakken)</i>	<i>491 st.</i>

Kwaliteit

Hoewel de veiligheid van de speeltoestellen en het terreinmeubilair momenteel binnen de geldende normen valt zullen de komende jaren forse investeringen moeten worden gedaan om het areaal op orde te houden. Uit inspectie blijkt dat in 2020 bijna 50% van alle toestellen theoretisch is afgeschreven. Daarnaast kampt een groot deel van de speeltoestellen in voormalig Niedorp met een matige valondergrond. De tabel hieronder geeft een indicatie van de kwaliteit van het straatmeubilair.

<i>Speelplaatsen en terreinmeubilair</i>	<i>Goed</i>	<i>Redelijk</i>	<i>Matig</i>
<i>Speeltoestellen (incl. valondergrond)</i>	20 %	50 %	30 %
<i>Banken</i>	25 %	50 %	25%
<i>Afvalbakken</i>	80 %	15 %	5 %

Onderhoud

Schoon

Speeltoestellen en banken worden momenteel minimaal één keer per jaar schoon gemaakt door het SW-bedrijf Noorderkwartier. Het legen van afvalbakken wordt uitgevoerd door collega's van het beheerteam, indien nodig met ondersteuning van Noorderkwartier.

Heel

Het klein en groot onderhoud wordt uitgevoerd door twee gespecialiseerde collega's van het beheerteam. Zij inspecteren de speelplaatsen en voeren, indien nodig, ook meteen het noodzakelijke onderhoud uit of schakelen daarvoor een gespecialiseerd bedrijf in.

Veilig

De twee collega's van het beheerteam controleren vier keer per jaar de speeltoestellen op kwaliteit en veiligheid. Van iedere inspectie wordt een aantekening gemaakt in het beheersysteem. Indien uit een inspectie blijkt dat een toestel onveilig is en niet meer kan worden gerepareerd wordt het toestel in principe verwijderd.

Vervangingen

De levensduur van elke constructie of object is eindig. Wanneer een constructie of object op bezwijken staat, moet het worden vervangen. Speeltoestellen, banken en afvalbakken hebben volgens ervaringscijfers een theoretische levensduur van vijftien jaar. Momenteel ontbreekt het echter aan een vervangingsbudget waardoor deze objecten theoretisch niet kunnen worden vervangen indien dit nodig blijkt.

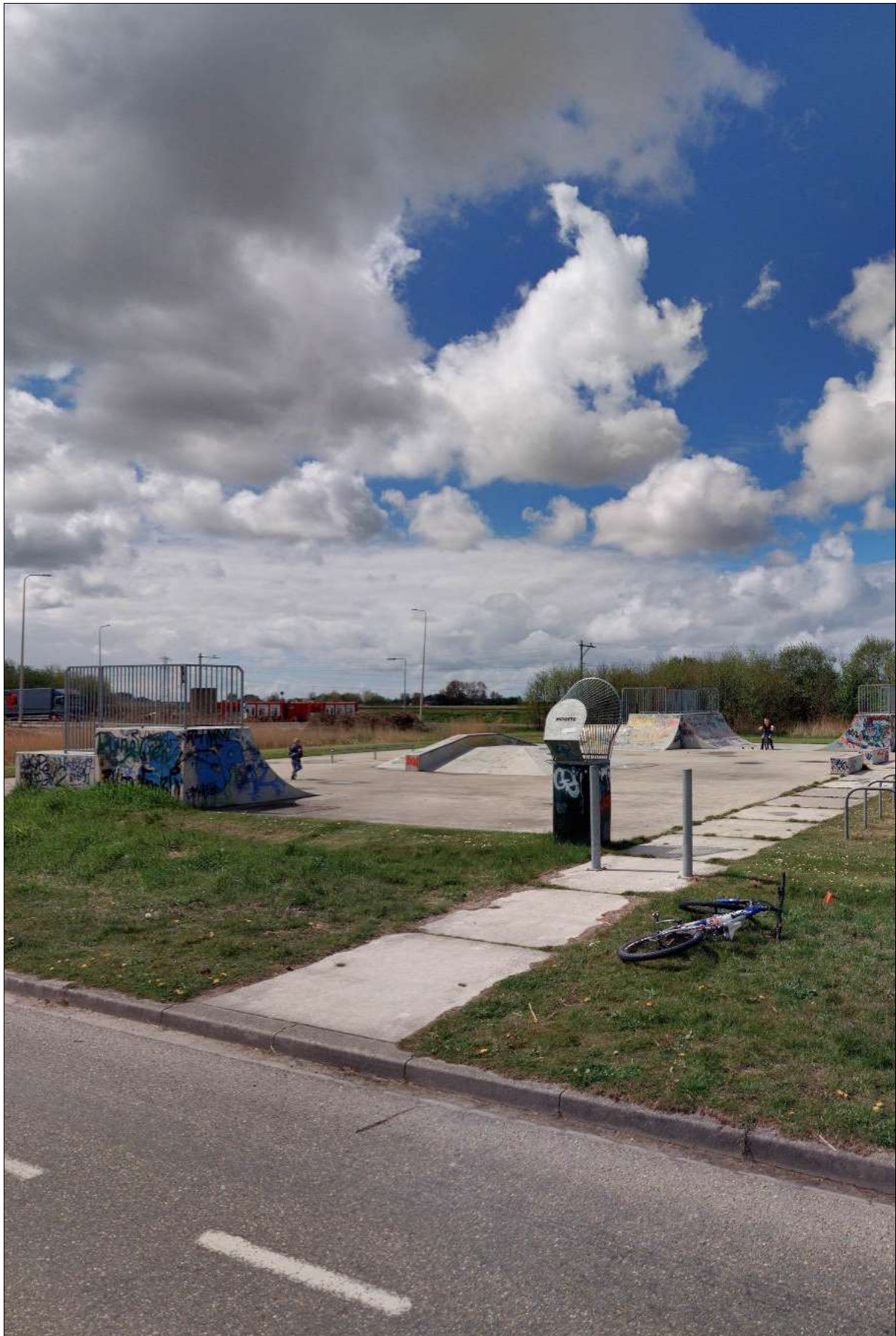

Foto: Skatebaan aan de Randweg in Anna Paulowna (bron: CycloMedia Technology B.V.)

Financiën

Budget

De budgetten voor klein en groot onderhoud evenals de investeringsbudgetten zijn gebaseerd op de begroting van 2018. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de komende vier jaar weergegeven.

<i>Speelpl. & terreinmeub.</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
<i>Klein & groot onderhoud</i>	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
<i>Investerings</i>	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

(De kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten zijn hierin buiten beschouwing gelaten)

VAT en uitvoeringskosten

De plankosten en kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht (VAT kosten) zijn niet verder opgenomen in dit onderdeel.

Afschrijvingstermijnen

Investerings voor speeltoestellen en straatmeubilair worden in Hollands Kroon niet gekapitaliseerd. Ook zijn er geen specifieke afschrijvingstermijnen opgenomen voor dit onderdeel in de nota waardering en afschrijving vaste activa. Voor de volledigheid is hieronder indicatief de technische levensduur met betrekking tot speeltoestellen en straatmeubilair weergegeven.

<i>Technische levensduur Speelplaatsen en straatmeubilair</i>	
<i>Speeltoestellen</i>	<i>15 jaar</i>
<i>Banken</i>	<i>15 jaar</i>
<i>Afvalbakken</i>	<i>10 jaar</i>

Knelpunten en risico's

In de huidige begroting is geen rekening gehouden met investeringen die nodig zijn om het huidige areaal te vervangen. Bij de hiervoor genoemde afschrijvingstermijnen moet er structureel ongeveer **€ 150.000,-** in de begroting worden opgenomen om speelplaatsen en terreinmeubilair tijdig te kunnen vervangen.

Ontwikkelingen

Het is op dit moment onduidelijk of het huidige aanbod aan speelplaatsen, banken en afvalbakken aansluit bij de wens van onze inwoners. Daar ligt wellicht een taak bij kernbeheer om in groter verband per kern te kijken welke behoefte er op dit vlak is.

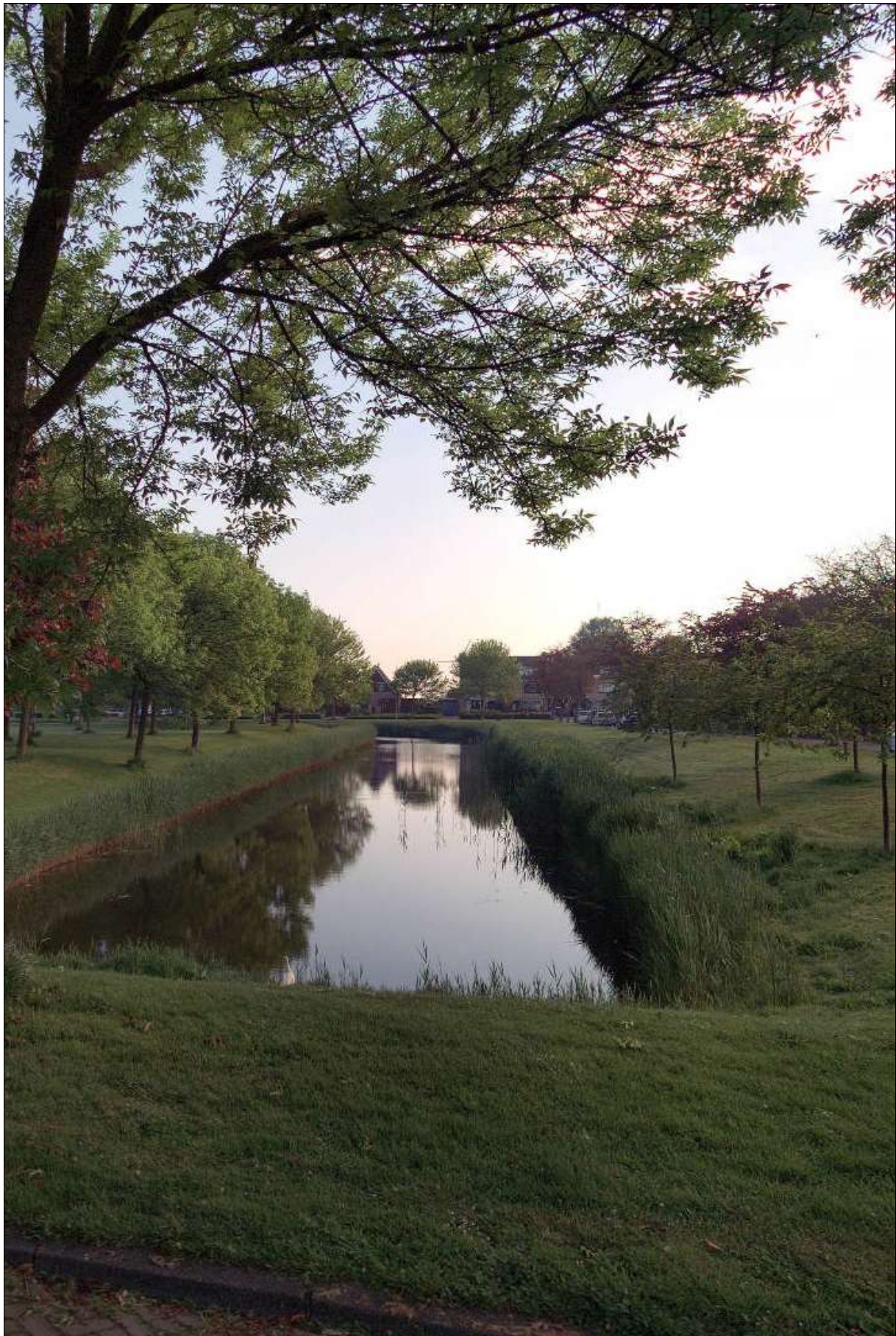

Foto: Watergang aan de Dokter Hoogkamerlaan in Middenmeer (bron: CycloMedia Technology B.V.)

10. Water

Inleiding

Het beheer van het gemeentelijk oppervlaktewater speelt een belangrijke rol in het complete watersysteem in Hollands Kroon. Het goed kunnen aan- en afvoeren van water is essentieel voor een agrarisch gebied welke voor het grootste deel onder NAP ligt. Daarnaast speelt het oppervlaktewater ook een belangrijke rol bij de waardering van onze leefomgeving. Water bestaat op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

- Oppervlaktewater (vijvers, watergangen, sloten en greppels) in stedelijk- en buitengebied
- Beschoeiingen en duikers

Resultaat

In de afgelopen beheerperiode (2012-2017) zijn de volgende resultaten behaald:

- Er is een baggerplan opgesteld
- Er wordt uitvoering gegeven aan het baggerplan
- De kwantiteit van onze sloten en watergangen is in beeld gebracht

In de periode 2018-2021 is het doel de volgende resultaten te behalen:

- Het beheer van het stedelijk water is overgedragen aan het Hoogheemraadschap (HHNK)
- Alle sloten in het buitengebied voldoen aan de eisen van het HHNK
- Alle beschoeiingen en duikers zijn geïntervalliseerd op kwantiteit en kwaliteit
- Er is een vervangingsplan voor de beschoeiingen en duikers opgesteld

Kaders

Wettelijk kader

Waterwet

Het kader voor gemeentelijk waterbeheer is vastgelegd in de Waterwet. In deze wet zijn zaken vastgelegd met betrekking tot waterkwaliteit, waterkwantiteit en de veiligheid. De zorg voor deze onderdelen ligt voornamelijk bij de Rijksoverheid, Provincie en het Hoogheemraadschap. Het reguliere beheer van gemeentelijke sloten en watergangen ligt uiteraard wel bij de betreffende gemeente.

Kaderrichtlijn Water

De Europese Unie heeft schoon water hoog in het vaandel. Om deze reden heeft zij de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) opgesteld. De KRW is een milieuriichtlijn. Uiterlijk 2027 moeten alle Europese lidstaten voldoen aan strengere normen met betrekking tot de kwaliteit van water. Het einddoel is om in 2027 de wateren nog schoner te hebben met een nog rijkere planten- en dierenleven.

Regelgeving Hoogheemraadschappen

Het Hoogheemraadschap Noord Hollands Noorderkwartier (HHNK) is hoofdverantwoordelijk voor het waterbeheer in de Kop van Noord-Holland. Zij heeft diverse regels opgesteld waaraan ook de gemeente Hollands Kroon aan moet voldoen. Deze regels zijn vastgelegd in de Keur. In de Keur staat beschreven wat

wel en niet mag in, op en rond water. In de Keur is vastgelegd waarvoor een vergunning van het Hoogheemraadschap noodzakelijk is.

Legger

De legger van het HHNK geeft van alle wateren aan hoe breed en hoe diep de watergangen moeten zijn. Ook staat er in de legger wie voor welk onderhoud verantwoordelijk is. De gegevens worden onder andere gebruikt bij de schouw. Bij de jaarlijkse najaar schouw medio oktober controleert het Hoogheemraadschap of de watergang voldoet aan de gestelde eisen door middel van een visuele inspectie. Ook vindt er eens in de vijf tot tien jaar een baggerschouw plaats om te kijken of de sloot nog voldoet aan de vereiste waterdiepte.

Beleidskader

Omgevingsvisie

Op het gebied van water wordt in de omgevingsvisie gestreefd naar een doelmatig beheer en naar een gezond en duurzaam watersysteem. Bij het onderhoud van watergangen dient daarbij niet alleen rekening te worden gehouden met de waterhuishoudkundige taak (peilbeheer), maar ook met de waterkwaliteit en de ecologische functie. Daardoor kunnen de watergangen voldoende water blijven afvoeren en leidt de sliblaag niet tot lage zuurstofconcentraties in het water of tot te veel groei van waterplanten.

In het kader van participatie is het streven dat inwoners zoveel mogelijk worden betrokken bij het schoonhouden van de watergangen, vooral met betrekking tot (zwerf)vuil. Afstemming met het HHNK vindt plaats op zowel de planvorming van projecten, de uitvoering van projecten, als het beheer en onderhoud. Deze afstemming kan worden versterkt door het in samenspraak opstellen van een waterplan.

Baggerplan

Zoals beschreven in de legger van het Hoogheemraadschap heeft de gemeente Hollands Kroon de verplichting om haar watergangen op de juiste diepte te houden. Om aan deze verplichting te kunnen voldoen is in 2015 een baggerplan vastgesteld. In dit plan is opgenomen welke watergangen door de gemeente worden onderhouden en wat de kosten hiervan zijn van 2015 tot 2025. Deze kosten zijn ondergebracht in een egaliseringsreserve baggeren. Het baggerplan dient verder vooral als richtlijn voor de verdere uitvoering. De planning van de werkzaamheden wordt vooral afgestemd met het Hoogheemraadschap.

Overname stedelijk water Hoogheemraadschap

Momenteel wordt het overgrote deel van het water binnen de bebouwde kom nog beheerd door de gemeente Hollands Kroon. Dit gaat in de nabije toekomst echter veranderen. Halverwege de jaren negentig van de vorige eeuw is besloten dat het praktischer is dat het beheer en het onderhoud van al het water in stedelijke gebieden door het Hoogheemraadschap wordt uitgevoerd. Het gaat hierbij uitsluitend om het beheer en onderhoud van het stedelijk water en peil-regulerende kunstwerken. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de oeverbeschoeiing en de overige kunstwerken, zoals bruggen en duikers.

Het bestuur van het Hoogheemraadschap heeft als voorwaarde gesteld dat bij de overname van het beheer en onderhoud altijd met de gemeente een waterplan wordt opgesteld.

Onderhoud

Zoals gezegd is het beleid van Hollands Kroon er in eerste instantie puur op gericht om te voldoen aan de wettelijke kaders en eisen van het HHNK. Hieruit komen de volgende beleidsuitgangspunten:

- Alle gemeentelijke watergangen worden jaarlijks geschoond om te voldoen aan de najaar schouw
- Knelpunten en calamiteiten worden altijd zo snel mogelijk opgelost
- Gemeentelijke watergangen worden uitsluitend gebaggerd om te voldoen aan de legger
- Duikers worden in principe gelijktijdig gereinigd met baggerwerkzaamheden
- Beschoeiingen worden alleen vervangen indien er sprake is van een onveilige situatie
- Bij voldoende ruimte heeft een natuurvriendelijke oever de voorkeur t.o.v. een beschoeiing

Normen en richtlijnen

Normen en richtlijnen met betrekking tot het beheer en onderhoud van water zijn in principe vastgelegd in de Keur en de legger van het Hoogheemraadschap. Verdere eisen vanuit de gemeente zijn vastgelegd in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte. Hieronder zijn de belangrijkste punten opgesomd:

- Vrijkomende bagger in het buitengebied altijd ter plaatse verwerken
- Indien er geen ruimte is en/of de bagger is verontreinigd; bagger afvoeren
- Vrijkomende bagger in het stedelijk gebied altijd afvoeren

Kwantiteit en kwaliteit

Kwantiteit

In de onderstaande tabel is het areaal met betrekking tot water weergegeven (peiljaar 2016). Beschoeiing en duikers zijn slechts ter indicatie weergegeven en dienen nog te worden geïnventariseerd.

Water	
Watergangen stedelijk gebied	75.000 m1
Watergangen buitengebied	425.000 m1
Watergangen HHNK (ontvangstplicht)	26.000 m1
Beschoeiing	ca. 80.000 m1
Duikers	ca. 400 st.

Kwaliteit

De doorstroming (najaar schouw) en waterdiepte (baggerschouw) worden door het Hoogheemraadschap gecontroleerd. Dit zijn momentopnames waarbij geldt dat eventuele gebreken worden opgelost binnen de daarvoor gestelde termijn.

Op dit moment ontbreekt het aan de juiste data om iets concreets te zeggen over de kwaliteit van onze beschoeiingen en duikers. Het is noodzakelijk dat daar op korte termijn een uitgebreide inventarisatie wordt uitgevoerd zodat duidelijk wordt wat, naast de kwantiteit, ook de kwaliteit van deze onderdelen is.

Openbaar Zwemwater

In Hollands Kroon liggen een drietal openbare zwemplekken; het Zuiderstrand in Den Oever, het Lutjestrand in Westerland en de Lage Dijk in Anna Paulowna. Het water bij deze zwemplekken wordt gedurende het zwemseizoen gecontroleerd door het HHNK. Bij een eventuele verontreiniging (bijv. blauwalg) volgen er maatregelen, bijvoorbeeld een advies om niet meer te zwemmen.

Onderhoud

Strategie

De basis van het onderhoud is vooral gebaseerd op de eisen van het Hoogheemraadschap. Onderhoudscontracten voor het schonen en baggeren van watergangen zijn grotendeels hierop gebaseerd. Het onderhoud aan de beschoeiingen en duikers vindt op dit moment vooral plaats op basis van klachten en meldingen.

Schoon

Op het gebied van schoon geldt eigenlijk vooral het verwijderen van (drijf)vuil en kadavers in onze sloten. Dit is momenteel niet specifiek belegd in een plan. Drijfvuil wordt grotendeels verwijderd tijdens de jaarlijkse schouwronde en kadavers worden op melding verwijderd door het meldingenteam.

Heel

Onder heel vallen diverse maatregelen die hieronder kort zijn toegelicht.

Klein onderhoud

Het jaarlijkse onderhoud van watergangen betreft vooral de maaironde in oktober om te voldoen aan de eisen van de Keur. Tijdens de najaarsschouw controleert het HHNK of de gemeentelijke sloten voldoen aan de eisen. Een eventuele schouwovertreding dient binnen een bepaalde termijn te zijn opgelost. Overige klachten of meldingen met betrekking tot gemeentelijk water worden, indien noodzakelijk, opgelost door het meldingenteam.

Groot onderhoud

Groot onderhoud vindt eens per zeven tot tien jaar plaats. Hieronder valt vooral het baggeren van de watergangen. Er wordt zoveel mogelijk meegelift met de planning van het HHNK. Daarbij speelt tevens het overnametraject van het stedelijk water een rol. In afwachting op de verdere invulling van dit proces wordt er voorlopig alleen gebaggerd op basis van klachten of indien dit noodzakelijk wordt geacht.

Vervangingen

Vervangingsonderhoud speelt vooral voor beschoeiingen en duikers. Deze elementen hebben een afschrijvingstermijn die varieert van twintig tot zestig jaar, afhankelijk van het soort materiaal dat is toegepast. Omdat er op dit moment geen vervangingsplan en bijbehorend vervangingsbudget aanwezig is vindt er alleen vervanging plaats indien de veiligheid in het geding is.

Financiën

Budget

De budgetten voor klein en groot onderhoud evenals de investeringsbudgetten zijn gebaseerd op de begroting van 2018. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de komende vier jaar weergegeven. Het jaarlijks uitmaaien van sloten en watergangen valt onder klein onderhoud. Het baggeren van watergangen valt onder groot onderhoud. Investerings gelden vooral voor beschoeiingen en duikers. In de begroting van 2018 is € 100.000,- opgenomen ten behoeve van de renovatie van het schutsluisje in Nieuwe Niedorp.

<i>Water</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
<i>Klein onderhoud</i>	€ 246.000	€ 246.000	€ 246.000	€ 246.000
<i>Groot onderhoud</i>	€ 300.000	€ 306.000	€ 300.000	€ 300.000
<i>Investerings</i>	€ 100.000	€ 0	€ 0	€ 0

(De kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten zijn hierin buiten beschouwing gelaten)

VAT en uitvoeringskosten

De plankosten en kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht (VAT kosten) zijn niet verder opgenomen in dit onderdeel.

Afschrijvingstermijnen

Het vervangen van objecten zoals beschoeiingen en duikers wordt beschouwd als een investering. Investerings worden over een bepaalde looptijd lineair afgeschreven. Deze afschrijving plus de betaalde rente vormt de jaarlijkse kapitaallast.

De looptijd waarbinnen een investering wordt afgeschreven wordt bepaald door de verwachte minimale technische levensduur. In onderstaand overzicht zijn de gehanteerde afschrijvingstermijnen weergegeven zoals die worden gehanteerd door Hollands Kroon.

<i>Materiële vaste Activa</i>	<i>Betreft</i>	<i>Termijnen</i>
<i>Waterwerken</i>	<i>Aanleg</i>	<i>40 jaar</i>
<i>Waterwerken</i>	<i>Reconstructies</i>	<i>15 jaar</i>

Knelpunten en risico's

Het budget voor het jaarlijks uitmaaien van de sloten is op dit moment krap. Tijdens het schrijven van dit beheerplan wordt hiervoor een nieuw onderhoudscontract opgesteld en het is afwachten hoe dat financieel uitpakt. Het budget voor het baggeren is voldoende. Voor deze beide budgetten geldt dat het op dit moment lastig is in te schatten hoeveel geld er precies nodig is voor het onderhoud nadat het stedelijk water is overgenomen door het Hoogheemraadschap.

Foto: Nieuwe beschoeiing bedrijventerrein Robbenplaat (bron: Gemeente Hollands Kroon)

Voor het onderhoud van beschoeiingen en duikers is op dit moment geen specifiek budget aanwezig. Deze onderdelen blijven in onderhoud bij de gemeente en worden dus niet overgenomen door het HHNK. Het advies is om op basis van een inventarisatie op het gebied van kwantiteit en kwaliteit een meerjarenonderhoudsplan op te stellen met bijbehorend budget. Dit plan zal vervolgens onderdeel uitmaken van dit IBP.

Blauwalg rond het Lutjestrand vormt een jaarlijks terugkerend probleem. De mogelijkheid bestaat dat het Lutjestrand haar status als openbare zwemlocatie op termijn kwijtraakt. Oplossingen om het blauwalgprobleem te reduceren zijn niet eenvoudig en bovendien zeer kostbaar.

Ontwikkelingen

Nu en in de toekomst spelen vooral klimaatadaptatie en duurzaamheid een belangrijke rol in het beheer én de ontwikkeling van het watersysteem. Bij toename van extreme weersomstandigheden (piekbuien, hittestress) zal het oppervlaktewater in de nabije toekomst een belangrijke rol gaan spelen om de woonomgeving leefbaar te houden, vooral bij de opvang van overtollig regenwater. Dit is verder ook uitgewerkt in het gemeentelijk rioleringsplan en vormt een belangrijk uitgangspunt van het Hoogheemraadschap.

Foto: Ruïnekerk Oude Niedorp (bron: CycloMedia Technology B.V.)

11. Gebouwen

Algemeen

De gemeentelijke gebouwen vervullen diverse functies, van maatschappelijk (sport- en verenigingsgebouwen) tot veiligheid (brandweerkazernes) en bedrijfsvoering (gemeentekantoren en – werven). Het is van belang om deze gebouwen in goede conditie te houden zodat ze hun functie kunnen blijven vervullen.

Resultaat

De gebouwen zijn de afgelopen jaren vooral onderhouden op calamiteitenonderhoud in afwachting van het resultaat uit het accommodatiebeleid.

In de beheerperiode 2012-2017 zijn de volgende resultaten behaald:

- Het accommodatiebeleid is vastgesteld en wordt uitgevoerd
- 5 gebouwen zijn gesloopt
- 12 gebouwen zijn verkocht
- 3 verenigingsgebouwen zijn verzelfstandigd
- 15 sportgebouwen zijn verzelfstandigd of in de eindfase
- 4 gebouwen hebben grootschalig onderhoud gehad

Voor de periode 2018-2021 zetten we in op de volgende resultaten:

- Verder uitvoering geven aan het accommodatiebeleid
- Voldoen aan de wettelijke eisen op gebouwen
- Raamcontracten onderhoud
- Gebouwen op onderhoudsniveau B brengen en houden.
- Opstellen nieuw meerjarig onderhoudsplan

Kaders

Wettelijke kaders

De gebouwen moeten voldoen aan de volgende wettelijke eisen en kaders:

Bouwbesluit (2012)

Het bouwbesluit 2012 wordt gebruikt voor nieuw op te richten gebouwen. Voor het renoveren en aanpassen van bestaande gebouwen geldt de richtlijnen van eerdere bouwbesluiten.

Duurzaamheid

- EED, Energielabel

Brandveiligheid

- Sprinkler NEN-EN 12845 & NEN 1073
- Draagbare Brandblussers NEN 2559
- Brandhaspels NEN-EN 671-3 Keerkleppen

- 2 jaarlijks keuring brandblusmiddelen
- BMI brandmeldinstallatie
- Vluchtplan aanwezig en actueel NEN 1414

Gebouwveiligheid

- Wateraccumulatie (vervuiling) platendaken
- Keuring keerkleppen waterinstallatie
- Elektrotechnische keuringen (NEN3140)
- Dak/Klim beveiliging
- Liftkeuring personen en goederen
- Elektrische deuren (Roldeuren/Sectionaaldeuren)
- 4-jaarlijkse keuring gasgestookte toestellen >100kw

Gebruiksveiligheid

Legionella BRL 6010 i.c.m. logboek aanwezig en bijgehouden RI&E NEN 4001

Aanvullende informatie

Een aantal gebouwen hebben aanvullende wettelijke eisen m.b.t. specifiek gebruik hierbij valt te denken aan zwembaden.

Beleidskaders

Accommodatiebeleid

Groei naar eigen verantwoordelijkheid binnen de grenzen van Hollands Kroon:

- Welzijn, overdragen in zelfbeheer
- Sport, wegwerken van achterstallig onderhoud en overdragen in zelfbeheer buitensport
- Gymzalen, aan exploitanten overdragen met een kostprijs dekkende exploitatiebijdrage

Normen en richtlijnen

Normen en richtlijnen met betrekking tot de gebouwen zijn nog niet beschreven. Hieronder een weergave van onderwerpen die aan normen en richtlijnen kunnen voldoen.

Verzelfstandiging, verkoop en aankoop

Veel gebouwen vallen niet meer onder de corebusiness van de gemeente. Daar waar mogelijk is, is het verstandig om de gebouwen te verkopen of te verzelfstandigen.

Renovatie of herbestemmen

Een gebouw heeft voor de gemeente nog voldoende waarde maar de functie is verouderd. Het gebouw kan gerenoveerd worden met behoud van functie of krijgt een herbestemming naar een nieuwe functie.

Sloop of Bouw

Een gebouw dat zwaar verouderd is en waarbij de kosten voor renovatie niet in verhouding staat tot sloop en opnieuw oprichten kan beter gesloopt worden.

Kwantiteit en kwaliteit

Kwantiteit

In de onderstaande tabel is het areaal aan gebouwen weergegeven (peiljaar 2017).

Gebouwen	
<i>Begraafplaatsgebouwen</i>	5 stuks
<i>Brandweerkazernes</i>	9 stuks
<i>Culturele gebouwen</i>	5 stuks
<i>Gemeentegebouwen</i>	4 stuks
<i>Gymzalen</i>	7 stuks
<i>Havengebouwen</i>	4 stuks
<i>Leegstand</i>	14 stuks
<i>Monumenten</i>	10 stuks
<i>Overige gebouwen, kantoren enz.</i>	4 stuks
<i>Sporthallen</i>	3 stuks
<i>Woningen</i>	6 stuks
<i>Zwembaden</i>	5 stuks
Totaal	76 stuks

Kwaliteit

De kwaliteit van de gebouwen wordt bepaald aan de hand van NEN 2767 (conditiemeting gebouwen). De meting wordt gecombineerd met het opstellen of updaten van het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Een dashboard voor gebouwen is in een de ontwikkelingsfase en zal in gebruik worden genomen als deze gereed is.

Er is nog geen ambitieniveau vastgelegd voor de gebouwen. Voor de volledigheid is een vergelijking van de beeldkwaliteit uit de openbare ruimte met de NEN norm in de onderstaande tabel opgenomen.

Tabel conditiemeting / beeldkwaliteit				
Beeldkwaliteit		NEN 2765 conditiemeting gebouw		
Boven niveau	A	1	Uitstekend	Incidenteel geringe gebreken
		2	Goed	Incidenteel beginnende veroudering
Op niveau	B	3	Redelijk	Plaatselijk zichtbare veroudering. Functievervulling van bouw- en installatiedelen incidenteel niet in gevaar
Onder niveau	C	4	Matig	Functievervulling van bouw- en installatiedelen incidenteel in gevaar
		5	Slecht	De veroudering is onomkeerbaar
	D	6	Zeer slecht	Technisch rijp voor de sloop

Op basis van bovenstaande criteria is in de volgende tabel weergegeven wat de huidige kwaliteit is van het gemeentelijke vastgoed:

Kwaliteit Gebouwen	
Goed - boven niveau	2 st.
Redelijk - op niveau	71 st.
Slecht - onder niveau	3 st.

Onderhoud

Strategie

Het onderhoud van de gebouwen is gebaseerd op calamiteitenonderhoud zolang het accommodatiebeleid loopt. Na afsluiting van het accommodatiebeleid zullen de resterende gebouwen onderhouden worden volgens het geldende MJOP.

Calamiteitenonderhoud

Onvoorzien onderhoud vaak naar aanleiding van zware weersinvloeden, achterstallig onderhoud of vandalisme. Naarmate het curatief onderhoud beter op orde is zal het calamiteitenonderhoud afnemen.

Contractonderhoud

Bij diverse bouwelementen zijn onderhoudscontracten afgesloten om de continuïteit en/of veiligheid te waarborgen. De kosten fluctueren per jaar naar gelang de hoeveelheid herstelonderhoud er nodig is.

Curatief onderhoud

Om calamiteitenonderhoud tot een minimum te beperken zal er aan de hand van een MJOP curatief onderhoud uitgevoerd worden. Voorbeeld van curatief onderhoud is het schilderen van kozijnen om houtrot te voorkomen.

Vervanging

Een gebouw heeft drie houdbaarheidstermijnen; de technische levensduur, de economische levensduur en de praktische levensduur.

Technisch gezien is de levensduur van een gebouw oneindig. Je kunt alles repareren, vervangen of renoveren. Hoe ouder een gebouw is, hoe duurder het onderhoud. Op een gegeven moment moet er een afweging worden gemaakt of de onderhoudskosten nog opwegen tegen een eventuele vervanging of sloop. Dat wordt ook wel de economische levensduur van een gebouw genoemd. In Nederland is dit gemiddeld 50 jaar. Daarna worden de meeste gebouwen gesloopt. Dit geldt natuurlijk niet voor monumenten. De culturele waarde van een monument is dermate hoog dat dit opweegt tegen de (hoge) kosten van het onderhoud.

Eisen die aan gebouwen worden gesteld zijn aan verandering onderhevig. Het gebruik van scholen is bijvoorbeeld de laatste tientallen jaren enorm veranderd. Klaslokalen hebben plaatsgemaakt voor studieruimtes, open leercentra en computerzalen. Oudere scholen zijn lastig aan dat nieuwe gebruik aan te passen. Dan is sloop en nieuwbouw vaak efficiënter. Dit wordt bedoeld met de praktische levensduur.

Financiën

Budget

De budgetten voor klein en groot onderhoud evenals de investeringsbudgetten zijn gebaseerd op de begroting van 2018. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de komende vier jaar weergegeven (excl. kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten).

Gebouwen	2018	2019	2020	2021
Onderhoud	€ 385.000	€ 385.000	€ 385.000	€ 385.000
Beheerskosten	€ 397.000	€ 397.000	€ 397.000	€ 397.000

Voor groot onderhoud is een reserve onderhoud gemeentegebouwen aanwezig (zie ook bijlage 2b). Op dit moment wordt deze reserve gebruikt indien noodzakelijk.

Afschrijvingstermijnen

Het oprichten en renoveren van een gebouw wordt beschouwd als een investering. Investerings worden over een bepaalde looptijd lineair afgeschreven. Deze afschrijving plus de betaalde rente vormt de jaarlijkse kapitaallast. Deze kapitaallasten vinden we normaliter terug in de meerjarenbegroting. De looptijd waarbinnen een investering wordt afgeschreven wordt bepaald door de verwachte minimale technische levensduur. In onderstaand overzicht zijn de gehanteerde afschrijvingstermijnen weergegeven zoals die worden gehanteerd in Hollands Kroon.

Materiële vaste Activa	Betreft	Termijnen
Gebouw	<i>Oprichting</i>	40 jaar
Gebouw	<i>Renovatie</i>	20 jaar

Huidig budget in relatie tot benodigd budget

Het budget is voldoende om calamiteitenonderhoud in en rond de gebouwen uit te voeren. Na het opstellen van het nieuwe MJOP zal het budget aangepast moeten worden aan de hand van de nieuwe inzichten en kosten.

Knelpunten en risico's

Door het project accommodatiebeleid zijn de panden onderhouden op calamiteitenniveau. Na afsluiting van het gehele project zal er een inhaalslag op onderhoud gemaakt worden. Het is op dit moment nog onduidelijk welke kosten dat met zich mee zal brengen.

Foto: Hofstraat in Den Oever met links museumboerderij Max (bron: CycloMedia Technology B.V.)

Ontwikkelingen

Asbestplanning 2024

Vanaf 2024 is het in bezit hebben van asbesthoudende producten verboden. Voor de gebouwen in gemeentelijk eigendom is het zaak om voor 2024 asbestinspecties uit te voeren en waar asbest gevonden is dit te verwijderen. Aan het verwijderen zijn kosten verbonden die niet begroot zijn.

EED

De Europese Energie-Efficiency richtlijn is in 2012 vastgesteld om in 2020 20% minder energie te gebruiken. Aan de hand van een audit wordt er gekeken naar energiebesparende maatregelen. Voor alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van minder dan 5 jaar geldt dat deze toegepast moeten worden.

foto haven Middenmeer (bron: CycloMedia Technology B.V.)

12. Havens

Algemeen

Hollands Kroon is momenteel eigenaar van zes havens. Dit zijn twee werkhavens (Den Oever en Oude Zeug) die vooral een economische functie hebben en vier jachthavens (De Haukes, Middenmeer, Kolhorn en Nieuwe Niedorp) die vooral een recreatieve functie hebben. De havens zijn verschillend van aard en bestaan ieder uit specifieke onderdelen zoals damwanden, steigers, meerpalen en walkasten voor stroom en water. Per haven is het beheer en onderhoud verschillend geregeld. Hieronder is dit kort toegelicht.

Werkhaven Den Oever

De haven Den Oever is in 1995 overgedragen van Rijkswaterstaat naar de toenmalige gemeente Wieringen en haar rechtsopvolger Hollands Kroon. De vissershaven is gefocust op de vangst van o.a. garnalen, langoustines, schol en tong en heeft een moderne visafslag. De haven is tevens van groot belang voor recreatie en toerisme rond de Waddenzee en er opereren een aantal grote internationaal werkende bedrijven. De haven zal de komende jaren een grote metamorfose ondergaan. Momenteel wordt de dijk bij de haven versterkt en vinden er diverse ontwikkelingen plaats in het kader van de werkzaamheden aan de Afsluitdijk.

Werkhaven Oude Zeug

Deze werkhaven ligt tussen Medemblik en Den Oever en is van oorsprong aangelegd voor de ontginning van de Wieringermeerpolder (1928). Tot 2005 werd de haven intensief gebruikt voor onder andere de afvoer van suikerbieten. Hoewel nog steeds in gebruik als los- en laadpunt voor agrarische producten is het gebruik van de haven in de loop der jaren sterk teruggelopen.

Jachthaven De Haukes

Jachthaven de Haukes is de grootste jachthaven van Hollands Kroon en telt in totaal ongeveer tweehonderdvijftig ligplaatsen. Net als Den Oever is ook deze haven in 1995 overgedragen van Rijkswaterstaat naar de gemeente. Het beheer van de haven is ondergebracht bij Watersportvereniging Amstelmeer (noordelijk deel) en de Marine Watersport Vereniging (zuidelijk deel).

Jachthaven Kolhorn

De jachthaven in Kolhorn bestaat uit een lange aanlegsteiger langs de West-Friese Omringdijk en biedt ongeveer honderdvijftig ligplaatsen. De steiger is in eigendom van de gemeente, het water van de provincie Noord-Holland en de aangrenzende dijk van het Hoogheemraadschap. Het beheer van de haven is sinds 2015 ondergebracht bij de Stichting Watertoerisme Kolhorn. Zij hebben tot doel om Kolhorn recreatief en toeristisch te versterken. In 2017 is het nieuwe havenkantoor geopend van waaruit het beheer wordt geregeld.

Jachthaven Middenmeer

Jachthaven Middenmeer is gesitueerd langs de Wieringerwerfvaart en de Slootvaart in Middenmeer. Er zijn in totaal ongeveer honderd ligplaatsen. Aanlegsteigers en toebehoren zijn in eigendom van de gemeente. Het water is in eigendom van het Hoogheemraadschap. Het beheer van de haven is belegd bij Zakenclub Middenmeer. De haven is onlangs (2016) compleet gerenoveerd.

Foto: Haven van Den Oever (bron: Chris Lansink)

Aanlegsteiger De Rijd (Nieuwe Niedorp)

Deze aanlegsteiger is gelegen langs het water de Rijd in Nieuwe Niedorp. De aanlegsteiger biedt ruimte voor ongeveer tien ligplaatsen. Het beheer is ondergebracht bij de uitbater van de horecavestiging (Bark Horeca). Naast de aanlegsteiger behoort ook een openbaar toilet tot de voorzieningen.

Resultaat

In de afgelopen beheerperiode (2012-2017) zijn de volgende resultaten behaald:

- De ontwikkeling rond de haven van Den Oever is uitgerold in het project Waddenpoort
- Het beheer van de jachthavens is ondergebracht bij derden
- Jachthaven Middenmeer is compleet gerenoveerd
- Er is een inspectie gedaan naar de kwaliteit van de Haukeshaven
- Alle havens zijn voorzien van WIFI

In de periode 2018-2021 is het doel de volgende resultaten te behalen:

- Project Waddenpoort in relatie tot haven Den Oever afronden
- Onderzoek doen naar de toekomst van de Oude Zeug
- Onderzoek doen naar de privatisering van de jachthavens
- Het achterstallig onderhoud bij de Haukeshaven wegwerken

Kaders**Beleidskader***Omgevingsvisie (2016)*

In de Omgevingsvisie staan diverse kaders en ambities die raakvlak hebben met de havens van Hollands Kroon. De missie van de omgevingsvisie (zelfregie, eigen kracht, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid) vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt. In de kadernota van 2017 is opgenomen dat dient te worden onderzocht in hoeverre de recreatiehavens en de Oude Zeug kunnen worden geprivatiseerd.

Daarnaast zijn er nog andere uitgangspunten uit de omgevingsvisie die hieronder kort worden genoemd:

- In Den Oever ruimte bieden voor visserij gerelateerde bedrijven en voor recreatie en toerisme.
- Waar mogelijk meewerken aan het faciliteren van nieuwe boothellingen t.b.v. sportvisserij
- Versterken recreatieve functies Amstelmeer
- Het Amstelmeerkanaal aansluiten op de vaarweg Den Oeversche Vaart nabij de Stontelerschutsluis
- Vaarroute Amstelmeer van en naar het IJsselmeer realiseren
- Het Visjagersgaatje, nabij Den Oever, op diepte brengen
- Fiets-, wandel- en vaarroutes worden verbeterd en waar nodig aangelegd
- Stimuleren van waterrecreatie om een waterrecreatiegebied van betekenis te worden

Haven- en havengeldverordening (2013)

Na de gemeentelijke fusie zijn in 2013 de haven- en havengeldverordeningen geharmoniseerd. In deze verordeningen staan de wettelijke en financiële bepalingen beschreven met betrekking tot het beheer van onze havens.

Beheerplan werkhaven Den Oever (2009)

In Den Oever is voor de havens aan de noordkant van de Afsluitdijk (Noorderhaven, Vissershaven en Waddenhaven) reeds in 2009 een beheerplan opgesteld met een doorkijk tot 2025. Dit beheerplan moet periodiek worden geactualiseerd.

Normen en richtlijnen

Voor de onderdelen waaruit een haven is opgebouwd (meerpalen, damwanden, steigers e.d.) gelden in principe de normen zoals beschreven in NEN 2767. De vereiste waterdiepte van een haven of bijbehorende vaargeul is meestal bij de waterbeheerder belegd (HHNK, Provincie of HHNK) of vastgelegd in een aparte afspraak, zoals bij de jachthaven de Haukes.

Kwantiteit en kwaliteit

Op dit moment is er alleen van de Haukeshaven een gedetailleerde nulmeting aanwezig waar de diverse onderdelen apart zijn geïnventariseerd en beoordeeld. Onderstaande tabel geeft slechts een indicatie van de totale staat van de afzonderlijke havens. Afhankelijk van de verdere toekomst van de havens zal worden bepaald of aanvullend onderzoek naar de conditie van de haven nodig blijkt.

<i>Locatie</i>	<i>Kwaliteit</i>
<i>Werkhaven Den Oever</i>	<i>Op niveau - redelijk</i>
<i>Werkhaven Oude Zeug</i>	<i>Onder niveau – slecht</i>
<i>Jachthaven Middenmeer</i>	<i>Boven niveau - goed</i>
<i>Aanlegsteiger De Rijd</i>	<i>Op niveau - redelijk</i>
<i>Jachthaven Kolhorn</i>	<i>Op niveau - redelijk</i>
<i>Jachthaven De Haukes</i>	<i>Onder niveau – matig</i>

Onderhoud

Werkhaven Den Oever

Zoals eerder aangegeven gebeurt er momenteel het nodige rondom de werkhaven van Den Oever. Het onderhoud is mede daarom al enige jaren maatwerk. Vooralsnog is het de bedoeling om, nadat alle werkzaamheden zijn afgerond (medio 2019), het bestaande beheerplan te actualiseren en onderdeel te laten uitmaken van dit integraal beheerplan.

Werkhaven Oude Zeug

Vanwege de geringe activiteiten op deze werkhaven is er de afgelopen tien jaar weinig onderhoud gepleegd. Dit heeft tot gevolg dat er sprake is van achterstallig onderhoud wat zich vooral uit in de slechte staat van de aanwezige damwanden. De toekomst omtrent het beheer en eigendom van de Oude Zeug is

op dit moment onzeker. Er is mede daarom nog geen onderhoudsplan opgesteld. In 2016 is berekend dat het wegwerken van het achterstallig onderhoud circa €1.300.000 bedraagt.

Jachthavens

Het onderhoud van de jachthavens is grotendeels belegd in de overeenkomst tussen de gemeente en de beheerder van de betreffende jachthaven. Het dagelijks beheer en het klein onderhoud liggen normaliter bij de beheerder en het groot onderhoud en vervanging bij de gemeente. Er zijn nog geen officiële meerjarenonderhoudsplannen opgesteld voor de jachthavens omdat de toekomstige eigendomssituatie, in verband met mogelijke privatisering, nog onduidelijk is. Indien blijkt dat iets aan vervanging toe is vindt op dit moment nog maatwerk plaats, zoals dat gedaan is bij de haven van Middenmeer. Op het gebied van groot onderhoud ligt de hoogste prioriteit momenteel bij jachthaven de Haukes.

Financiën

Budget

De budgetten voor klein en groot onderhoud evenals de investeringsbudgetten zijn gebaseerd op de begroting van 2018. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de komende vier jaar weergegeven. De investering in 2018 is bestemd voor het wegwerken van achterstallig onderhoud bij jachthaven de Haukes.

<i>Havens</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
<i>Werkhaven Den Oever</i>	€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000
<i>Werkhaven Oude Zeug</i>	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Jachthavens algemeen</i>	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
<i>Investerings</i>	€ 600.000	€ 0	€ 0	€ 0

De kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten zijn hierin buiten beschouwing gelaten.

VAT en uitvoeringskosten

De plankosten en kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht (VAT kosten) zijn niet verder opgenomen in dit onderdeel.

Afschrijvingstermijnen

Het vervangen van objecten waar een haven uit bestaat, zoals meerpalen, aanlegsteigers en damwanden kan worden beschouwd als een investering. Investerings worden over een bepaalde looptijd lineair afgeschreven. Deze afschrijving plus de betaalde rente vormt de jaarlijkse kapitaallast.

De looptijd waarbinnen een investering wordt afgeschreven wordt bepaald door de verwachte minimale technische levensduur. Afschrijvingstermijnen met betrekking tot havens vallen onder waterwerken.

<i>Materiële vaste Activa</i>	<i>Betreft</i>	<i>Termijnen</i>
<i>Waterwerken</i>	<i>Aanleg</i>	<i>40 jaar</i>

Foto: Jachthaven Kolhorn (bron: CycloMedia Technology B.V.)

Knelpunten en risico's

Grootste risico is dat er op dit moment sprake is van achterstallig onderhoud bij de Oude Zeug. Om de veiligheid voldoende te waarborgen zal er op korte termijn iets moeten gebeuren.

Het achterstallig onderhoud aan de Haukeshaven vormt ook een risico. Tijdens de besluitvorming van de begroting 2018 is door de raad inmiddels € 600.000 beschikbaar gesteld om dit achterstallig onderhoud weg te werken. Hier zal de komende jaren uitvoering aan worden gegeven.

Of het budget voor de haven in Den Oever in de toekomst voldoende is zal verder moeten blijken nadat de haven in zijn geheel is gerenoveerd medio 2020.

Ontwikkelingen

Op het gebied van havens speelt de komende jaren vooral de mogelijke overname of verzelfstandiging van de recreatieve jachthavens en de Oude Zeug. Het is op dit moment nog niet te zeggen hoe en wanneer deze overname gaat plaatsvinden.

Foto: Columbarium begraafplaats Anna Paulowna (bron: Gemeente Hollands Kroon)

13. Begraafplaatsen

Inleiding

Hollands Kroon telt elf openbare begraafplaatsen zoals weergegeven in onderstaande tabel.

<i>Openbare begraafplaats</i>	<i>Straat / locatie</i>
Anna Paulowna	<i>Middenweg</i>
Wieringerwaard	<i>Iepenlaan</i>
Middenmeer	<i>Kerkhoflaan</i>
Hippolytushoef	<i>Zandburen</i>
Hippolytushoef	<i>Kerkplein</i>
Stroe	<i>Stroeërweg</i>
Winkel	<i>Dorpsstraat</i>
Nieuwe Niedorp	<i>Dorpsstraat</i>
Kolhorn	<i>Waardpolderhoofdweg</i>
Oude Niedorp	<i>Dorpsstraat</i>
Barsingerhorn	<i>Heerenweg</i>

Het beheer van deze openbare begraafplaatsen is van oudsher een gemeentelijke taak. Op een begraafplaats kan tegen een bepaald tarief een graf worden gehuurd. Van deze inkomsten wordt in principe het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen bekostigd. Naast het reguliere onderhoud van het groen, de paden en de diverse objecten valt hieronder ook het begraven zelf.

Resultaat

In de afgelopen beheerperiode (2012-2017) zijn de volgende resultaten behaald:

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijke privatisering van de begraafplaatsen

- Het onderhoud van de begraafplaatsen is vastgesteld op kwaliteit A
- Het groenonderhoud wordt grotendeels uitgevoerd door het beheerteam
- Het maaien van het gazon wordt uitgevoerd door de firma Noorderkwartier
- Begraven en asbestemming is volledig uitbesteed aan een private partij

In de periode 2018-2021 is het doel de volgende resultaten te behalen:

- Van iedere begraafplaats is de kwantiteit en kwaliteit in beeld gebracht
- Er is een onderzoek verricht naar de kostendekkendheid van de begraafplaatsen
- Het huidige onderhoud en onderhoudsniveau wordt gecontinueerd

Kaders

Wet op de lijkbezorging

De regelgeving voor begraven en cremieren is vastgelegd in de Wet op de lijkbezorging. De gemeente heeft, als beheerder van begraafplaatsen, de plicht zich te houden aan deze wet. Dit is verder uitgewerkt in een plaatselijke beheersverordening.

Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Hollands Kroon

Voor de openbare begraafplaatsen is een beheersverordening met bijbehorend uitvoeringsbesluit opgesteld waarin de specifieke regelgeving is vastgelegd die geldt voor de openbare begraafplaatsen in Hollands Kroon.

Kwantiteit en kwaliteit

De elf openbare begraafplaatsen zijn terreinen die afzonderlijk bestaan uit diverse onderdelen zoals graven, groen, paden, terreinmeubilair, hekwerken en gebouwen. Zoals aangegeven is het onderhoudsniveau reeds eerder vastgesteld op kwaliteit A. In de tabel hieronder is voor alle begraafplaatsen een indicatie van de kwaliteit weergegeven. Deze kwaliteit is normaliter een optelsom van alle onderdelen waar de begraafplaats uit bestaat. De gegevens hieronder volgen uit een inspectie van de medewerkers van het beheerteam en moeten als een indicatie worden gezien (groen=goed, geel=redelijk en oranje= matig/slecht).

Begraafplaats	Graven	Groen	Paden	Water	Bankjes	Afvalbak	Hekwerk
<i>Anna Paulowna</i>							
<i>Wieringerwaard</i>							
<i>Middenmeer</i>							
<i>Hippolytushoef - Zandburen</i>							
<i>Hippolytushoef - Kerkplein</i>							
<i>Stroe</i>							
<i>Winkel</i>							
<i>Nieuwe Niedorp</i>							
<i>Kolhorn</i>							
<i>Oude Niedorp</i>							
<i>Barsingerhorn</i>							

Onderhoud

Het onderhoud (schoon en heel) op de begraafplaatsen wordt uitgevoerd door een vast aantal medewerkers van het beheerteam. Zij worden in het groeiseizoen ondersteund door Noorderkwartier. Onderhoud aan paden wordt zoveel mogelijk meegenomen binnen bestaande onderhoudscontracten voor verhardingen. Het begraven zelf, evenals het plaatsen van urnen of asverstrooiing, is uitbesteed.

Financiën

Budget

De budgetten voor klein en groot onderhoud evenals de investeringsbudgetten zijn gebaseerd op de begroting van 2018. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de komende vier jaar weergegeven.

Begraafplaatsen	2018	2019	2020	2021
Onderhoud	€ 132.000	€ 132.000	€ 132.000	€ 132.000
Begraven / asbestemming	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
Vervanging	0	0	0	0

De kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten zijn hierin buiten beschouwing gelaten.

VAT en uitvoeringskosten

De plankosten en kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht (VAT kosten) zijn niet verder opgenomen in dit onderdeel.

Afschrijvingstermijnen

Het vervangen van diverse objecten op een begraafplaats kunnen worden beschouwd als een investering. Investerings worden over een bepaalde looptijd lineair afgeschreven. Deze afschrijving plus de betaalde rente vormt de jaarlijkse kapitaallast.

In onderstaand overzicht zijn de gehanteerde afschrijvingstermijnen weergegeven zoals die worden gehanteerd door Hollands Kroon.

Materiële vaste Activa	Betreft	Termijnen
Begraafplaatsen	Aanleg	40 jaar
Begraafplaatsen	Uitbreiding	20 jaar
Columbaria, urnenmuren	Aanleg	20 jaar

Knelpunten en risico's

Mede door de inzet van de medewerkers van het beheerteam is het huidige budget voor onderhoud voldoende om het huidige areaal te kunnen onderhouden en laten voldoen aan de beoogde kwaliteit. In de begroting is een voorziening aanwezig (afkoopsommen onderhoud graven) om onvoorziene uitgaven op te vangen. Om deze onvoorziene uitgaven beter in beeld te krijgen is het wenselijk om alle objecten op de begraafplaatsen te inventariseren. Daarnaast is een onderzoek naar de kostendekkendheid van de begraafplaatsen wenselijk. Hierbij worden beheerkosten en inkomsten met elkaar vergeleken teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken met betrekking tot de toekomst van de begraafplaatsen.

Ontwikkelingen

De bevolking vergrijst en dus is te verwachten dat de komende jaren het sterftcijfer omhoog gaat, ook in Hollands Kroon. Er is tevens een trend gaande dat er steeds minder wordt begraven en steeds meer wordt gecremeerd. Of dit op den duur gevolgen heeft voor de begraafplaatsen in Hollands Kroon is lastig te zeggen. Dit kan mogelijk worden meegenomen bij een onderzoek naar de kostendekkendheid.

Foto: Wandelroute over voormalige trambaan in Barsingerhorn (bron: Gemeente Hollands Kroon)

14. Overige objecten

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de objecten die niet direct onder een van de voorgaande beheerdisciplines zijn te vatten. Dit zijn:

- Wandel- en fietsroutes
- Openbare kunst
- Herdenkingsmonumenten
- Bushaltes
- Dijktrappen
- AED's
- Stroomkasten
- Plattegrondkasten

Hieronder wordt per onderdeel kort toegelicht hoe het beheer is geregeld.

Fiets- en wandelroutes

Fiets- en voetpaden in eigendom van de gemeente worden met het regulier onderhoud meegenomen. Daarnaast draagt de gemeente bij in de kosten voor het instandhouden van de diverse routes. Dit betreft vooral het onderhoud van bebording en infopanelen. Hieronder is dit weergegeven.

<i>Fiets- en wandelroutes</i>	<i>Partner</i>	<i>Kosten / Bijdrage HK</i>
<i>Fietsknooppunten NH</i>	<i>Fietsnetwerk / Folkersma</i>	<i>€ 5.700</i>
<i>LF-fietsroutes</i>	<i>Landelijk Fietsplatform</i>	<i>€ 3.000</i>
<i>Wandelnnetwerk NH</i>	<i>Recreatie Noord-Holland</i>	<i>€ 20.750</i>
<i>Toeristische opstapplekken (TOP's)</i>	<i>Recreatie Noord-Holland</i>	<i>€ 3.500</i>

Openbare kunst

Op dit moment is niet inzichtelijk hoeveel openbare kunstobjecten Hollands Kroon in beheer heeft en hoe het onderhoud is geregeld. In 2018 zal worden geïnventariseerd om hoeveel kunstobjecten het gaat, wat de kwaliteit is en hoe het onderhoud is of moeten worden geregeld.

Herdenkingsmonumenten

Er staan in Hollands Kroon vijf herdenkingsmonumenten verspreid in de openbare ruimte. Deze worden onderhouden door het beheerteam. De monumenten op de begraafplaatsen worden meegenomen met het reguliere beheer aldaar.

Bushaltes

In Hollands Kroon staan verspreid over de gemeente ongeveer honderdvijftig bushaltes. Deabri's (wachthuisjes) zijn in beheer en eigendom bij de provincie Noord-Holland. Het beheer van de bijbehorende verharding en het terreinmeubilair (afvalbakken, fietsenrekken) ligt bij de gemeente.

Foto: Dijktrap op de dijk in Kolhorn (bron: Gemeente Hollands Kroon)

Dijktrappen

In Kolhorn en Nieuwesluis zijn circa veertig dijktrappen aanwezig die bewoners toegang bieden vanaf de dijkweg naar hun perceel. Juridisch gezien is de gemeente eigenaar en verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud. Het is inmiddels duidelijk dat diverse trappen kampen met achterstallig onderhoud. In 2018 wordt het nut en noodzaak van de trappen onderzocht en gekeken wat de financiële gevolgen zijn om het achterstallig onderhoud weg te werken. Onveilige situaties worden in ieder geval per situatie opgelost.

AED's

In Hollands Kroon hangen circa vijfenzeventig Automatische Externe Defibrillators (AED's) in de openbare ruimte. Het beheer en onderhoud wordt geregeld door de Stichting AED Hollands Kroon. Zij regelen het onderhoud en de vervanging en verzorgen cursussen om de AED te bedienen. De AED's zijn sinds 2016 in eigendom van de gemeente en is daarmee financieel verantwoordelijk voor vervanging en de kosten die voortvloeien uit het onderhoud. Momenteel wordt inzichtelijk gemaakt om welke structurele onderhoudskosten het gaat.

Stroomkasten

In de openbare ruimte van Hollands Kroon staan 22 stroomkasten ten behoeve van evenementen zoals kermissen en markten. Het reguliere onderhoud van deze voorzieningen ligt bij het beheerteam. Groot onderhoud en vervanging gebeurt op basis van meldingen en calamiteiten.

Plattegrondkasten

In de openbare ruimte van Hollands Kroon staan voor zover bekend 23 plattegrondkasten. Naast de plattegrond van het betreffende dorp bevat deze kast ook vaak reclame van (lokale) bedrijven. Op dit moment is onduidelijk hoe het beheer en onderhoud is geregeld en in hoeverre de inhoud nog actueel is. Diverse plattegrondkasten zijn van slechte kwaliteit en dienen op korte termijn te worden vervangen of definitief te worden verwijderd. Hiervoor is op dit moment geen specifiek budget beschikbaar.

Foto: Afvalcontainers in de openbare ruimte (bron: CycloMedia Technology B.V.)

15. Afvalbeheer

In dit hoofdstuk wordt beknopt beschreven hoe Hollands Kroon het afvalbeheer heeft geregeld. Behoudens de afvalbakken en containers maakt het afvalbeheer zelf geen onderdeel uit van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Het speelt wel een essentiële rol bij het schoonhouden van de leefomgeving.

De beleidslijn met betrekking tot afval is belegd in het programma Van Afval Naar Grondstof. Hierin is door het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement gezamenlijk de ambitie voor 2020 geformuleerd. Hierin is onder meer opgenomen dat in 2020 75% van het ingezamelde huishoudelijke afval wordt hergebruikt. In de toekomst wordt gestreefd naar een volledig circulaire economie.

De gemeente is verantwoordelijk voor een aantal afvalstromen:

- Huishoudelijk afval
- Afval uit de openbare ruimte
- Zwerfafval

Huishoudelijk afval

Het beheer van huishoudelijk afval is wettelijk geregeld in de artikelen 10.21 tot en met 10.29 van de wet milieubeheer. De gemeente is verantwoordelijk voor de inzameling. Hollands Kroon heeft hiervoor een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de Huis Vuil Centrale (HVC) afgesloten. Daarmee is de inzameling en verwerking van het afval van meer dan 20.000 huishoudens geregeld. Bijbehorende inzamelmiddelen zijn in eigendom van de HVC. Voor de ondergrondse inzameling van diverse afvalstromen (o.a. glas en restafval) is Hollands Kroon eigenaar van achtenzestig ondergrondse constructies waarin inzamelcontainers van HVC zijn geplaatst.

Jaarlijks haalt HVC rond 20.000 ton huishoudelijk afval aan huis op.

HVC gaat in opdracht van haar aandeelhouders onderzoeken op welke wijze de doelstelling '75% hergebruik' kan worden behaald. Bijvoorbeeld door het ter beschikking stellen van inzamelmiddelen, het wijzigen van de inzamelfrequentie en het wijzigen van het haal- en brengsysteem.

Afval uit de openbare ruimte

Afval uit de openbare ruimte wordt door het beheer- en meldingenteam verwerkt in diverse huurcontainers op de gemeentewerven in Anna Paulowna en Wieringerwerf. De inhoud van deze containers wordt periodiek afgevoerd naar de HVC door een private partij.

Zwerfafval

In Hollands Kroon staan ca. vijfhonderd afvalbakken verspreid in de openbare ruimte. Hiervan zijn er vierenzestig speciaal voor hondenpoep. Deze hebben tot doel om het zwerfafval in de openbare ruimte te voorkomen. Ze worden frequent geleegd door het beheerteam. Dit afval wordt verder verwerkt in de containers op de twee gemeentewerven.

Foto: Illegale dumping asbest (bron: Gemeente Hollands Kroon)

Het losse zwerfafval in de openbare ruimte wordt opgeruimd door het SW-bedrijf Noorderkwartier. Zij doen dit binnen de kaders van de afgesproken beeldkwaliteit. Ook dit afval wordt uiteindelijk verder verwerkt in de containers van de gemeentewerven en gaat van daaruit naar de HVC in Alkmaar.

Dumpingen en grof afval

Illegale dumpingen in de openbare ruimte worden in principe opgeruimd door het beheer- en/of meldingenteam. Als het gaat om een dumping waarbij er sprake van een gevaar voor de volksgezondheid (asbest, chemische middelen etc.) wordt dit via team HIT (handhaving) en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) geregeld.

Foto: Windmolens in de Wieringermeerpolder (bron: Gemeente Hollands Kroon)

16. Energiebeheer

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan hoe onze kapitaalgoederen worden voorzien van de benodigde energie (elektriciteit en gas) om te kunnen functioneren. Het gaat hierbij om gebouwen, openbare verlichting, rioolgemalen, gebouwen, kermis- en walkasten, beweegbare bruggen en de havens. Energie zelf is geen kapitaalgoed, maar uiteraard kunnen de hiervoor genoemde objecten niet functioneren zonder.

Inkoop duurzame energie

De gemeente Hollands Kroon wil haar energie zo duurzaam mogelijk inkopen. Voor elektriciteit kan dit met wind, zon of witte steenkool. Het vergroenen van gas kan met bijvoorbeeld biogas, maar dit is beperkt te verkrijgen. Vergroenen van gas met vergroeningcertificaten is mogelijk maar kostbaar. Vanaf 1 januari 2018 wordt elektriciteit en gas afgenomen bij HVC. Daarbij wordt de elektriciteit voor 100% door Nederlandse wind geproduceerd. Voor de twee gemeentekantoren (MFA en Kroondomein) is het gas afkomstig uit de biovergister van HVC in Middenmeer.

Verbruik

Jaarlijks verbruikt de gemeente Hollands kroon 4.435 MWh aan elektriciteit. 2.390 MWh tussen piekuren en 2.045 MWh tijdens daluren. Aan verwarming van de gebouwen en zwembadwater wordt op jaarbasis 630.000 m3 gas verbruikt.

Water

Naast energie wordt er binnen een aantal disciplines (gebouwen, havens en begraafplaatsen) ook (drink)water verbruikt. Dit water is afkomstig van waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN). Op jaarbasis verbruikt de gemeente Hollands Kroon tussen de 50.000 en 60.000 m3 aan drinkwater.

Financiën

In de onderstaande tabel is per discipline het beschikbare budget weergegeven voor energie. Ook drinkwater wordt, zover van toepassing, van dit budget betaald. Energieprijzen zijn aan fluctuaties onderhevig. Het is dus onzeker of onderstaande budgetten toereikend zijn bij stijging van de prijzen.

Energie	2018	2019	2020	2021
Gebouwen	€ 635.000	€ 635.000	€ 635.000	€ 635.000
Openbare verlichting	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000
Riolering	€ 135.000	€ 135.000	€ 135.000	€ 135.000
Evenementen (kermis, markt)	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000
Bruggen	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000
Werkhavens	€ 33.300	€ 33.300	€ 33.300	€ 33.300

Foto: Herinrichting van de Zandvaart in Breezand (bron: Gemeente Hollands Kroon)

DEEL 3: PROJECTEN

In deel 3 wordt dieper ingegaan op de diverse herinrichtings- en nieuwbouwprojecten in de gemeente Hollands Kroon die direct of indirect raakvlak hebben met de openbare ruimte of gemeentelijke gebouwen. Onder een project vallen in principe alle eenmalige maatregelen die tot doel hebben om binnen een vooraf bepaald tijdsbestek iets nieuws te realiseren of iets bestaands te vernieuwen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen herinrichtingsprojecten, waarbij gemeente Hollands Kroon initiator is, en projectontwikkeling waarbij meestal een private partij een nieuwe woonwijk of gebouw realiseert.

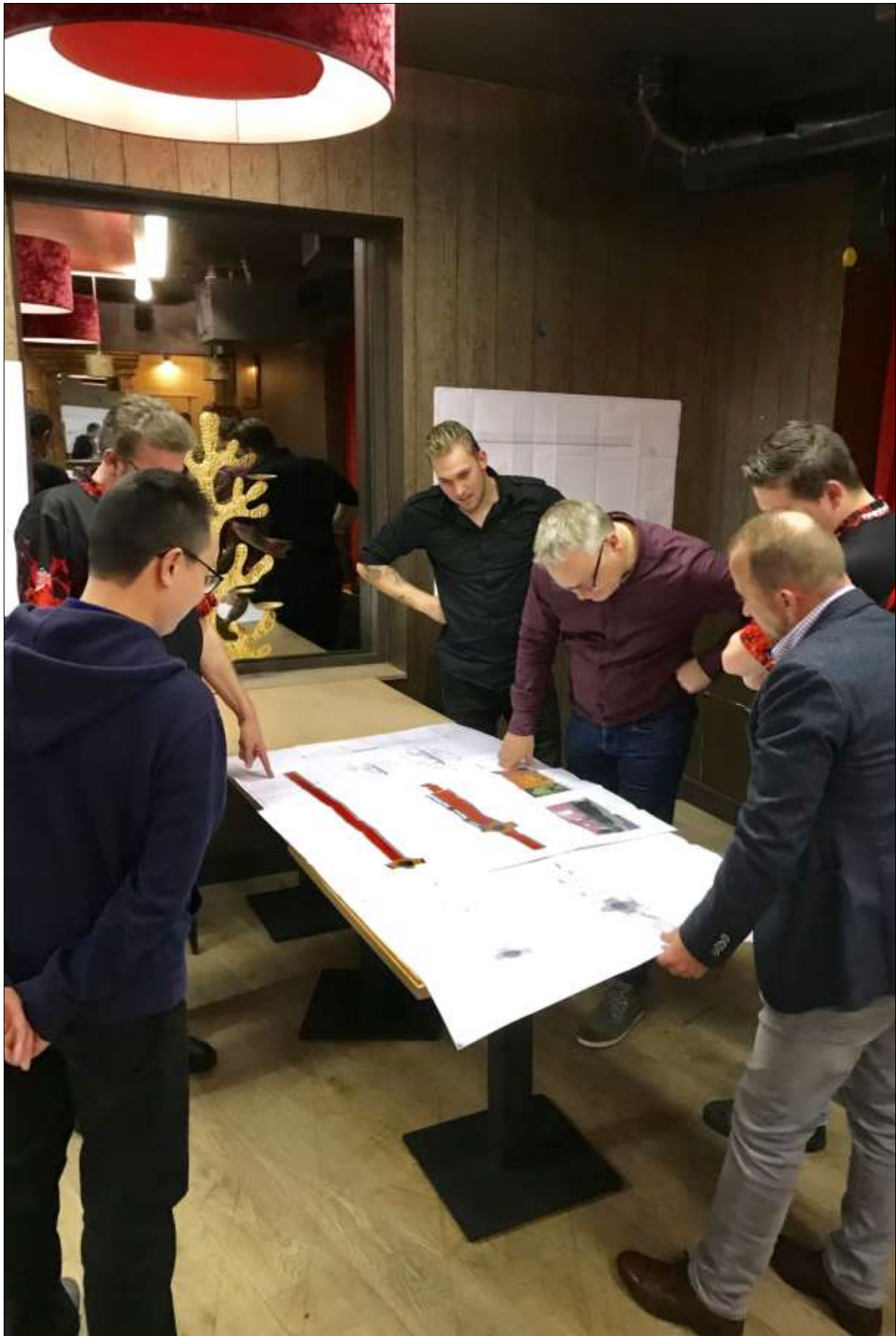

Foto: Bewonersavond herinrichtingsproject (bron: Gemeente Hollands Kroon)

17. Projecten openbare ruimte en gebouwen

Algemeen

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de diverse projecten die de komende jaren worden uitgevoerd. Achtereenvolgens zijn dit:

- Integrale herinrichting (onder- en bovengronds)
- Riolering (ondergronds)
- Verharding (bovengronds)
- Vervanging bruggen
- Gebouwen / vastgoed

Filosofie

Om de integraliteit van projecten te optimaliseren wordt er geschoven in het moment van uitvoering van de maatregelen, zodat de verschillende beheerdisciplines op hetzelfde moment onderhoud behoeven. Er vindt hierbij altijd een zorgvuldige afweging plaats tussen efficiëntie, risicobeheersing, kostenbeheersing en maatschappelijke overlast. De planning van projecten is dynamisch en aan veranderingen onderhevig. Aan de hierna genoemde data kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

Proces projecten en beheer

Gelet op de wettelijke verplichting tot het bijhouden van het ondergronds netwerk – zoals onze openbare verlichting en de riolering – en het belang van het goed inzichtelijk hebben en houden van het areaal, verdient (gegevens)beheer bij alle projecten de benodigde aandacht. In onderstaand schema is beschreven hoe wordt omgegaan met het gegevensbeheer en mutaties. In de bestekken is opgenomen dat de laatste termijn niet betaald wordt voordat de aannemer de revisiegegevens heeft aangeleverd conform de eisen in het HIOR.

Rol	Taken en verantwoordelijkheid
Opdrachtnemer	Verantwoordelijk voor aanlevering revisie conform eisen bestek Levert de revisiegegevens aan de directievoerder
Directievoerder	Verantwoordelijk voor controle en vrijgave revisie Levert de revisiegegevens aan de projectleider
Projectleider	Ziet toe op de tijdige aanlevering van revisiegegevens Draagt de revisiegegevens na vrijgave van de directievoerder over aan de beheerder
Areaalbeheerder	Controleert of de revisiegegevens voldoen aan de gegevens opdracht Levert de revisiegegevens aan gegevensbeheerder of team Databeheer
Databeheerder	Verantwoordelijk voor de verwerking van de revisiegegevens en de gereedmelding aan de beheerder ter vrijgaven van de gegevens in het beheersysteem

Communicatie

Om voldoende draagvlak te creëren en overlast te minimaliseren wordt er per project een communicatietraject ingezet waarin tijdig afstemming wordt gezocht met de belanghebbenden. Het biedt tevens onze inwoners de mogelijkheid om binnen de projectgebieden hun wensen kenbaar te maken en lokale kennis te delen. Een uitgebreider overzicht hiervan is te vinden in bijlage 5.

<i>fase</i>	<i>Belanghebbenden</i>	<i>Hoe?</i>	<i>Waarom?</i>
Initiatiefase	Bewoners	<i>Via enquête / buurtoverleg</i>	<i>Weten wat er lokaal speelt</i>
	Verenigingen / bedrijven	<i>Via enquête / overleg</i>	<i>Weten wat er speelt</i>
	Andere Teams	<i>Intern overleg</i>	<i>Weten wat er speelt</i>
	Nutsbedrijven	<i>Regulier nutsoverleg</i>	<i>Werkzaamheden afstemmen</i>
	Woningbouwvereniging	<i>Via overleg / directe afstemming</i>	<i>Werkzaamheden afstemmen</i>
	Wegbeheerders	<i>Via regulier wegenoverleg</i>	<i>Informeren over omleidingen</i>
Ontwerpfase	Bewoners / gebruikers	<i>1^e bewonersbijeenkomst</i>	<i>Informeren halen en brengen</i>
	Hulpdiensten	<i>Regulier verkeersoverleg</i>	<i>Toetsing ontwerp aan richtlijnen</i>
	Hoogheemraadschap	<i>Ontwerp wordt opgestuurd</i>	<i>Toetsing ontwerp aan richtlijnen</i>
Planfase	Bewoners	<i>2e bewonersbijeenkomst</i>	<i>Plantoelichting en informeren</i>
	Politie en Brandweer	<i>Regulier verkeersoverleg</i>	<i>Plantoelichting en informeren</i>
	Hulpdiensten	<i>Per mail</i>	<i>Informatie over omleidingen</i>
	Openbaar Vervoer	<i>Per mail</i>	<i>Informatie over omleidingen</i>
Uitvoering	Bewoners	<i>Planning bekend maken</i>	<i>Informeren over planning</i>
	Alle Partners	<i>Planning bekend maken</i>	<i>Informeren over planning</i>

Financiën

De beschreven projecten worden gefinancierd uit de daarvoor bestemde vervangingsinvesteringen. Hieronder is per discipline weergegeven om welke investeringen het gaat voor de periode 2018-2021.

<i>Discipline</i>	<i>Investering 2018 - 2021</i>
Riolering	€ 11.590.000,-
Infrastructuur	€ 11.160.000,-
Bruggen	€ 9.300.000,-
TOTAAL	€ 32.050.000,-

Integrale herinrichtingsprojecten

Op basis van de huidige kennis is een planning weergegeven van integrale projecten waarbij de complete openbare ruimte wordt aangepakt (ondergronds en bovengronds). Deze dynamische lijst is opgesteld aan de hand van de laatst bekende inspectiegegevens en wordt regelmatig bijgesteld. Er kunnen dan ook verder geen rechten aan worden ontleend (zie verder bijlage 4 voor een overzicht deze projecten).

Woonkern	Locatie / project	Uitvoering
Anna Paulowna	Molenvaart Zuid	2018
Breezand	Zandvaart	2018
Hippolytushoef	Van Pomerestraat	2018
Middenmeer	Industrieweg	2018
Middenmeer	Torenstraat	2018
Slootdorp	Langeweg, H. Smeengestraat, P. Braakstraat, Finkensieperstraat	2018
Wieringerwerf	Krijnstraat - Grandpre (zuid) - Terppad - Sternstraat	2018
Wieringerwerf	Granpre M. (noord) - Meeuwstraat	2018
Wieringerwerf	Helfrichlaan, Kievietstraat en parallelweg Terpstraat	2018
Wieringerwerf	Helfrichlaan	2018
Anna Paulowna	Kemphaanlaan	2019
Anna Paulowna	Sportlaan nr 2 t/m 30	2019
Breezand	Burg. Lovinkstraat	2019
Den Oever	Oosterkruisweg, Gesterweg, Noord-Gesterweg, Marterkrogt	2019
Den Oever	Afkoppelen Den Oever conform BRP	2019-2022
Hippolytushoef	Bijlstraat + Bijldwarsstraat	2019
Hippolytushoef	Narcissenstraat en Schellingerlaan	2019
Slootdorp	Kerkstraat	2019
Winkel	Scheidersweg	2019
Wieringerwaard	Patrijzenlaan	2019
Wieringerwerf	Terpstraat (Winkelplein)	2019-2020
Wieringerwerf	Patrijsstraat	2019-2020
Wieringerwerf	Granpre M. - Margrietstraat - Marijkestraat - Karel Doormanstraat.	2019-2020
Anna Paulowna	Afkoppelen Spoorbuurt conform BRP	2020
Anna Paulowna	Warnerslaan, Kloostermanlaan en Olreelaan	2020
Hippolytushoef	Van Hengelstraat	2020
Hippolytushoef	Parklaan, Kerkplein	2020
Kreileroord	Diverse vervangingen Kreileroord	2020
Wieringerwerf	Herinrichting Ovingestraat + fietspad Verbindingsweg	2020
Wieringerwerf	Lelypark (Ovingestraat)	2020
Breezand	D. Lubbertstraat	2021
Breezand	Wijdenes Spaansweg	2021

Foto: Rioolvervanging in de Populierenlaan in Wieringerwaard (bron: Gemeente Hollands Kroon)

Verhardingsprojecten

Dit zijn projecten waarbij de verharding worden aangepakt indien nodig samen met andere bovengrondse onderdelen zoals het groen, openbare verlichting of straatmeubilair. De ondergrondse infrastructuur, zoals het riool, blijft in principe intact.

Woonkern	Locatie / project	Uitvoering
<i>Wieringerwerf</i>	<i>Hoornseweg</i>	<i>2018</i>
<i>Zijdewind</i>	<i>Havenstraat en de Weel</i>	<i>2018</i>
<i>Anna Paulowna</i>	<i>Sportlaan</i>	<i>2019</i>
<i>Middenmeer</i>	<i>Herinrichting Zuiderzeeweg</i>	<i>2019</i>
<i>t Veld</i>	<i>Clauslaan, Margrietlaan</i>	<i>2019</i>
<i>Westerland</i>	<i>Poelweg</i>	<i>2019</i>
<i>Den Oever</i>	<i>Voorstraat, Beursdijk, Oeverdijk (i.c. m. Waddenpoort)</i>	<i>2020</i>
<i>Westerland</i>	<i>Westerlanderweg</i>	<i>2020</i>
<i>t Veld</i>	<i>Kennedylaan en Julianalaan</i>	<i>2021</i>

Rioleringsprojecten

Dit zijn projecten waarbij alleen de riolering wordt aangepakt (ondergronds). De bovengrond blijft in principe intact. Dit wordt gedaan door een speciale renovatietechniek genaamd relinen. Met deze methode worden riolen gerenoveerd zonder de weg open te breken. Het riool krijgt een nieuwe binnenkant ('kous') en kan weer langere tijd mee. Ook voor inwoners is dit prettige omdat er nagenoeg geen overlast optreedt.

Op basis van rioolinspectie wordt jaarlijks bepaald welke rioolstrengen er in aanmerkingen komen om te worden gerelined. Zoals eerder aangegeven is er de afgelopen 5 jaar ruim 5 km. aan rioolbuis op deze wijze gerenoveerd.

Foto: Uitvoering brugvervanging Kolhornerweg (bron: Gemeente Hollands Kroon)

Vervanging bruggen

Dit zijn projecten waarbij een brug wordt vervangen. In het onderstaande is dit overzicht weergegeven. Er worden de komende vier jaar ongeveer twintig bruggen vervangen. Een en ander hangt nog af van de uitkomsten van de instandhoudingsinspectie. En ook hier geldt dus dat deze planning indicatief is.

Brugnummer	Locatie	Naam, adres	Uitvoering
75PL02	Wieringermeer	West-Friese Sluisbrug	2018
68BD19	Barsingerhorn	Blauwe bruggetje	2018
61JD01	Anna Paulowna	Kerkwegbrug	2018
74NK02	Wieringermeer	Klieverweg	2018-2019
71SG01	Wieringermeer	Zuiderkwelweg	2018-2019
74NH02	Wieringermeer	Wierweg	2019
75RK02	Wieringermeer	Tussenweg	2019
Brug XX	Wieringermeer	Te bepalen a.d.h.v. inspectie	2019-2020
Brug XX	Wieringermeer	Te bepalen a.d.h.v. inspectie	2019-2020
Brug XX	Wieringermeer	Te bepalen a.d.h.v. inspectie	2020
Brug XX	Wieringermeer	Te bepalen a.d.h.v. inspectie	2020
Brug XX	Wieringermeer	Te bepalen a.d.h.v. inspectie	2020-2021
Brug XX	Wieringermeer	Te bepalen a.d.h.v. inspectie	2020-2021
Brug XX	Wieringermeer	Te bepalen a.d.h.v. inspectie	2021
Brug XX	Wieringermeer	Te bepalen a.d.h.v. inspectie	2021
Brug XX	Wieringermeer	Te bepalen a.d.h.v. inspectie	2021
Brug XX	Wieringermeer	Te bepalen a.d.h.v. inspectie	2021

Foto: Hofstraat in Den Oever met rechts monument boerderij 'Max' (bron: CycloMedia Technology B.V.)

Gebouwen

Hieronder zijn alle projecten weergegeven met betrekking tot het gemeentelijke vastgoed die de komende vier jaar op stapel staan. Dit is wederom een globale planning en dient slechts ter indicatie.

Plannen voor nieuwbouw	Plaats	Uitvoering
<i>Brandweerkazerne</i>	<i>Hippolytushoef</i>	<i>2018</i>
<i>Brede school</i>	<i>Slootdorp</i>	<i>2018</i>
<i>Brede school</i>	<i>Hippolytushoef</i>	<i>2018</i>
<i>Brede school</i>	<i>Wieringerwerf</i>	<i>2020</i>
Plannen voor vervanging		Uitvoering
<i>Brandweerkazerne</i>	<i>Middenmeer</i>	<i>2018</i>
<i>Brandweerkazerne</i>	<i>Slootdorp</i>	<i>2018</i>
<i>Gemeentewerf</i>	<i>Wieringerwerf</i>	<i>2018</i>
Plannen voor sloop		Uitvoering
<i>Voormalig Gemeentehuis Wieringen</i>	<i>Hippolytushoef</i>	<i>2017</i>
<i>Cultureel gebouw Triplo</i>	<i>Anna Paulowna</i>	<i>2018</i>
<i>OBS de Meerpaal</i>	<i>Anna Paulowna</i>	<i>2018</i>
<i>OBS de Dentele</i>	<i>Westerland</i>	<i>2018</i>
<i>Muziekschool</i>	<i>Kolhorn</i>	<i>2018</i>
<i>Gymzaal, Schoolstraat 2</i>	<i>Slootdorp</i>	<i>2019</i>
<i>Kantoor, Schoolstraat 4</i>	<i>Slootdorp</i>	<i>2019</i>
De plannen voor verkoop	Plaats	Uitvoering
<i>OBS de Zaaier</i>	<i>Slootdorp</i>	<i>2017</i>
<i>OBS Oude Niedorp</i>	<i>Oude Niedorp</i>	<i>2018</i>
<i>OBS de Zwerm</i>	<i>Winkel</i>	<i>2018</i>
<i>Toiletgebouw, Oostkade 2</i>	<i>Den Oever</i>	<i>2018</i>
<i>Cultureel gebouw muziekvleugel</i>	<i>Breezand</i>	<i>2018</i>
<i>Cultureel gebouw de Dukdalf</i>	<i>Wieringerwerf</i>	<i>2018</i>
<i>Monument Tramabri</i>	<i>Barsingerhorn</i>	<i>2018</i>
<i>Cultureel gebouw ANBO,</i>	<i>Slootdorp</i>	<i>2021</i>
<i>Peuterspeelzaal 't Weerhuisje</i>	<i>Slootdorp</i>	<i>2021</i>
<i>Monument boerderij</i>	<i>Den Oever</i>	<i>?</i>
<i>Cultureel gebouw het Paradijsje</i>	<i>Breezand</i>	<i>?</i>
<i>Cultureel gebouw de Santekraam</i>	<i>Wieringerwaard</i>	<i>?</i>
Gebouwen die in gemeentelijk beheer komen	Plaats	Uitvoering
<i>Manege</i>	<i>Wieringerwerf</i>	<i>2017</i>
<i>Woning</i>	<i>'t Veld</i>	<i>2018</i>
<i>OBS de Meertuin</i>	<i>Slootdorp</i>	<i>2019</i>
<i>OBS de Henricus</i>	<i>Hippolytushoef</i>	<i>2019</i>
<i>OBS de Triangel</i>	<i>Wieringerwerf</i>	<i>2021</i>
<i>OBS de Don Bosco</i>	<i>Wieringerwerf</i>	<i>2021</i>
<i>OBS het Baken</i>	<i>Wieringerwerf</i>	<i>2021</i>

Foto: Nieuwbouw Ansjoviskade Kolhorn (bron: CycloMedia Technology B.V.)

18. Projectontwikkeling

Algemeen

Binnen de gemeente Hollands Kroon worden diverse projecten door derden geïnitieerd en ontwikkeld. Met deze projectontwikkelaars wordt, voorafgaand aan het project, een exploitatieovereenkomst opgesteld. Hierin zijn de eisen ten aanzien van de aanleg en het toekomstige beheer en onderhoud vastgelegd. Deze zijn tevens beschreven in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR). Vanuit beheer kan een vooropname geëist worden voor aanvang van het project en een opname na realisatie. Eventuele schade die veroorzaakt is door de ontwikkelaar wordt op deze wijze wordt inzichtelijk gemaakt en kan op kosten van de ontwikkelaar worden hersteld.

Hieronder is een overzicht van de huidige woningbouwontwikkelingen in Hollands Kroon opgesteld (peiljaar oktober 2017).

<i>Plaats</i>	<i>In voorbereiding</i>	<i>Aantal</i>	<i>In uitvoering</i>	<i>Aantal</i>	<i>In afronding</i>	<i>Aantal</i>
Anna Paulowna	<i>Polderhofje</i>	25				
Anna Paulowna	<i>Elshof Zuid Fase 1c</i>	51	<i>Elshof Zuid fase 1b</i>	30	<i>Elshof Zuid fase 1a</i>	49
Anna Paulowna	<i>Smidsweg</i>	12				
Breezand			<i>Groenhof</i>	127		
Den Oever	<i>Zwinstraat</i>	5				
Haringhuizen			<i>Plan Gilles</i>	7		
Hippolytushoef	<i>Hoofdstraat</i>					
Hippolytushoef	<i>Parklaan</i>	10				
Kolhorn	<i>Ansjooviskade fase 2b</i>	26	<i>Ansjooviskade 2a</i>	12	<i>Ansjooviskade 1</i>	17
Kolhorn	<i>Strook</i>	5				
Kolhorn	<i>Seaghmolen</i>	2				
Lutjewinkel	<i>Weereweg</i>	9				
Lutjewinkel	<i>Mientweg</i>	5				
Middenmeer			<i>Breestraat</i>			
Middenmeer	<i>Aldershof</i>					
Middenmeer	<i>Lorentzstraat</i>					
Nieuwe Niedorp			<i>Motorenrevisie</i>	4		
Nieuwe Niedorp	<i>Nijerhop</i>	16				
t Veld					<i>Zwarteweg</i>	7
t Veld			<i>Mariahof</i>	12		
t Veld	<i>de Boet</i>	6				
t Veld	<i>t Veld Noord</i>	60				
Wieringerwaard	<i>de Hoop</i>	20			<i>de Hoop</i>	119
Winkel					<i>Tijdgeest</i>	7
Winkel	<i>Winkelmade</i>					

Foto: Nieuwbouw in Elshof Zuid Anna Paulowna (bron: CycloMedia Technology B.V.)

Toezicht en projectontwikkeling

Het is belangrijk dat ook bij de ontwikkeling door derden door de gemeente effectief en goed toezicht wordt gehouden. Hier gelden natuurlijk de spreekwoorden *‘beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald’* of *‘voorkomen is beter dan genezen’*. De gemeente is namelijk na overdracht van een nieuwbouwproject verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de bijbehorende openbare ruimte. Het is essentieel om eventuele gebreken al bij de uitvoeringsfase op te sporen om overlast en frustraties in de toekomst te vermijden.

Proces nieuwbouwprojecten en beheer

Wat voor herinrichtingsprojecten geldt, geldt ook voor nieuwbouwprojecten die door derden worden ontwikkeld. De gemeente heeft een wettelijke verplichting voor het bijhouden van haar (ondergrondse) areaal. In onderstaand schema is beschreven hoe wordt omgegaan met het gegevensbeheer. Het is van belang dat de projectontwikkelaar, nadat een project is afgerond, de gegevens conform de eisen aanlevert bij de gemeente zodat ze in het beheersysteem kunnen worden verwerkt.

Rol	Taken en verantwoordelijkheid
Opdrachtnemer	Verantwoordelijk voor aanlevering revisie conform eisen bestek Levert de revisiegegevens aan de directievoerder
Directievoerder	Verantwoordelijk voor controle en vrijgave revisie Levert de revisiegegevens aan de projectleider
Projectleider	Ziet toe op de tijdige aanlevering van revisiegegevens Draagt de revisiegegevens na vrijgave van de directievoerder over aan de beheerder.
Areaalbeheerder	Controleert of de revisiegegevens voldoen aan de gegevens opdracht. Levert de revisiegegevens aan de gegevensbeheerder en team Databeheer
Databeheerder	Verantwoordelijk voor de verwerking van de revisiegegevens en de gereedmelding aan de beheerder ter vrijgaven van de gegevens in het beheersysteem.

Afbeelding: Masterplan Waddenpoort Den Oever (bron: Gemeente Hollands Kroon)

19. Overige projecten

Er zijn een aantal grotere bestuurlijke projecten die niet direct zijn te scharen onder de hiervoor beschreven categorieën. Een aantal van deze projecten hebben hun weerslag op de openbare ruimte en zijn derhalve apart benoemd. Team Projecten is belast met de regie van deze projecten. Team Areaalbeheer en team Areaalprojecten haken aan op het gebied van advisering en uitvoering.

Waddenpoort Den Oever

Rond Den Oever zijn diverse ruimtelijke ontwikkelingen aan de gang die vallen onder het project Waddenpoort. Dit zijn achtereenvolgens:

- Ontwikkeling en versterking Afsluitdijk
- Dijkversterking rondom de haven
- Herinrichting Voorstraat en Zeestraat
- Ontwikkeling Zuiderstrand
- Ontwikkeling recreatietransferium
- Herindeling havens

Meer informatie over Waddenpoort Den Oever vindt u [hier](#).

Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein Breezand (RHB)

Ten noordwesten van Breezand wordt de laatste hand gelegd aan een havengebonden bedrijventerrein. Het bedrijventerrein valt onder de vlag van Port of Den Helder. Rondom het terrein is een brede groenzone ontwikkeld die op korte termijn wordt overgedragen aan de gemeente. De kosten voor het onderhoud van deze groenzone moeten worden gedekt uit de OZB-inkomsten van de haven. Het is op dit moment nog niet bekend wanneer het onderhoud precies wordt overgedragen.

Windpark Wieringermeer

Dit plan voorziet in de opschaling van oudere windturbines in de Wieringermeerpolder. Hierbij worden ca. honderd nieuwe en grotere windturbines in een nieuwe lijnopstelling geplaatst. De initiatiefnemers van het Windpark zijn Nuon, ECN en Windcollectief Wieringermeer. Onder de naam Windkracht Wieringermeer werken zij samen met de gemeente Hollands Kroon, de provincie Noord-Holland en het Rijk. Voor de openbare ruimte speelt vooral het transport over de openbare wegen een belangrijke rol. Meer informatie over het windpark vindt u [hier](#).

Herstructurering Wieringerwerf

Om de leefbaarheid en het voorzieningenniveau in Wieringerwerf op peil te houden, moeten er voor de toekomst van het dorp keuzes worden gemaakt voor de inrichting. De eerste aanleiding vormde de slechte kwaliteit van de riolering in het oudste gedeelte van het dorp. Dit leidde tot een integraal project waarbij ook diverse andere ontwikkelingen in breder perspectief zijn meegenomen. Er is met veel partijen gesproken en dat heeft geresulteerd tot een vlekkenplan welke in juni 2016 is vastgesteld door de gemeenteraad. Momenteel zijn de voorbereidingen voor het vervangen van de riolering gestart en zal het totale project de komende jaren verder worden uitgerold.

Meer informatie over de herstructurering in Wieringerwerf vindt u [hier](#).

Agriport Wieringermeer

Agriport Wieringermeer bestaat uit een bedrijventerrein van ca. 100 ha. en een glastuinbouwgebied van ca. 850 ha. Beide terreinen zijn nog volop in ontwikkeling. Voor het glastuinbouwgebied heeft de gemeente Hollands Kroon een overeenkomst met Energie Combinatie Wieringermeer (ECW) voor het onderhoud van de openbare ruimte in de vorm van een parkmanagementconstructie. Hiervoor is een voorziening in de begroting opgenomen om, naast het reguliere onderhoud, ook groot onderhoud te verrichten indien dit noodzakelijk blijkt.

ECW is de particuliere netbeheerder voor gas, elektra en warmteproductie en transport op Agriport.

Bijlagen

1. Tabel vervangingswaarde
- 2a. Tabel overzicht budgetten
- 2b. Tabel stand van zaken reserves en voorzieningen
3. Inventarisatie bermverhardingen
4. Overzichtstekening projecten
5. Communicatieplan projecten